

Nirvachana Kumarasambhavam

**A True Rendering in Telugu Verse of the
Original Work of Kalidasa's Kumarasambhavam**

BY

T. V. SURYA PRASADA RAO
SIDDHANTAM.

Madras:

PRINTED AT THE ANANDA PRESS.

1913.

[Copyright Regd.]

Price Re. 1.]

శ్రీ రస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీకాళిదాసమహాకవిమహారసంభవసునికు సరి యగు

నిర్వచనకుమారసంభవము.

ఇది

శ్రీమద్దేవీభాగవతాంధ్రీకరణధురంధర
శ్రీమత్త్రిపురానతిష్ఠయరాట్కవీంద్రపుష్పిండును
నిర్వచనరఘువంశాదిగ్రంథకర్తయు

నగు

వేంకటనూర్యప్రసాదరాయకవిచే
నాంధ్రీకము.

వెనుకకూర్చు: ౧౦౦ ప్రతులు.

మద్రాసు

జి.నల్లూరుదొలయియిన చుక్కాతిగ.

దీనివల]

1913.

[రుప్. ౯

COPYRIGHT REGISTERED.

For copies apply to—

T. V. SURYAPRASADA ROW,

Siddhantam,

CHICACOLE TALUQ,

Ganjam Dt.

ఉ పో ధ్ధా త ము .

క. విద్యులకు నెల్ల కవితా

విద్యయ భావలకుఁ దెలుఁగువిధమున మఱి న

ర్వద్యునదులకు స్నీవలె

విద్యానేత్రీ ! మహాకవిస్తుతిపాత్రీ !

“శ్లో. పురా కవీనాం గణనాప్రసక్తే కనిష్ఠికాధిష్ఠితకాళిదాసా,
అద్యాపి తత్తుల్యకవే రభావా దనామికా సార్థవతీ బభూవ.”

అనియు,

“శ్లో. కాళిదాసకవితా నవం వయో మాహిషం దధి సశర్కరం పయః,
విణమాంస మబలా చ కోమలా సంభవస్తు మమ సర్వజన్మని.”

అనియు,

“శ్లో. నిసర్గామలవాక్యస్య కాళిదాసస్య నూక్తిమ,
ప్రీతి ర్నధురసార్ద్రాసు మజ్జరీప్సిత జాయతే.”

అనియు,

“శ్లో. సాకూతమధురతోమలవిలాసినికణ్ఠకూజితప్రాయే,
శిశ్నాసమయేఽపి ముడే రతరీలా కాళిదాసోక్తిః.”

అనియు,

“శ్లో. కాళిదాసగిరాం సారం కాళిదాస స్మరస్వతీ,
చతుర్ముఖోఽథవా సాక్షా ద్విదు ర్నాన్యేకు మాదృశః.”

అనియు, వేయేల! “కవికులగురుఁడగు కాళిదాసు కవితాకామిని విలాసమే” అనియు మహామహులచే నుతింపఁబడిన కాళిదాసునిగూర్చి కాని యానుహళివిసార్వభౌముని గ్రంథములంగూర్చికాని వ్రాయఁబూ నుటకంటె సాహసపుఁబని వేతొండుండ దనుట నిర్వివాచాంశము. ఆ

మహామహునిచే రచింపఁబడిన గ్రంథములలో నొకం డగు కుమారసంభవము ప్రస్తుతవిషయ మగుటంజేసి యద్దానింగుఱిచి కొండొక వ్రాయుకతీతక వ్రాయుచున్నాను.

ఈనిర్వచనకుమారసంభవప్రబంధమునకు మూలభూతమగు కుమారసంభవమహాకావ్యము శివపురాణము లలితోపాఖ్యానము మున్నగు పురాణములం జదివినవారికిఁ దన్నూలక మని తోఁపకమానదు.

అట్టియూతనికుమారసంభవమహాకావ్యము సంస్కృతభాషాపరిచితిలేనివారి కనాస్వాద్యమయి యున్నది. సంస్కృతభాషం జదివినవారయినను బాల్యమునందందలికొన్ని సర్గములే చదువుచుండుదురు గాని గ్రంథమంతయుఁ జదువరు. ఆకావ్యము మనయాంధ్రభాషలో నింతవఱకును నెవ్వరును నిట్లు వ్రాసియున్నట్లు గనుపట్టదు. శ్రీనాథకవిసార్వభౌముఁడందలికొండొక భాగమును దనహరవిలాసములోఁ దెలిగించియున్నాఁడు గాని యదియుఁ దనయిచ్చకు వచ్చినమచ్చున స్వతంత్రించి రచించినట్లు గనుపట్టుచున్నది. మఱియుఁ గవులచరిత్రలో వక్కలంక వీరభద్రకవియ కావ్యముం దెలిగించినట్లుగాఁ జూపట్టుచున్నది గాని యందుదాహరింపఁబడినపద్యములే తక్కిన దక్కిన గ్రంథ మొక్కడను జిక్కుటలేదు. ఉన్నను; ఆయుదాహృతము లయినపద్యములవలన గ్రంథ మంతయు స్వతంత్రించి తెలిగింపఁబడిన ట్టుహింప నగుచున్నది. మఱియు శ్రీవేంకటగిరిసంస్థానములో నెవరోయొకబట్టుకవి తెలిగించియున్నట్లుగా వినవచ్చుచున్నది గాని యది యింతవఱకును నేత్రగోచరము గాలేదు.

కాఁగా నింతవఱకుఁ గుమారసంభవమును యథామాతృకముగాఁ దెలిగించుటలో నీకవిచంద్రుఁడే మొదటివాఁ డని చెప్పక తప్పదు.

హిమవద్వర్జనము, పార్వతీజననము, తపస్సుకై శివుఁడు హిమగిరి కరు దెంచుట, గిరిజ శంకరునికిఁ బరిచర్య సేయుట, తారకాసురవీక్షితు లయి యింద్రాది దేవతలు దమయవస్థను బ్రహ్మదేవునిసన్నిధిని విన్నపించుకొనుట, పరమేష్ఠిచేప్పినయుపాయము, సహస్రాక్షుఁడు ఫాలాక్షులపస్సు చెఱుచుటకై మన్తధుని రావించి నియోగించుట, పశుపతితపోవనమునఁ బు

మృచాపునివ్యాపారము, కామదహనము, రతివిలాపము, ఆకాశవాణి
 రీతిదేవి నూటడించుట, హైమవతి మృత్యుంజయునిగూర్చి తపస్సుచే
 యుట, వలువేషముతో మహానటునిరాక, పార్వతీవర మేశ్వరసంవాదము,
 శూలి ప్రత్యక్షమగుట, చంద్రశేఖరుడు పార్వతి నడుగుటకై సప్తర్షు
 లను గొండలరాయనియొద్దకుఁ బంపుట, గిరిసుతాగిరీశులవివాహము, మీ
 నకేతనునిపునరుజ్జీవనము, ఉమామహేశ్వరులవిహారము, సూర్యాస్తమ
 యాదివర్ణనము, అగ్నిభట్టారకుడు పాపురమై దేవదేవునియొద్దకు వచ్చు
 ట, శంభుడు పావకునియందుఁ దనతేజస్సును సంక్రమింపజేయుట,
 పురందరునియాజ్ఞచే వైశ్వానరుఁ డాతేజమును గంగయందు విడుచుట,
 అది స్నానార్థ మేఁగినపట్నాత్మికలయందును సంక్రమించుట, వారు
 దానిని శరవణమున విడుచుట, కుమారస్వామిజననము, కుమారుని ద
 మకు సీనానిగ నిమ్మని వాసపుడు శర్వుని వేడఁజూపుట, గుహునిసై నా
 పత్యాభిషేకము, కుమారపురస్కరముగా దేవతలు తారకాసురునిపై
 దాడి వెడలుట, రాక్షసులయుద్ధసన్నాహము, దేవాసురయుద్ధము, తారక
 వధ, ఇంద్రునిపట్టాభిషేకము ననుసందర్భముల నొప్పారి యనేకరసవద్వ
 ర్ణనభరితంబుగఁ గవితాసామ్రాజ్యపట్టభద్రుండగు కాళిదాసునిచేఁ బదు
 నేడుసర్గములుగా రచింపఁబడినయితీవృత్తముగల యమృతాకావ్యము నీ
 విద్యత్కవిచంద్రుఁ డాతాశ్వాసములుగల యీ “ నిర్వచనకుమారసం
 భవ ” మను ప్రబంధమునుగా రచించెను.

ఇప్పటిబంధపుఁబీఠికలోని 29 - వ పద్యము మొదలు 50 - వ పద్య
 మువఱకును గల సందర్భముచేఁ గవియే తనవంశాధికముంగూర్చి వివరిం
 చికొనియుండుటంజేసి యిందు వేఱుగా వివరింప నవసరము లేదు. మఱి
 యుఁ బీఠికలోని 6 - వ పద్యమువలన నీకవియొక్కవిద్యాగురునిసంగతి
 స్పష్టమ. 7 - వ 42 - వ పద్యములవలన నీకవియితంత్రీయగు తమ్మయ
 రాట్కవిచంద్రుడు దేవీభాగవతమును దెలిగించినట్లు దెలియఁగలదు.
 శ్రీదేవీభాగవతమును దెలుఁగు గావించినవారిలో నిక్కవిచంద్రునితండ్రి
 యే మొదటివాడు. ఇతఁడు పీఠికలోని 18-వ పద్యములోఁ దనయింటిపే

రును, దండ్రి పేరును, దన పేరును నందముగాఁ బొందుపఱచియున్నాఁడు. ఇక్కడికిఁ దిక్కునసోమయాజికవిత్వమునం దెక్కువమక్కువ యున్నట్లు పీఠికలోని 19-వ పద్యమువల్లఁ దెల్లమగుచున్నది. మఱియుఁ దిక్కునసోమయాజివలెనే రసోచితముగాఁ గవిత్వము చేప్పవలయు ననుచిచ్చ పాడమిన్నట్లుగా 20-వ పద్యములో నిక్కవి వ్రాసికొనెను. నిక్కముగ నాలోచింపఁగా నిక్కవికవిత్వము గొన్ని విషయములంబట్టి తిక్కునసోమయాజికవిత్వముకన్న మిన్నయే యని యెన్నఁదగి యున్నట్లు పాడగట్టుచున్నది. తిక్కునసోమయాజి స్వతంత్రరచనగలతనకవిత్వమునందుఁ జూపినధారాశుద్ధిన్న నిక్కవి నియమబద్ధమైనరచనగల యిప్పటిబంధమునం దెక్కువ ధారాశుద్ధిని జూపియున్నాఁడని నొక్కి వక్కాణింపవచ్చును. అనఁగానిక్కవిపుంగవుఁడు మూలములోని ప్రతిశ్లోకమును భాషయు వృత్తమును మాత్రమే మాటిచి యరఁటిపండ్లొలిచి పల్లెములో నుంచి చేతి కందిచిన ట్లిప్రబంధములో సంధానించి యాంధ్రులచేతి కందించియున్నాఁడు. కావుననే:—

“క., అసిధారావ్రత మూని స

రను లారా! యనుచు నబ్బురంపడుతీరిం

బొసఁగఁ దెలిగింతు సూర్య

ప్రసాదరాయకవిచంద్ర! * పరిహృతతంద్రా!”

అని యీతని తెలిగింపుంగూర్చి యొకానొకకవిచేఁ జెప్పఁబడిన పద్య మతిశయోక్తికోటి నవగాహింప దని నొక్కివక్కాణించుచున్నాను. ఈ గ్రంథమునుబట్టి యీవిద్యత్కవియొక్క సలక్షణమైనసంస్కృతాంధ్రభాషాసాండిత్యము స్పష్టముగాఁగలదు. అందును బీఠికాపద్యములును, ఆశ్వాసాంతపద్యములును నితనిసాండిత్యకవిత్వములకుఁ బ్రబలదృష్టాంతములు. మఱియు నిక్కవికిఁ దిక్కునసోమయాజికంటె నెక్కువ చక్కఁగాఁ గందములఁ బొందుపఱచుటయం దభిలాష యున్నట్లు గనుపట్టుచున్నది. కావుననే గ్రంథమంతటిలోను మూఁడువంతులు కందపద్య

ములును, ఒక వంతు తదితరపద్యములును రచించియుండఁబోలును. అంతియై కాక యీకవివర్మనికి సాధారణముగాఁ గందముల రచించుటలోనే యొక్కవ కుతూహలమున్నట్టు తోచుచున్నది. కనుకనే:—

“క. కందములరచనలో నీ

కుం దిక్కనసోమయాజికూడ నొకింతం

గ్రిందటితరగతిలోఁ జే

ర్పం దగు నూర్యప్రసాదఃరాయకవీంద్రా!”

అని యొకకవి యీకవిని బ్రశంసించియున్నాఁడు. మఱియు దిక్కనసోమయాజి స్త్రీపర్వమునందుంబలెనే యీతఁడును దశ యీప్రబంధములోని యాటవయాశ్వాసములోఁ దుదను, అనఁగా మూలములోని 17-వ సర్గమును వేటువేటు వృత్తములలోఁ దెలిఁగించియున్నాఁడు. అందుఁ దిక్కనకవి చెప్పినవృత్తమును మరలమరలం జెప్పుచువచ్చెను. ఈతఁడో సర్గమంతయుఁ జెప్పినవృత్తము మరలఁ జెప్పటలేదు. దానిం బట్టికూడ నితనినియమము తిక్కనసోమయాజినియమముకన్న నెక్కుడే యని చెప్పకతప్పదు. ఏవంచ; ఇతఁడు పీఠికలోని 20-వ పద్యములోఁ జెప్పికొనియున్న సంగతిని సర్వవిధములచేతను నిర్వహించుకొన నని పూర్వావరసందర్భములంబట్టి తెలియఁదగును.

మాతృకలోని మొదటి యెనిమిదిసర్గములుమాత్రమే కాళిదాసుని వనియుఁ దక్కిన తొమ్మిదిసర్గములును నతనివి గావనియు నైనను నాయనపేరున నుంటంజేసి తాను దెలుఁగుసేయఁబూనుకొన్నట్టును బీఠికలోని 24-వ పద్యములో నిక్కవి నొక్కివక్కాణించియుండెను. కాని యందుండుఁగొని తగినయాధారములు గనంబడమింజేసి యిప్పటి కాయనతో నేకీభవింపఁజాలను.

సంస్కృతవిద్యార్థులకుఁ గాళిదాసకవీచంద్రుని కుమారసంభవ మెంత యుపకరించునో యాంధ్రవిద్యార్థులకును నీ నిర్వచనకుమారసంభవ మెంత యుపకరించు ననియుఁ గావున నాంధ్రభాషం బెక్కుతెలియ

గూఢ సున్నతస్థితిని బొందింపఁ బ్రయత్నించుచున్న భాషాభిమాను లందఱును సీ ప్రబంధమును బరసపాఠములయందు పయోగపఱిచి తమభాషాభిలాషతోఁగూడ నీకవిచంద్రునిపరిశ్రమమును సార్థకపఱుచుదురు గాక యనియు వర్తమానభావికాలములయందలి యాంధ్రభాషాభిమానులను నవినయముగఁ బ్రార్థించుచుఁ గవితాగరిమంగుఱిచి యిక్కవిచేఁ దెలింగింపఁబడియున్న “నిర్వచనరఘువంశము” లోనిపీఠికనుండి యొక్కపద్యమును బ్రియపాఠక మహాశయుల కుపాయనీకరించుచున్నాను:—

“చ. తొఱతఁ గవితృ మబ్బుటయ • దుర్లభ మబ్బివఁ బ్రౌఢకావ్యసం
కలనపటివృ యాప్రతిభ • గల్గుట యంతకు దుర్లభం బదిం
గలిగేనయేని దాశరథిః కావ్యకథాకథనప్రవృత్తిచైఁ
దలఁ పతిదుర్లభంబు కవిః తాచరితార్థత యంత చుక్కనే !”

అప్రస్తుత మయినను నీకవిచంద్రునినిర్వచనరఘువంశమునకుఁ బ్రసక్తి తటస్థించుటంజేసి యా ప్రబంధముగుఱించి నేను రచించియున్న పద్యములలోని దొక్కనిక్కువమగు కందపద్యము సందాకఁ బాఠక మహాశయుల ప్రరోచనార్థ మిందుఁ బొందుపఱుపకుండ నుండఁజాలక యట్లు చేయుచున్నాఁడను:—

“క. అమరం చొ రఘువంశము
కుమారసంభవముకన్నఁ • గోటిమడుంగుల్
సుమధురముగఁ దెలింగించితి
శ్రమపడి సూర్యప్రసాదఃరాయకపీఠా !”

ఈనిర్వచనకుమారసంభవమునం దెడనెడ సంస్కృతసమాసభూయిష్ఠములగు పద్యము లున్నను గ్లిప్తక తినపదవిశిష్టములు గామింజేసి సుబోధములై పాఠకులహృదయముల కింపు నింపునే కాని వినుపు జనింపఁజేయవు. ఇతఁడు తనయీ ప్రబంధమును సర్వవిధములచేతను సలఁపఁబడుగా రదిందియుండియుఁ బీఠికలోని 26-27-వ పద్యములచేఁ వివరణముగాఁ జూపించి తనకవితాప్రావీణ్యమునకును బొందితిని వన్నఁబెట్టి యు

న్నాఁ డని విన్నవించుచు నితనికవిత్వాదులంగుఱించి నాచే రచింపఁబడిన
శ్లోకములు గొన్నియిం దుదాహరించి యీతనిప్రబంధముపై నుపోద్ఘా
తము వ్రాయనదృష్టము నాకుఁ గలిగించినందులకై నీ కెంతయుఁ గృతజ్ఞుఁ
డనగుచు నిప్పటికి లేఖని నన్యత్ర వ్యాపారింపఁజేయుచున్నాను:—

- కా. దేవీ ! తాపకదివ్యవైభవము నుభయిం దెల్పఁగాఁ జాలునా
దేవీభాగవతమ్ము మొట్టమొదటం • దెల్లించి యాత్మీయని
ద్యావైదుష్యము వెల్లడించె హరిభాగ్యక్రాగేసరుండుకా మహీ
దేవప్రాంగణకల్పపుష్పమును వైభవోపమానుండు నా
నీవిద్యత్కవిత్రండీ ; యిప్పు డితఁ డెంతే వింతగా భారతీ
దేవీపూరుషమూర్తి నాఁగను ధరిత్రిం గీర్తి గైకొన్ననం
భ్యానంతుం డగుకాలిదాసునిమహాకావ్యంబు లొక్కింతయుకొ
భావాదుల్ గెడకుండఁ బండితులు సేవా సంచు క్లెల్లెల్ల సంత
భావించు దగురీతి నాంధ్రీయునకుకా • మాన్యత్వముం గూర్చు నీ
తేవం దెల్లొనరించి నైజ మగుపాండిత్యముఁ జూపించె నా
హా ! వేసోకుల మెచ్చఁగా వలవడే • యాచంద్రతారార్క మెం
తో విఖ్యాతిని గాంచునీసుకవిచందోత్తంసునద్ద్రంధమల్.
- ఉ. తప్తయరాట్కావీంద్రుండు నాదాన్యభిమామణియొక్కపుణ్యపా
కప్తనఁ జాలునీకవిభిఁఖామణి యాకవితాపధూటికికా
సప్తత మాగతిం గడఁ బ్రసాద మొసంగె నిజాఖ్య నేకదే
శప్తయి సొంపు నింపెడుప్రసాదపద మ్మది సార్థకమ్ము కాన్.
- చ. అనితరసాధ్య మాఫణితి • నాకవిరాట్కాకులం దెలుంగువే
సినమహనీయు నీసుకవిశేఖరు నే మని మెచ్చవచ్చు సంత
యును మది నెంచియుం దుదకు • సుంతయుఁ దోచెక యాంధ్రీకాలినా
సనుటకు నిచ్చయించితి న • యచ్చో ! నీ కది సప్తతప్తే కా.
- కా. వేయేలా ? యలకాలిదాసుఁడె జగద్యిఖ్యాతమై యొప్పునా
త్మీయాభిఖ్యను మోసీయున్నకృతు లాంధ్రీకర్త కామాత్మఁడై
యీయాభారముఁ దాల్చి వచ్చెనొకా యంతే నెంతుఁ గాదేని యా
హా ! యేవంధరితిఁ గూర్చుటకు శంక్య మ్మాన కామేశ్వరీ !

ఉ. మంగళ మాత మీసుకవిఃమాలిస్సజించిన కావ్యకన్యకుఁ
 మంగళ మాత ముత్తమసఃమాద్యతవేషకు నాంధ్రభాషకుఁ
 మంగళ మాతఁ దద్ధితము * మాటికిఁ గోరెడుపూరుపాలికిఁ
 మంగలముంబలెఁ మొగము * మాడిచికొందురుగాక తద్రిపుల్.

ఉ. శ్రీయుతపూషపాటికులసింధువునం దుదయించి భూసురా
 త్రాయతివాయక మ్మగుచు * నంతటఁ గీరితిఁ గాంచి మించువి
 ద్దాయతకల్పవల్లరికి * నాశ్రితుఁడై హితుఁడైనసూర్యనా
 రాయణతీర్థ లిట్టులు యఃథార్థముగా లిఖించె నంబరో!

1-9-1913.

19. గోవిందప్పనాయని వీధి,
 చెన్నపట్టణము.

ఇట్లు
 సహృదయవిధేయుఁడు,
 పురాణం - సూర్యనారాయణతీర్థులు.

OPINIONS.

Verse for verse translation into Telugu from Sanskrit is a very difficult task and it requires much daring to assaye a rendering of Kalidasa's masterpieces. But that feat has been accomplished with remarkable success by M. R. Ry. Tripurana Venkata Surya Prasada Rao Garu of Siddhantam. He is a master of the poetic dialect and his work shows an artistic sense rare among Telugu poets. I compared portions of his *Kumarasambhava* and *Raghuvamsa* with originals. They have nothing of the artificiality and frigidness of translations and can be read by Telugu readers as if they were independent poems.

FORT VIZIANAGARAM, }
14th August 1913. }

(Sd.) G. V. APPA ROW.

My dear Venkata Surya Prasada Rao Garu,

I am delighted to read your metrical translation of Kalidasa's *Kumarasambhava*. It is really a wonderful achievement. I sincerely congratulate you on it. There is hardly anything like this in the whole field of Telugu Literature—a literal translation of one of the best Sanskrit classics so happily rendered. You have a keen sense of the beauty of the original Sanskrit poem and you have a great command of the old literary dialect.

But the average Telugu man, even of the upper classes, can not appreciate your poem. It appears only to a few, *i. e.*, of the Pun-dit class. How I wish you had cultivated the modern living dialect which you speak. It lends itself to a similar treatment. It would certainly immortalize your name if you could compose a *Kavya* in modern Telugu as good as your *Kumarasambhava*. Millions of Telugus would read and enjoy it.

VIZIANAGARAM, }
12th August, 1913. }

Yours sincerely,
(Sd.) G. V. RAMAMURTY:

శ్రీమద్విజయనగరం మహారాజావారికాలేజీ ప్రిన్సిపల్ రావుబహదూర్ కిథాంచి - రామానుజాచార్యులవారు, ఎమ్. ఏ. బీ. ఎల్.

శ్రీయుత త్రిపురాన వేంకటసూర్యప్రసాదరావుగారు తెలిగించిన కాలిదాస కుమారసంభవమునఁ గొంతభాగముఁ జూచితిని. కవియుభిప్రాయములు చెడకుండ సంస్కృతకావ్యము దెలిగించుట కులభము గాదు. అందును మహాకవియగు కాలిదాసుని రసపూర్ణములగు గ్రంథముల నాంధ్రీకరించుట దుస్సాధము. ఇట్టిపని సరసముగ నెఱవేర్చుటచే ప్రసాదరావుగారు పండితశ్లాఘాపాత్రమై యున్నారు. అంధ్రభాషయందు వీరి కనర్గళకవితాధార గలదని చెప్పటకు సందేహము లేదు.

ప్రమాదినామ సం॥ శ్రావణ
బహుళత్రయోదశి కుక్రవారము.
29-8-13.

కిథాంచి - రామానుజాచార్యుఁడు
శ్రీవిజయనగరము.

మదరాసు క్రిష్టియన్ కాలేజీ గీర్వాణభాషాప్రధానోపాధ్యాయులగు బ్రహ్మశ్రీ, వేదము వేంకటరాయశాస్త్రిలవారు:—

మ-రా-శ్రీ, త్రిపురాన వేంకటసూర్యప్రసాదరావు దొరగారికి:-

అయ్యో!

మీరు దయతో నొసంగిన మీరచియించిన “నిర్వచనకుమారసంభవము” నం గొన్ని భాగములం బరికించితిని. నాచూచినవఱకు గ్రంథము ఈకాలమందు అరుదైన మృదు మధురకల్పిలలోను కాలిదాసునియుభిప్రాయమును పోగొట్టకయు, మనోహరమై యున్నది. ఇట్లే మీ రిపుడు రచియించుచున్న రఘుమంజరమును త్వరలో ముగించి ప్రకటింతురేని లోకోపకృతి యగును.

చెన్నపట్టణము.
7-8-13.

యొచ్చనిత్తుఁడు,
వేదము. వేంకటరాయశాస్త్రి.

మహారాజశ్రీ, జి. వేంకటరంగారావువంతులవారు, ఎమ్. ఏ.

శ్రీమద్వేంకటసూర్యప్రసాదరావుప్రణీతంబైన “నిర్వచనకుమారసంభవము” నం దలి కొన్ని భాగములను బరికించితిని. ఇది మహాకవి కాలిదాసవిరచిత కుమారసంభవమున కాంధ్రీకరణము. ఇందలికవిత్వధాటి రచనాసౌలభ్యము మొత్తముమీద శ్లాఘనీయముగ నున్నది. మూలగ్రంథములోని యర్థగాంభీర్యము రసపుష్టియును జెడకుండునటుల

తేటతెనుగుమాటలతో రచియింపఁబడిన యీ కావ్యము చదువరులకు హృదయానందము గావించు ననుటకు సందియము లేదు.

తిరువల్కీణి, చెన్నపట్టణము. }
1 - 9 - 1913.

జి. వేంకటభంగారావు.

మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారును, ఆంధ్ర భాషాభిమానులు ను నయిన బ్రహ్మశ్రీ మహారాజశ్రీ, జయంతి-రామయ్యపంతులవారు:-

త్రిపురాన వేంకటసూర్యప్రసాదరావుగారు రచించిన ఆంధ్ర “నిర్వచనకుమార సంభవ” మచ్చటచ్చటఁ జదివినాడను. మొత్తముమీద గ్రంథము మూలముసారముగ నున్నది. కవిహృదయము చాలవఱకు తేలిపోకుండ వచ్చినది. పద్యమునకుఁ బద్యము చెప్పి నపుడు కైలి యనర్గళముగ నుండుట కష్టపాద్యము. అయినను ప్రసాదరావుగారి కైలి ధారాళముగాను లలితముగాను ఉన్నదనుటకు సందేహము లేదు. వీ రీ గ్రంథమును రచించి యాంధ్రభాష నలంకరించినారు.

చెన్నపురి. }
27-8-13.

జి. రామయ్య.

చెన్నపురి ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీయాంధ్ర పండితుఁడును, ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణాది గ్రంథకర్తయనగు బ్రహ్మశ్రీ, వావిలికొలను-సుబ్బారావు పంతులవారు:-

అయ్యా !

మీరు నాకుఁ గనఁబఱచిన భవద్విరచితమైన “నిర్వచనకుమారసంభవమునందును, నిర్వచనరఘువంశమునందును” స్థాలీపులాక వ్యాయంబున నాకు జ్ఞప్తియందున్న కొన్ని శ్లోకములకు సరియైన పద్యములను గొంత గ్రంథమును జదివితివి. గ్రంథము మూలమునకు సరిగా నున్నదని నాకుఁ దోచినది. భాషయు రసము చక్కఁగఁ బోషింపఁబడినవి. కైలి యు హృద్యముగ నున్నది. ఈ కాలమున నిట్టి గ్రంథములు లఱచు పుట్టుట లేవని నాయ భిప్రాయము. ఆంధ్రభారతికి మీరు చేయు సేవ యనంత ఫలదంబై కాకస్వర్ణకీర్తి కలిగిండుగాక.

చెన్నపురి. }
27-8-1913.

ఇట్లు విన్నవించు
సుజనవిధేయుఁడు,
వావిలికొలను - సుబ్బారావు.

శ్రీమద్విజయనగరసంస్థానాస్థానవిద్యత్కవి యగు శ్రీమహాభగవత్కవి ముడుంబై - నరసింహాచార్యస్వామిగారు:-

మహారాజశ్రీ త్రిపురాన - వేంకటనార్యప్రసాదరావుగారు రచించిన “నిర్వచన కుమారసంభవ” మను ప్రబంధమును శేను వింటిని. నిర్దోషముగాను, మిగుల మనోహరముగాను, ప్రౌఢముగాను, సంస్కృతమునకు సరిగాను నున్నది. ఇట్టికవి మిగుల దుర్లభుడు. చాలఁగా మెచ్చదలి యున్నది.

భగవత్కవి ము. నరసింహాచార్యస్వామి.

శ్రీమద్విజయనగరమునందలి శ్రీమహారాజావారికాలేజిలోఁ దెనుఁగుపండితుఁడగు బ్రహ్మశ్రీ, గొర్తి-సూర్యనారాయణశాస్త్రిలవారు:-

తా మనిచిన “కుమారసంభవము” నే నామూల్యగ్రమ్మగఁ జదివి కరము హర్షించితిని. గ్రంథము మృదుమధురసంస్కృతాంధ్రపదగ్రథితమై చరణపూరణశబ్దములు లేక మహాకవి శ్రీకాళిదాసుని కుమారసంభవమునకుఁ బ్రతిబింబమై యున్నది. ఇందలికందాదులు మీకుఁ బరమేశ్వరుఁ డనుగ్రహించిన నిరర్థకకవితావైదుష్యములం జాపుచుఁ గవిగ్రామణులకు సంతసమును గలిగింపకమానవు. ఆంధ్రీకరణములో నిన్నిసాగులు చూపించిన విష్ణులఁగూరిచి నే నేమని వ్రాయుఁగలను.

{ విజయనగరము.

24-8-13.

గొర్తి-సూర్యనారాయణశాస్త్రి.

మహారాజశ్రీ, త్రిపురాన-వేంకటనార్యప్రసాదరావుగారికి:-

మహాకవి కాళిదాసకృతమగు కుమారసంభవమును దాము నిర్వచనముగ మృదుమధురపద్యముల నాంధ్రీకరించి మాయానందముద్రాయంత్రాలయమున ముద్రించుటజేసి నేను దానిని జదివినాఁడను. వ్యర్థపూరణములు లేక యర్థనిబిడమై యతిరసవంతమై మహాప్రౌఢమగు నాకావ్యమందలి శ్లోకములను దత్తదనుగుణములగు పద్యముల వానియర్థవైభవమును రసపుష్టియు భావచమత్కృతియుఁ గొనవడసక తెనిగించుటయు నట్లు తెనిగించుటయుండు దుర్నివారములగు చిప్పిడిసందుగొందులు వ్యర్థములగు ద్రుతస్వత్వాదులు మొదలగునవి కానిపింపకుండుటయు మెప్పును నాశ్చర్యమును గలిగించుటయే కాక శైలియుఁ గుంటులేక నిరర్థకమై మనోజ్ఞముగ సాగుటయు మీకవిత్వంపు మేలిమికి మెఱుంగు పెట్టుచున్నది.

{ చెన్నపట్టణము.

౪-8-13.

ఇట్లు,

తం. తేనెపెరుమాళ్ళయ్య.

శ్రీ

రామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః.

నిర్వచనకుమారసంభవము.

ప్రథమాశ్వాసము.

మోక్షప్రద మై సమస్తబుధసం
 సేవార్హ మై భూరితే
 జోమాహాత్మ్యవిరాజి యై గిరిశసం
 స్తుత్యానుభావైశ్చ
 న్నామం బై యవితర్క్య మై సమధికా
 నందంబుమై వెల్గుశ్రీ
 రామబ్రహ్మము భక్తిమై గొలుతు న
 శ్రాంతంబు స్వాంతంబునన్.

1

- ఉ. నల్లభు దూటునక్కపటనర్జిని నెఱ్ఱవిచూడ్కిఁ జూచి నా
 యుల్లము మండెడుం బలుకఁగోరి శత్రు యని లేచుభూమిభృ
 త్తల్లజుపట్టిఁ బట్టి నిజతాత్త్వికరూపము సూపి మోహపు
 న్నెల్లి నునుంగఁ జేయుచుటవేషధరు న్నరు సంస్కరించెదన్. 2
- ఉ. అంబుజనాభనాభిక మఱిలాంతరమందుఁ బ్రభూతవేదగా
 నంబు మనోజ్ఞజుగృహినిరసాదముఁ బోల లనన్తరందపా
 నంబున కాసమై నెనయురనాలుగుమోములవీరిత తేటిచం
 దంబున నొప్పమంగళవిధాతను ధాతను సన్నుతించెదన్. 3
- శా. కైలాసక్షీతిభృద్వ రేణ్యము నిజోత్థాతోచ్ఛలం బై పునః
 పాలస్తోమిద్ధృతిశంక శంకరుఁ జలరద్యామాంగుఁ జేయఁబలన

తేజోఘోషాంతకం వాపి యుగవర్తిత్రయం పాణినుఖ
 వ్యాలోలాత్తకుః డై తనర్పుకరిరారాఢ్వక్తుం బ్రకీర్తించెదన్.
 సీ. లలితవిద్యుల్లాసాంబుజసితం బగుప్రవాహ

ముద్యత్ప్రవాళ మైర యొప్పు మీఱి
బహుళరత్నప్రభాభాసమానోపనా

హామలు పూగుత్తుల ర నవలఁ ద్రోవ
వరనిబంధనబద్ధతరుణారత్నసన

త్సలంబు పూడేనోసారు దెగడ
నారోహణావరోహముల మీదికి గింది

కరుణాచూడ్కులు తేంట్ల శ ననుకరింపఁ
తే. దరుణమందారవేల్లితోరదవల్లతాభ

మంబు స్వప్రాణనాథుడేదంబు ప్రేంద
వీణ వాయించుచుండునోవ్యాణి నాదు
జిహ్వవే సంతతము నరసింఁచుఁగాత.

క. కొలుతున్ మదురు సద్గుణ

కలితాత్ముని సంస్కృతాంధ్ర కవితాచణు ని
రలత త్వజ్జుని ధిషణో

జ్వలధిషణుని ముక్క-విల్లిరసాంబయశాస్త్రన్.

౧. ప్రేరేపక చిత్ర

దేవీభాగవత మొల్క ౧ దెలిగించి యశ

శ్రీ వెలసిన మజ్జనకు మ

హావిద్వన్ముఖ్యుఁ డమృతయాఖ్య భజింతున్.

క. విష్ణుసమానుల నాకన

కృష్ణదేవరాయనుల సమీక్షయశోరో

చిష్టుల సంస్కృతకవితా

నిష్పాతవచఃప్రశ్న రశనీయులఁ గొలుతున్.

ఉ. ఇంతకు నేర్చి యుండు నితః శ్రీ ఢీతనిపల్కుల కింతయర్థ మం

చెంతటివాని కైన విధిరయింపఁగ రాక తనర్చువాని న
త్యంతరసోపబృంహకపరదార్థవచోవిభవాభిరాము నే
మింతు ననన్యలభ్యసుకరవిత్వవిలాసునిఁ గాళిదాసునిన్. 9

చ. తనకవితావధూటి వరరదైవతవాక్సమలంకృతాంగియై
తనరుచునాంధ్రవాణి కయిరదండను జేకొని భారతత్రిప
ర్వనిరుపమానసాధమున నీ వర్తిలఁ గీర్తి పహించుశబ్దశా
సనబిరుదాఘ్యుఁగొల్తు విలసద్గుణధుర్యునినన్న పార్శ్వనిన్. 10

సీ. ఒకచోట శైరీషరసుకుమారపదచయా

త్తక్రము లై హృదయరంగజకము లగుచు

నొకచోట సాంద్రపురలకకదంబకసంజ

నకము లై యతిభయానకము లగుచు

నొకచోటఁ జతురతాప్రకటరసోపబృం

హకము లై హర్షదీరపకము లగుచు

నొకచోట నుపనిషత్సకలార్థబోధనా

ధకము లై ముక్తిదాయకము లగుచు

తే. శ్రోతృజనకర్ణములను జరక్షువులఁ జేయు

సాంద్రభారతపుండరీకాసనస్థ

తిక్కినబ్రహ్మముఖభారతీమనోజ్ఞ

గతుల నుతియింతు నాదువారగతులగతుల. 11

ఉ. భారతసంహితం నెలుఁగురబాస రచించి యుభయపర్వ మా

రార కొఱంత వెట్టఁ దగ నీ దన్నతి నన్నయ తిక్కయజ్ఞ తా

నై రహిమై జనించి రని నీ యాత్మకవిత్వము సెప్ప నొప్పువి

ద్యారమణీయుఁ గొల్పెదమరహాకవిముఖ్యునిసెట్టి నాఖ్యునిన్.

ఉ. ప్రాజ్ఞజనాగ్రగణ్యుఁ డయి నీ భాసిలుతిక్కనతోఁ గవిత్వత

త్వజ్ఞులు వీఁడ యీ డయినరవాఁ డనఁగాఁ గవితావిభూతి స

ర్వజ్ఞుఁడ నా మనీషిజనరవంద్యమనీషితి నొప్పనత్పూమా

ణజ్ఞునిఁ గొల్తు సద్గుణసరనాథుని నాచనసోమనాథునిన్. 12

- క. అతిమృదులమధురపదపూ
 రితముగ సుకవినుతమనుచరీత్ర నుడువు నం
 చీతయశుని నాంధ్రకవితా
 పితామహుని నల్లసానిశ్చెడ్డనఁ గొలుతున్. 14
- క. శేషరసాంచితమృదుపద
 పోషణ మగువనుచరిత్రమును బండితహృ
 త్తోషకముగఁ జెప్పినకవి
 భూషణ మగురామరాజభూషణుఁ డలఁతున్. 15
- క. తక్కుంగలధర వన్నెకు
 నెక్కినవిద్వత్కవీంద్రబృందములకు లో
 నెక్కినినభక్తివెంపున
 మ్రొక్కు లిడుదుఁ దత్ప్రసాదశ్రమునకల్పికి నై. 16
- క. అని యిష్టదేవతావం
 దనమును సుకవీంద్రకీర్తనంబును బొనరం
 బొనరించి పూర్వసత్కవి
 జనతాకవితానుధారశీనపుతమతి నై. 17
- క. లనమానయశస్సంప
 త్యసమత్రిపురానతమ్మయమహాకవిచం
 ద్రుసుతుఁడ వేంకటసూర్య
 ప్రసాదరాయాహ్వయమునఁ శీ బరఁగినవాఁడన్. 18
- క. ఏను వితర్కింపఁగ నా
 మానసమునఁ గవులలోన శీ మంజులకవితా
 శ్రీనిధులలోనఁ దిక్కన
 పో నెఱజాణ యనుతలఁపు శీ పుట్టెం బిడపన్. 19
- ఉ. తిక్కనసారపుంగయితశీతీ పెద చీటుకొనంగఁ జేసి నే
 నొక్క తెలుంగుకావ్యము రశీసోచితభంగిరచించి ధాత్రిఁజెం
 పెక్కినసత్కవీంద్రులయశహీనయశంబును బొందు టావ్వన

- న్వేక్కసపుండలంపునను శ్రీ వీటిడి నై తి విచారహీనతన్. 20
- క. తలఁచికోనఁ బిదప మది చం
చలత నిగుడ్చెం గుమారశంభవకావ్యా
జ్వలరచనాసందర్భము
తలఁపునకుఁ వచ్చి కరిము శ్రీ తహతహ వైడమన్. 21
- చ. కవికులసార్వభౌముఁ డనఁగ నుతి కెక్కినకాళిదాసన
త్కవికవితారసంబును దిగంగఁ దెలుంగున కేను దేర నం
తవలఁతిఁ గామి తెల్ల మయినం జలచిత్తముఁ ద్రిప్ప నేరమిం
దివిగి కుమారసంభవమునఁ జెలిఁగింపఁగ సాహసించితిన్. 22
- ఆ. గిరినుతాగిరిశ్రీ పరిణయాదిపవిత్ర
చరితములఁ గుమారశంభవంబు
నిఖిలపండితార్చనీయ మై పను నేడు
సర్గములఁ దనర్చు శ్రీ జగతి నందు. 23
- ఉ. ఎన్నిది కాళిదాససుక శవీంద్రుఁడు సర్గము లొప్పుగా రచిం
చె న్నఱిఁ గల్గుతొమ్మిది రచించఁగ లే దని పెద్ద లందు రం
చు న్నది సేనునుం దలఁచిఁచూడఁగ నాకును నట్లతోఁచె నై
న న్నహితాత్మ పేరును దీనర్చుటఁ జేసి తెలుంగు చేసెదన్. 24
- క. ఎడనెడఁ దగుయుగ్మంబుల
కడఁ దక్కఁగ శ్లోకమున కొకకడ పద్యం బే
ర్పడఁగా నిర్వచనంబుగఁ
గడ ముట్ట నే రచింతుఁ శ్రీ గావ్యం బెల్లన్. 25
- కి. ఊతిపయిని “బ్రహ్మదో ధి
మతా మపి”య నెడుబుధోక్త శ్రీ మది నిశి సుకవి
స్త్రతతి ఊమి యంచు నాడుక
వితఁ గల్గెడుదోసములను శ్రీ వేయును నేలా. 26
- తే. రహినిఁ ద్రిపురాసతమ్మయశరాట్కవీంద్రు
మజ్జనకు నెంచి యైన విద్యజ్ఞసంబు

గారవించు మత్స్యతిః జెట్టురేరు సెప్ప

గాయ లమ్ముడు ఘోష నరన్నాయ మొప్ప.

27

క. అని నిశ్చయించి గ్రంథర

చనసేతకు మును మదీయశతస్సంతతినం

జనితమహాపురుషుల వ

ర్ణన సేసెద వంశవర్ణరసం బను పేరన్.

28

ఉ. ధాత్రిని నాల్గుజాతులను శ దద్దయు బ్రహ్మణభక్తి గల్గి స
త్తి త్రియవంశసంభవులశఖ్యము సేకొని మానవంతులై
మిత్రకులప్రమోదము నరమిత్రనిషాదనముఁ ఘటించుచున్
ఘోత్రసమగ్రవృత్తిఁ దెలరగాలుదనర్చుచునుందు రెంతయున్

ఉ. అందుఁ బ్రసిద్ధిఁ గాంచి దొరలఁ బిరుదంబునవన్నె కెక్కి గో
విందపదాబ్జభక్తులయి శ విశ్రుతవైభవులై దయాళులై
నుందరులై యశోవిభవశోభితులై నిజపౌరుషం బెల
ర్పం దనరాచుచుండు త్రిపురరానకులోస్థవులట్టి వారిలోన్.

సీ. వంశధారాతీరశనసుమత్యనతిదుర

సిద్ధాంతసద్ధామరసీమవాసి

ద్విగుణీకృతాశేషదిగ్దంతిదంతాచ్ఛ

శోభావిశేషయశోవిలాసి

నానాగ్రహదాశనప్రపోషితవిప్ర

ప్రతిమహాశీర్వచరస్తతివిభాసి

స్వకృతోజ్జ్వలతటాకరసరిసవాః పానసం

తుష్టపాంధాళిసంరస్తుతివికాసి

తే. తీవ్రవాక్కుంటకోగ్రవిరద్వక్లతాసి

వాసి కెక్కిను ద్రిపురానరవంశమూల

పూరుషుఁడు సర్వలోకసంపూజతుండు

మహితిరాఘవదాసనాశమకవిభుండు.

31

చ. అతని నుతింపఁగా నగునెరయీతని నాతఁడ పోలుఁగాక యూ

ర్జితవిభవంబునఁ గుణగరిష్ఠత ధైర్యసమగ్రవృత్తి న
ప్రతిమదయార్ద్రచిత్తత నరరాతినిరాకృతి భూరిదానశీ
లత సతిలోకశూరతను రలాలితరూపవిలాసనంపదన్. 32

శా. ఆలోకోత్తరునగ్రసూనుఁడు సముద్యత్పాండుకీర్తిప్రభా
జాలక్షాళితదిక్షటుండు దనరెన్ ర సమ్యగ్దయాపూర్ణదృ
గ్గోళుం డార్యుఁడు దానకర్ణుఁడు లనరద్గోపాలదాసాఖ్యుఁ డా
భీలారాతిభయంకరుం డుదధిగంఠభీరుం డుదారుం డిలన్. 33

ఉ. ఆమహనీయుతమ్ముఁడు మరహామహుఁ డున్నతుఁ డుల్లసద్యశః
కాముఁడు శూరుఁ డింద్రియవికారవిదూరుఁడు ధైర్యశాలి తే
జోమహిమాతిశాయి పరిశుద్ధచరిత్రకుఁ డొప్పె వేంకటాద్వై
స్వామిసమాహ్వయుండు బుధవేండుఁడు సర్వజనాభినందుఁ

శా. ఆమాన్యగ్రణికియవీయనుఁడు మానరాకారుఁ డుద్యద్య
ధాముం డర్థిజనేప్తదాయి భగవద్ధ్యానైకతానుం డరి శో
స్తోమారణ్యదవానలుండు జనసంస్తృత్యాత్మచారిత్రుఁ డై
రామస్వామ్యభిధానుఁడొప్పెనగైశ్రీరామున్విడంబించుచున్

శా. ఆరాజత్సుగుణాభిరాముననుజుం ర డవ్యాజసత్యవ్రతి
త్వాయాధాత్ముఁడు ధర్మమార్గరతుఁ డుద్యద్ధోరనిస్సారసం
సారాణ్ణోధివిత్తిర్గుఁ డూజితయశశస్సారుండు ధీరుండు వి [మై.
స్సారాం చద్గుణుఁడప్పయాహ్వయఁడనగైశ్రీసర్వోత్తమఖ్యాతి

క. ఆఘనుజఘనస్యజఁడు విగ

తాఘుఁడు రాహుత్తిపుంగవగ్రాణి విబుధ

శ్లాఘాసాత్తుఁడు గుణజిత

రాఘవరాముఁడు ప్రకాశరాయఁడు వెలసెన్. 37

ఉ. ఆమహితాత్ములందు విబుధాగ్రణి నాఁ దనరారువేంకట
స్వామినుహాతపఃఫలము ర సాధ్వీ యనం జనుచిట్టమాంబబ
ల్పొములపంట యర్థిసుమరనోధరణీజము భూరినద్గుణా
రామము తమ్ముయాఖ్యుఁడువిరరాజిత భూజనగీయమానుఁడై.

చ. అతనినిసర్గసద్గుణములందు బదాటవసాలు సెప్పఁ బం
డితులక కాదు నాఁగఁ జనునే ననుబోటికి నైన నాదుదు
మృతములు ప్రావఁబుట్టుకృతకృత్యతనొందఁగ నేర్చుభంగిన
య్యతులగుణాంబురాశిని మరహాకవిశేఖరు సన్నుతించెదన్.

చ. పటుతరత త్వవేది హరిరథ క్తుఁడు సద్గుణరాశి కీర్తిలం
పటమతి తిమ్మరాజకులమాన్యుఁడు కాశికగోత్రజుండు వేం
కటశివరాయనామకుఁ డరకల్మషుఁ డెవ్వనిప్రాణమిత్ర ము
త్కటయశుఁడాతఁడా ప్పెనఁగెరదమ్మయభక్తజనాగ్రగణ్యుడై

సీ. తనప్రతాపానలం ర బినదీ ప్తివై నొడ్డి
యగులకు దుర్నిరీక్ష్యంబు గాఁగఁ
దనయశోలత హరిరథ నకుష్యములఁ బ్రాకి
వేల్పుమానికి వన్నె ర వెట్టి నిగుడఁ
దనసచ్చరిత్ర మారదిన రేంద్రులను మీటి
మునుల కైనను దిన్నరదనముఁ గఱపఁ
దనచేయి చేయి సాగఁచినయర్థి నర్థి వే
ఱొకనికై చే సాప ర కుండఁ జేయ

తే. ఘనత వహించె సర్వదిరక్కుండరాంత

రాగతా శేషవిద్యస్మృతగాధినాథ

బృందతుందిలమందిరారళిందుఁ డగుచు

నర్యమప్రభుఁ డాతమ్మరయప్రభుండు.

41

ఉ. భాగవతోత్తముం డనఁగఁ ర బ్రస్తుతి కెక్కెఁ జతుర్వదిద్దరి
భాగవదాతకీర్తి యయి ర భాసిత శక్తికథానుభాధ్య మా
భాగవతంబుఁ దాఁ దెలుగురబాస రచించె దగంగ నమ్మహా
భాగవరేణ్య నెన్నఁగను ర ఎన్నగనాథునైన శక్యమే. 42

ఉ. కారణజన్మఁ డూర్జితుఁ డరకల్మషుఁ డాశ్రితపక్షపాతి సం
సారవికారదూరుఁడు యరశఃపరతంత్రమనన్ముఁ డంచితా
కారుఁడు జాహ్నువీజలవిరగాహనసావితసర్వగాత్రుఁ డొ

- స్పృశేనుదమ్మయాఖ్యుఁడుగతయాకృతకర్తృపితృణము క్తుడై .
- తే. సిరియు విద్యయు రూపంబు శ దొరతనంబు
జవ్వనంబు గల్గియును స్వరచ్చందుఁ డయ్యుఁ
బరమభాగవతుం డనం శ బరఁగె ధరణి
మనుజమాత్రుండై తలఁపఁ దశమ్మయవిభుండు. 44
- ఆ. అరయు లాఁతికవులరయట్టిడే తమ్మయ
ప్రతనకవికృతప్రబంధసరణి
గడియలోన నొక్కరకావ్యంబు రచియించు
భూరితరకవిత్వరథార గలఁడు. 45
- క. “శ్రీరంగ రంగ రంగవ
తే రాజీవాక్ష”యని ప్రతీతితణమును ల
క్ష్మీరమణుఁ దలఁచుతమ్మయ
నారయఁ బ్రహ్లాదుఁ బోల్చు శ టర్హను కాడే. 46
- క. నిహగ్రము గొనినఁ దమ్మయ
యాగ్రహమునఁ బగఱఁ గాతు శ సతలంబున సా
నుగ్రహుఁడ యైన శ్రీతుల స
మగ్రకృపా మిన్ను ముట్టురనట్లుగఁ జేయున్. 47
- ఉ. పుట్టిననాటఁగోలెఁ జెడురపోకలఁ బోవుట లేదు విద్యకుం
బుట్టినయిల్లు లీలలను శ బొంకి యెఱుంగఁడు మేలిజాళువా
పుట్టముదాల్చు నిల్పు సతరయి న్నదిఁదమ్మయిట్టియీతనిం
బట్టిగఁ గన్నదంపతులరభాగ్యము వర్ణన సేయ శక్యమే. 48
- చ. జనకుఁడు నా కటంచు నుతిరసల్పితి నిట్లని యెంచుత్రోవకుం
జనకుఁడు సూకులింతయు నిరజంబపొగ డ్దలు గావు ధాత్రినా
జనకుఁడు నాఁగఁ బేర్వడినరసజ్జనుఁ డాతఁడు కేవలంబు రా
జనకుడు రాజమాళి యన శ నాఁగదతమ్మయ శ్రీవిభూతిమై49
- తా. నానాసద్గుణరత్న పేటి ననఘ శ న్నారాయణాంబక హరి
ధ్యానాధీనమనన్ముడై వరఁగుముత్యాలాస్వయాభీండు ల

- శ్రీనారాయణపుత్రిః బత్నిగవరించేం నమ్యయాఖ్యుండుల
 శ్రీనారాయణ తార వీరనిజనుల్ కీర్తింపనత్సున్నతిన్.
 చ. బహుతరజన్మపుణ్యపరిపాకసచుగ్రతకల్పి నమహః
 మహాలకుః బుత్త్రకుండయితీమజ్జననంబు ఫలింపశ్రీరఘూ
 ద్వహకరుణాప్రరూఢకవితాప్రవణత్వము భక్తియుక్తి న
 మ్మహితసయాధినేతకు సమర్పణ సేసెద నట్లు గావునన్. 51

—●—◆— పృథ్వీతములు. —◆—●—

- క. వందారుభక్తజనతా
 మందారున కమలపదకరమలతలవినమ
 ద్బృందారకునకు ననఘున
 కుం దారకునకు సతాఘరీకుట్టాకునకున్. 52
- క. త్వంతాహంతాభేదని
 హంతకు బ్రహ్మాండరథనిరీయంతకును దశా
 శాంతాక్రాంతాచ్చయశః
 కాంతునకుఁ ధరణికస్యకాకాంతునకున్. 53
- క. బ్రహ్మానందమయునకుఁ
 బ్రహ్మాదిసుపర్వసేన్యరీపదునకును గృహ
 బ్రహ్మణ్యాననపరునకు
 బ్రహ్మణ్యున కాత్మభక్తరీపరతంత్రునకున్. 54
- క. కుంతితనురపుష్కరదశే
 కంతానేకపకరోటిరీకావినరసము
 ల్లుంతనకేళీదారుణ
 కంఠీరవనఖదమోఘరీఖరవిశిఖునకున్. 55
- క. నామావశేషితాశే
 షామరిశత్రునకు నింద్రియాతీతునకుం
 గామాహితసం
 త్సేమంకరనామునకును శ్రీరామునకున్. 56

క. విన్నపము సేయుగతిహృ
 త్సన్నిధి నద్దేవు నిలిపి ర సమ్యగ్భక్తిం
 జెన్నగుతత్కావ్యార్థం
 బున్నేఁ గందాదిపద్యముల రచియింతున్
 కథాప్రారంభము. 57

క. శ్రీసీతాకుచకుంకుమ
 వాసితవక్షుకవాట ర వల్లులలాటా
 దాసేరకజనతాఘని
 రాసకనామా గుణాభిరరామా రామా. 58

ఆ. అవధరింపు త్వత్ప్రదాంబుజార్పితముగ
 నారచించునలకురీమారసంభ
 వాఖ్యకావ్యరత్నము దలరాసక
 థాక్రమంబు జితనుఃథాక్రమంబు. 59

క. కలఁడు హిమాలయుఁ డనుగ
 ట్టులరాయఁడు దేవతాత్ముఁడు కుబేరదిశా
 సలిఁ బూర్వాపరసాగరి
 తలము లొరసి ధరిణిమానదండముపోల్కిన్. 60

క. మల లెల్ల వాని మాడఁగఁ
 జలిపి ప్రదోగ్ధ యయి గోహరచణమేరువు రా
 జిల నిలఁ బృథుదర్శిత ను
 జ్వలరత్నమహాపద్మప్రచయముం బిదికెన్. 61

క. బహురత్నజనకుఁ డగున
 మృహిధరవరుసాబగు మంచు ర మాపఁగ లేది
 మృహి గుణతతి నొకదోసము
 మిహికాంశునిఘృణుల గుఱుతురమెయిని నణంగున్. 62

తే. అప్పరోవి భ్రమాలక్రియావిధాత్రి
 ఘనశకలసంక్రమితరక్తకాంతి యైన

ధాతుమత్త నకాలసంధ్యవలె నాత్మ
శిఖరములఁ దాల్చు నాగిరి శేఖరుండు.

62

క. మొలవఱకుఁ దిరుగుజలధర

ములక్తీ నెత్తములనీడఁ శ బొంది మనుచు వా
నల నొచ్చి యెండ గలతద

చలనాయకుశిఖరములకుఁ శ జనుదురు సిద్ధుల్.

64

క. నెఱమంచున నెత్తురు రూ

పఱ నేనికతిండ్లయడుగు శ లరయ వలను గా

కెఱుకుగమి యమ్మలం దెరు

వెఱుఁగున్ గోభులను జాఱు నెలము త్రైములన్.

65

క. కరిబిందుశోణముల ధా

తురసవిలిఖతాక్షరములఁ శ దొలఁకుచు బుజప

త్తిరినారలు విద్యాధర

తరుణులస్మరలేఖము లయి శ తద్గిరి బొలుచున్.

66

క. ఉరుకందరముఖవవన

స్ఫురణా గీచకబిలములఁ శ బూరించుచు న

గ్గిరి హెచ్చుగఁ బాడెడుకి

న్నరులకు వాంశికతఁ బూను శ నా నొప్పారున్.

67

క. కటములతీటలు వ్రా గజ

ఘటలు సరళతరుల రాయఁగఁ బాల్వడి త

త్సుటతరపరిమళధర మ

చ్చొటున న్నెత్తములఁ జేయు శ సురభిళములు గాన్.

68

క. రేల నికుంజములను రతి

మేళనమునఁ జొక్కుభిల్లమిఘనములకుఁ ద

చ్చైలరుచిరాషధీతతి

తైలము గోరనిప్రదీపతతి యై పొలుచున్.

69

క. సరణి ఘనీభూతతుహిన

- భరమున మడమలను ప్రేళ్ల న బాధ వడియు దు
 ర్భరకటికుచార్తిమై న
 గ్గిరిఁ ద్వరఁ బోవంగ లేరు న కిన్నరతరుణుల్. 70
- క. హరివలన దివాభీతము
 కరణి గవులఁ జొచ్చుతమముఁ న గాచు నతం డా
 శరణాగతుఁ డన దై నను
 దొరల కెసఁగు మమత కోవిదునియందుబలెన్. 71
- క. వాలవ్యజనావళి జ్యోతి
 త్స్నిలలిత నిత స్తతః ప్రచలవాలతతా
 భాళిని సార్థకముగఁ ద
 వైచిత్ర్యలేశపదమును జేయుఁ న బమరీమృగముల్. 72
- క. చేలములు గొనఁగ సిగ్గునఁ
 దూలి నిలుచుకింపురుషవరధూసమితికిఁ ద
 వైచిత్ర్యలదరీగృహముఖముల
 ప్రేలేడుజలదములు తెరలవిధమున నొప్పక. 73
- క. తెమ్మెర గాంగాపకణయు
 త మ్మయి సారెకును దేవదారుతరువులన్
 నెమ్మలపురులఁ గదల్చుచు
 నమ్మల బోయలకు వేటరీయలపు దలంగున్. 74
- క. మిత్రుఁడు క్రిందం దిరుగుచుఁ
 జిత్రశిఖండ్యపచితావశిష్టము లగుత
 ద్దోత్రాగ్ర సరోరుహశత.
 పత్రింబుల నూర్ధ్వముఖగోభ స్తులఁ దెలుపున్. 75
- క. సవనాంగ ప్రభవత్వము
 భువి దాల్చుగఁ దగినబలముఁ న బాడగని విధి తా
 నవనీభృన్నాథత్వము
 నవభాగము నొసఁగె నారసాధరపతికిన్. 76

- ఉ. అట్టిగుణోన్నతుండు కనకకాద్రిసఖుండు స్థితిజ్ఞుడైనయా
గట్టులతోడు మేన యనుకవ్యను బైత్తకమానసంబునం
బుట్టినదాని మానిజనకపూజనయోగ్యను స్వామిరూప జే
పట్టెను శాస్త్రసమ్మతి నకపారికుల ప్రతిపాదనార్థి యై. 77
- క. తరువాతఁ గొన్ని నాళులు
స్వరూపయోగ్యరతి వారు శ సలుపంగ మనో
హరయాననాధ్య యైవశి
ఖరి శేఖరుధర్మపత్ని శ గర్భము చాల్పెన్, 78
- క. మేన పదంపసి కనియెన్
మైనాకుని గఱుల నఱకురమఘవృండు కుపితుం
డైనను ఒవిసోఁ కెఱుంగని
వాని నహివధూపభోగ్యు శ వననిధిమిత్రున్. 79
- క. పిదప సతీమణి సతి ద
క్షుదుహిత హరుపూర్వపత్ని శ జనకానజ్ఞా
స్పద మై మై యోగంబున
వదలి నురలఁ బుట్ట శైలరవధువుం బొందెన్. 80
- క. నగపతివలన నియమవతి
యగుమేనకయందుఁ బుట్టె శ నాసతి యుత్సా
హగుణంబుచేతఁ గడు లె
స్సగఁ జేఱిం జెడనినీతిసంపదప్రాలెన్. 81
- క. నలుదెనలు తెల్వెఁ జెందె న
కలుషం బై వీచె గాలి శ కంబు .లులిసెఁ బూ
వులజడి గురిసెఁ జరాచర
ములు దనిసెం దత్సతీసకముద్భవవేళన్. 82
- క. ద్యోతితరుక్మండల యగు
నాతనుభవచేతఁ దల్లి శ యలరె న్నవజీ
మూతారాప్రొద్దతమణి

చేత విదూరాద్రిపుకమీచేడియకరణిక్.

83

క. ఉదయాదిగ దినదినమును

బాదలుచు శిశు వబ్బ రేఖరేపాల్పున శోభా

స్పదము లగునంగములఁ గా

ముదీమయక శాంతిరమాలరేపోలికఁ జెంచెన్.

84

ఉ. బందుగు లెల్ల మోదమునరబంధుజనప్రియ కాయహార్యరా

ణ్ణండనకుఁ నిజాభిజననామము పార్వతి యంచు నుంచి రం

తం దవ మాచరింపఁ జనఁదల్లి యుమా యని యడ్డగింప న

య్యిందునిభాస్యకపులభిరయించెనమంచదుమా సమాఖ్యయున్.

ఆ. పుత్త్రవంతుఁ డైననగోత్రే శుచూడ్కు ల

బాబులయందుఁ దృప్తిఁ ర బడయ వయ్యె

విరులు చాలఁ గలుగవిరితటి తేట్లకుఁ

జూతతతినిఁ గరము ర ప్రీతి గాదె.

86

క. ద్యుతిమత్కిలన్ దీపము

గతిని వియద్గంగ నింగికరణిం బ్రతినం

స్కృతవాక్కునఁ గృతిబలె గిరి

వతి సుతచే భూషితుండు ర పావనుఁ డయ్యెన్.

87

ఆ. చిన్న నాఁడు తినదుఁచెలులమధ్యము నొంది

కేళిరసము నెల్లఁ ర గ్రోలుమాడ్కి

గాంగపులినవేదిరకలఁ గందుకములఁ బు

త్రికల నాలతాంగి ర క్రీడ సలిపె.

88

ఆ. శరదృతువున గంగఁ ర జక్రాంగములు పొలె

క్షుప మహాపాధిని స్వరకాంతులుబలె

స్థిరతరోపదేశ ర గిరిసుత సుపదేశ

వేళఁ బూర్వజన్మ విద్య లొందె.

89

ఉ. మన్వపుమేనుదీపకు నరమర్చనిమంజులభూషణంబు బ

ల్లావిరి తేనకస్యనుగుక్రొవ్వెడఁగూర్చెడుసాధనంబుఁ గ్రొ

- బువ్వులవింటివానికిని శ్రీ బుష్పగణేతరమార్గణంబు నౌ
జవ్వన నుంకురించెను రశీసాధరరాట్టనయాతనూలతన్. 90
- తే. తరణికరముల విరియునెత్తమ్మికరణిఁ
దూలికం బొల్పుచిత్త్రంబుఁ పూలె నూత్న
యావనంబున నేర్పడి యంద మొదె
నుదతిమైదీవ చతురస్రశోభి యగుచు. 91
- క. అరుణోచ్చైరంగుష్ఠన
ఖరరుచి నడలందు శోణశకాంతు లొలుకు నాఁ
గర మొప్పుతత్పదము లిలఁ
జరియించుస్థలారవిందనంపదఁ గొనియెక్. 92
- క. ప్రాంచన్నాపురరవము గ్ర
హించుట ప్రతిగాఁగ నిర్ణయించుకొనినరా
యంచలు నేర్పెనాకోలీ
లాంచితవిన్యాసగతుల శ్రీ నాజవ్వనికిక్. 93
- తే. భద్రవృత్తానుపూర్వత శ్రీ పరిధవిల్ల
నాతిదీర్ఘంబు లై యొప్పునాతిజంఘ
లబ్ధభవుఁడు సృజించి శేషాంగరచన
యందు లావణ్యమునకు సమయత్నుఁ డయ్యె. 94
- క. కరివరకరవరకదళులు
పరిణాహాన్వితము లయ్యుఁ శ్రీ బైఁ గర్కశముల్
సిరశైత్యము లగుట ద
ద్దిరిజోరులతోడ సాటికిఁ వెలి గాంచెక్. 95
- క. ఇందుధరుఁడు మీఁదట న
నేయందుముఖిదుర్లభాంక శ్రీ మెక్కించుట నా
నుందరినితంబమునచ
క్కుందన మెంతయును దెలియఁగ నచ్చుఁ గదా. 96
- క. నీవిం గడచని నతనా

- భీవివరములోనఁ జొచ్చి శ్రీ బిత్తరితనురో
మావళి దగఁ గాంచీమ
ధ్యావేశితనీలమణిరుగంగురముబలెన్. 97
- క. తనుమధ్య యైనపార్వతి
తనుతరమధ్యమున వళులు శ్రీ దనరెన్నవయా
వనము మనోజారోహణ
మునకున్ సమకట్టుమనవృత్తెట్టు లనన్. 98
- క. ఇతరేతర మొరయుచు బా
ర్వతిపాండురకుచయుగంబు శ్రీ ప్రబలెఁ దదసిత
ద్యుతినుఖకుచయుగమునడుమ
నతితనుబినతంతులకు నశనవకాశముగన్. 99
- క. విరిపిల్తుం డోడియు శం
కరుగళపాశములఁ జేసెఁ శ్రీ గావునఁ దద్యా
ధరజాబాహులు దిరిసెన
విరిమెత్తఁదనంబు దెగడనీవే యూహింపన్. 100
- క. ఘనకచకుచబంధురగళ
మునకు లసత్తారహారముఖ్యమునకు మం
డనమండనీయభావము
పొనరె మిథఃకాంతిజననమునఁ దుల్యం బై. 101
- క. సరసిజము నొంది శశిరుచి
సరసిజరిపు నొంది తమ్మి శ్రీ సారు నెఱుంగ ద
గ్గిరిజమొగము నొంది చపల
సీరి యిరుప్రా పొందుప్రీతిఁ శ్రీ జెంది వెలింగెన్. 102
- క. చిగురున విడినన్ విరియుం
బగడమువై నుండెనేని శ్రీ మాక్తికమును న
న్నగజయరుణోష్ణగతరుచి
యగుతెలిసగవునకు సాటి శ్రీ యానేమొ కదా. 103

క. ఉమ కలమంజులభాషిణి

యమృతరసం బాలుక మాట శ్రీ లాడ వితంత్రి

కముఁ జేసి మీటువీణియ

క్రమమునఁ బరపుష్టయును విరసనాద యగున్.

104

క. అనిలచ లేదీవరగుచి

గనునుమచకితేక్షణములు శ్రీ గన మృగములవ

ల్లను సతి పడసెనొ సతివ

ల్లను మృగములు పడసెనో తలంబె యెఱుంగన్.

105

క. అంజనశలాక దిద్దుగ

తిం జెలఁగెడునిడుదబామల తేజముఁ గని యా

క్రొంజిగురులవిలుతుఁడు నిజ

మంజులచాపాభిరూప్యమదమును విడిచెన్.

106

క. మనమునఁ దిర్యగ్జాతం

బునకు లజ్జ గలదేని శ్రీ భూధరజనెఱుల్

గని చమరీమృగసంతతి

తనవాలప్రియత నపుడ శ్రీ తప్పక విడుచున్.

107

ఉ. వేయును నేల యీసకలశివశ్వపదార్థములందుఁ గల్గుబల్

సోయగ మొక్కచోటనిడిచూడఁగఁగోర్క గలాఁడుమ్రోలెవా

ణీయువతిప్రియుండు శశిశరీరుహద్యుపమానవస్తు లా

యానుకులదేశములయందున మర్చిస్మజించెనాసతిన్.

క. కామచరుడు నారదుఁ డా

భామిని నొకనాఁడు దంత్రిపజ్జం గని యీ

రామ గొనుఁ బ్రేమ హరుమై

సామసపత్నీక యనఁగఁ శ్రీ జను నని పలికెన్.

109

తే. అది మొదలు గాఁగ నుత యావరీనాథ్య యై

నచలపతి పొందఁ డన్యవరరాభిలాష

హవ్యమును మంత్రపూతంబు శ్రీ నగ్ని దక్క

నన్యత్రైజనగణ మొంద శ నర్త మగునె. 110

క. గిరిపతి తననుత నడుగని
హరునిఁ బిలిచి యొసంగ నోపఁ శ డయ్యెను ధర న
త్పురుషుం డిష్టార్థంబునుఁ
బరు వేడఁడు యాచనావిశ్రఫలతాభీతిన్. 111

క. తొలిజని దక్షునిగోపము
వలన నతి యెపుడు తనువు శ వదలె నది మొదల్
లలనాంతరమును గోరఁడు
జలజాహితమాళి ము క్తనంగుం డగుచున్. 112

తరల. స్వనియతాత్మకుఁ డై తపంబును శ జల్పనాతఁడుజాహ్నువీ
ఘనరసోక్షితదేవదారునిశకాయ మైవృగనాభివా
సనలచే సురభీకృతం బుు శ చారుకిన్నరవల్లకీ
నినద మైసహిమాద్రివైయొకనె త్తమందు వసింపఁగన్. 113

తే. గణములును భూర్జవృక్షులవశ్శక్తులు గట్టి
వరనమేరుసుమంబుల శ శిరముల నిడి
మణిశిల నలంది శైలేయశమంజులముల
బండతాల వసించిరి శ ప్రమద మెసంగ. 114

తే. మంచురాలను డెక్కలఁ శ జించివైచి
గవయవృగములు భయమునఁ శ గనుఁగొనంగ
సింహగర్జనమును విని శ చిటిలిపడుచుఁ
గింక మడకలవృషభంబు శ అంకెవైచె. 115

క. అంతఁ దపఃఫలదుండు పు
రాంతకుఁడు సమిత్ప్రదీపితానలము స్వమూ
ర్త్యంతరము నునిచి యట న
త్యంతనియతి నేమొ కోరి శ తప మొనరించెన్. 116

క. సురపూజ్య ననర్ఘుని నా
హరు నర్ఘ్యాద్యర్చనముల శ నర్పించి జగ

- త్పరిపూత సఖయుత సుతః
బరిచర్యల కొనఁగె న ద్రిపతి యవ్వేశన్. 117
- క. గిరిజాపరిచర్య నియమ
పరిపంథియ యైనఁ బ్రమథరీపతి యియ్యకొనెన్
ధర వికృతిహేతు వున్న నె
వరిమనము చలింప కుండు శ వారలె ధీరుల్. 118
- మాలిని. విరులు బలికిఁ గోయ్ శ వేదికాశుద్ధి జేయ్
వరనియమజలంబు శ దర్శలుం డెచ్చి యిచ్చున్
హరముకుటశశిజ్యోత్సాన్నిప్తవి శ్రాంతి యై యా
హరునిఁ బ్రతిదినం బార్యంబ సేవించుచుండున్. 119
- క. ఆసమయంబునఁ దారకు
చే సురనికరంబు బాధఁ శ జెంది వగచుచున్
వాసవు ముందట నిడి కమ
లాసనుమందిరము సేర శ నరిగె నరుగఁగన్. 120
- క. పరిహృతముఖురచు లగుని
ర్జరులకు సాక్షాత్కరించె శ జలజఙ్ఘ డచటం
బరిసుప్తనలిననలినా
కరములకుఁ బ్రభాతమున విక ర్తనుఁడుబలెన్. 121
- క. ఆయవసరమున స్రష్టకుఁ
దోయజగర్భునకు సర్వతోముఖునకు భా
షాయువతిప్రియున కెరఁగి
యాయమరులు పొగడి రిట్లు శ లభ్యోక్తులతోన్. 122
- క. సృష్టికి మును కేవలతో
త్కృష్టుడ వై వెలిగి పిదపఁ శ ద్రిగుణాత్ముడ వై
స్రష్టత్వాదిక మొందిన
స్రష్ట త్రిమూర్తి వగునీకుఁ శ బ్రణతిశతంబుల్. 123
- క. జలముల నమోఘబీజము

- నిలువఁ జరాచరజగద్విఠనిర్మాణము రా
జిలె దానఁ గాన నాజగ
ములకుం బ్రభవుఁ డని నిన్నుఁ శ బాగడుదు రభవా. 124.
- క. ఒకరుఁడవ నీ వవస్థా
త్రిక్షమున నాత్మీయమహిమఁ శ బ్రేరేపుచు స్థ
ష్టికి స్థితికిని లయమునకును
నకలంకా కారణత్వ శ మందితి గాదే. 125
- క. అనఘా మిథునములు సిస్స
క్షును ద్వివిధతనుఁ డగునీదుఃశాత్రాంశంబుల్
జననం బందినస్థష్టికి
జననీజనకు లవియ యని శ చాటుదురు బుధుల్. 126
- క. చిద్రూప స్వమానప్రో
ద్యద్రాత్రిందివుఁడ వగుచు శ నలరారెడునీ
నిద్రానబోధముల చూ
భద్రాత్త్రిక్ష భూతములకుఁ శ బ్రళయోదయముల్. 127
- క. జగతీయోని వయోనివి
జగదాది వనాది వీచ శ జగదీశుఁడవున్
నిగమనుత నిరీశుఁడవును
నగుదువు జగదంతఃకపు నిరంతకుఁడవునున్. 128
- క. నీచేతన నినుఁ దెలియుదు
నీచేతన తగ సృజితు శ నిన్నుం గృతి వా
నీచేతన నీయందున
నోచతురాస్యా యణంగి శ యుందువు గాదే. 129
- క. నీవే సూలము సూక్ష్మము
నీవే కఠినంబు ద్రవము శ నీవ లఘుగురుల్
నీవే కారణకార్యము
లీ వైందుదు భూతులను యశ్చేచ్ఛాగతులన్. 130

- క. వేని కుపక్రమము ప్రణవ
మా నుచ్చారణము త్రిస్వరారాధ్యము కర్తం
జా నిజ్య యత్ఫలము దివి
యా నట్టిశ్రుతులకుఁ బ్రభవుఁ శ డై తీన కదా. 131
- క. నినుఁ బురుషార్థప్రవీవ
ర్తనిఁ బ్రకృతినిఁగా బుధులు నుతీనితుగు దానిం
గనుసాక్షియుఁ గూటస్థం
దును నగుపురుషునిఁగ నిన్నె శ నుతియితు రజా. 132
- క. పితలకుఁ బిత నీవే దే
వతలకు దేవతవు నీవె శ వాణీరమణీ
పతి వీవ పరాత్పరుఁడవు
శతధృకులకు నెల్లరకును శ శతధృతి వీవే. 133
- క. నీవే హోతవు హవ్యం
బీవే భోజ్యంబు భోక్త శ వీవ ధ్రువుఁడ వా
దీవే వేత్తవు వేద్యం
బీవే ధ్యేయంబు ధ్యాత శ వీశ నిజముగన్. 134
- క. అని మంజులసత్తోక్తుల
ననిమిషులు నుతింప మెచ్చి శ యంబుజభవుఁ డి
ట్లనియె సురగణములతో
ననుగ్రహప్రవణుఁ డగుచు శ నానమయమునన్. 135
- క. ప్రతనకవి యైనయాగీ
ప్పతి నాలుగునెమ్మెగములఁ శ బలుకుట శబ్ద
ప్రతతిప్రవృత్తిచతుష్టు
కృతార్థతాకలన మొంది శ యెంతయు నొప్పెన్. 136
- క. భూరిబలులార యుగభుజ
లార ప్రభావముల మీర శ లాస్త్రీయాధీ
కారములనుండి యొక్కటఁ

- జేరఁగ వచ్చితిరి మీకు శ నేమంబ కదా. 137
- క. ఏ మిది సురలారా మీ
మోములు రుచిఁ దొంటిభంగిఁ శ బొల్పెనఁగ యె
హైమస్తోమసమాహృత
కోమలరుచి యైనరిక్కగుమీశచండమునన్. 138
- క. కాంతులు దఱుఁగుటను శచీ
కాంతునికులిశంబు శక్రకార్ముకశోభా
వంతంబు గాక కరము ప్ర
శాంతం బయి కుంతితాశ్రీచాఢ్యున నుండెన్. 139
- క. అరిదుర్వారం బగునీ
వరుణునికరపాశ మకట శ వరమంత్రసము
చ్చరణాహృతిబలకాశో
దరరాజము ప్రాలె మిగుల శ దైన్యము నొందెన్. 140
- క. అపవిద్ధగద మగుటచే
నపహృతశాఖ మగుభూరుహముఁ బోలి ధనా
ధిపుబాహువు హృచ్చల్య
స్వపరాభవమును వచించుశచందం బొందెన్. 141
- క. దండమున విగతరుచిని య
ముం డిల వ్రాయుచుఁ గటా యశమోఘ మయినయీ
దండమును జలుకఁ జేయుచు
నుండెం బొలు పేది యాఱునల్తుకముబలెన్. 142
- క. ఈపన్నిద్దఱులు ప్ర
తాపం బేదుటను జల్లఁదనముం గని చి
త్రపాదితమూర్తులుబలె
జూపులకున్ విషయ మైరి శ చోద్య మి దేమా. 143
- క. చెల్లరె వాతంబులవే
గోల్లంతన మాకులత సకమూహ్యం బయ్యెన్

- నీళ్లు బ్రతికూలగతిసి
వెల్లువరోధంబు దెలియునవిధమున మతియున్. 144
- క. వినమితజటగావలంబిత
హినకరలేఖంబు లగుచు శ నేకాదశరు
ద్రనిభృతశీర్షంబులు గడు
వినిహతహంకారములను శ విశదపఱచెడున్. 145
- క. ఏమిది మును లబసితు
తామీరలు త్రోపు వశిరె శ యభియాతులచే
సామాన్యశాస్త్రసంతతి
భూమిపయి విశేషశాస్త్రములచే బోలెన్. 146
- క. ఓవత్సలార తెల్పుడు
నావలనకా మికుఁ బ్రార్థనావిషయము లో
కావళిసర్గమ నాయం
దావల సంరక్ష యుష్మదాయత్త కదా. 147
- క. అన విని మందప్రవిచల
దనిలోద్ధతనీరజాకరరాభాజిల్లో
చననలినసహస్రంబునఁ
దనగురు గురు సురవరుండు శ దాఁ బురిలిపెన్. 148
- క. పురికొలుప సహస్రదృగం
తరము ద్వినేత్రింబు వజ్రినయనం బగునా
గురుండు నిబధాంజలి యై
పరమేష్ఠినిఁగూర్చి యిట్లు శ పలికె వినీతిన్. 149
- క. భగవంతుడ నీ వనుక్రియఁ
బగఱవలన నాత్మపదము శ భంగము నొందెం
జగదంతర్యామివి నీ
కగపడనిది ముజ్జగంబులం దెద్ది విభా. 150
- క. భవదీయవరోధతుఁ డై

భువనంబుల ధూమకేతుఁ ॥ బోలె జెఱుప ను
దృఢ మొందె దారకుం డను
దివిజారి యొకండు ప్రబలతేజస్సూన్యర్థిన్. 151

క. కమలాపుఁ డాతపం బొ
యమరాహితువీటఁ గాయఁ ॥ డతిభీతినిఁ ద
త్కమనీయదీర్ఘ కానవ
కమలంబులు విరియుకంటె ॥ గాటము గాంగన్. 152

క. కలువలదొర నిరతము నా
బలురక్కసిసేవ నలుపు ॥ భయ మందుచు జ
క్కులదొరచెలికానితలను
గలయాకళ దక్కఁ దక్కుఁగళలన్నిటిచేన్. 153

క. తెమ్మెరకు సుమస్తేయభ
యమ్మన నుపవనముచక్కి ॥ నరుగక తత్పా
ర్శ్యమ్మన వ్యజనానిల తు
ల్యమ్మగఁ బ్రసరించుచుండు ॥ నతిసుఖదం బై. 154

క. ఋతువులు క్రమ మెడలి సుమ
వ్రతతీసంభారతత్పరత్వంబున సం
తతమును వనపాలురవలె
దితిజేంద్రునిమనము నరసి ॥ తిరుగుచునుండున్. 155

క. వననిధి వానికిఁ గానుక
కనుగుణ మగురత్నినిచయ ॥ మంభోమధ్యం
బున నెప్పుడు పరిపాకం
బును గనునో యనుచు నెదుగు ॥ పొడగనుచుండున్. 156

క. జ్వలదర్శిర్మణియుతకుం
డలిరాజప్రముఖుఁ డు లరనారతమును రా
త్రుల నాఱనిదీపంబుల
వలె సేవింపుదురు దానవకులాధ్యక్షున్. 157

- క. సురపతియును దదనుగ్రహ
గరిమ నపేక్షించి కల్పకక్షోణిరుహ
భరణంబుల బంపుచు నా
సురశాస్త్రపుకరుణ కెదురు శ చూచుచునుండున్. 158
- క. అనయము నీగతి సేవలు
గొనియు జగత్త్రితయబాధశకుం డయ్యె నిహిం
సనమునకు యోగ్యుడగుదు
ర్జనుఁ డుపకారమున నెందు శ జక్కంబడునే. 159
- క. సురతరుణీకరకమలస
కరుణాబూనకిసలములు శ గలనందనభూ
మిరుహంబు లాదివౌకః
పరుచేతఁ ఛిన్నము లయి శ పతితము లయ్యెన్. 160
- క. ఆరక్షకులనాథుఁడు
గూరుకఁ జెఱి బడినవేల్పుఁగొమ్మలు గడుఁ గ
న్నీ రొలుక విసరుదురు ని
ట్టూరువు సరిగాలి వొలయ శ నొగి వీవనలన్. 161
- క. హరిహరిఖురభిన్నామర
గిరిశృంగము లెల్లఁ బెల్లగించి బలిమి నా
సురరిపుఁ డాక్రీడోర్వీ
ధరవరములు గాఁగఁ జేసె శ దనవేశ్మములన్. 162
- క. సురశై వలినిని దిజ్ఞుడ
కరివరదానావిలోదరకముల మిగిలె గ
ర్బరసరసిజముల నాతుం
టరి నిజదీర్ఘ కలయందు శ నాటుటవలనన్. 163
- క. స్వర్గస్థులు జగములు గన
నిర్గమనము వైందరైరి శ నిర్భయముగఁ ద
న్దారంబు విమానములకు

- దుర్గమ మై యుంట ననురదోర్గర్వమునన్. 164
- క. వితతాధ్వరముల దీక్షితు
లతిభక్తి నొసంగుహవ్య శ్రీ మాదుర్జతి యా
దితినుతుఁ డందఱముఁ గనన్
- హుతభజ్జుఖిమున గ్రహించుచుండు బలిమిమై. 165
- క. అచ్చపుమేనిం చాల్పువి
యచ్చరపతి చిరయశంబ శ్రీ యన నొప్పెడు న
య్యచ్చపుహరివర ముచ్చైచ్చ
రుచ్చైశ్శృవము గొనె ననుర శ్రీ యుక్కు మెఱయఁగన్. 166
- క. ఖలుఁ డగువానియెడన్ మా
చలుపును పాయంబు లెల్ల శ్రీ సాగక యుండెన్
బలవన్మహాపథావలి
యలముకొనినసన్నిపాతశ్రమందునఁ బోలెన్. 167
- క. హరిచక్రమువలన జయము
దొరకొను మా శనుచు నుండ శ్రీ దురమున నదియుం
గరము పాలు పేది యనురం
బొరిగొన లేక తదురోవిశ్రభూషణ మయ్యెన్. 168
- క. జితగిరిభిద్రజతద్రజ
పతు లతిమదకలితవృత్తి శ్రీ భయము దొఱఁగి యా
దృతిఁ బుష్కలాదిజలము
క్రతి వప్రక్రీడనంబు శ్రీ గఱచుచు నుండున్. 169
- క. కావున దేవా మేము చ
మూవిభుఁ గోరెదము దనుజుఁ శ్రీ బొరిగొన భవముం
బో విడువ ముముక్షులు క
ర్తావలి ఛేదించుధర్మ శ్రీ మర్థించుక్రియన్. 170
- క. సురసేనారక్షకు నే
వరూధినీనాథుఁ గొని దివస్సతి బంది

- తరుణింబలె రిపులగెలుపు
సిరి మరలుచునట్టివాని శ్రీ సృజయింపు మజా. 171
- క. అని వాచస్పతి వలుకఁగ
వనజభవుఁడు వలికె మధురశ్రవాక్కును సుభగ
త్వనిరూఢి నది జయించెన్
స్తనితరవానంతరమ యోసంగెడువృష్టిన్. 172
- క. ఇంచుక కాలంబు ప్రతీ
క్షించిన మీకోర్కి సిద్ధి శ్రీ జెందెడు నే మీ
యెంచిన సేనానిని స్తు
ప్తించుటకుం జాలఁ బురుష శేఖరులారా. 173
- క. నావలనఁ బెరుంగుదైత్యుఁడు
నావలనన త్తయము గనుట శ్రీ నాయమె తొలుతం
దా వృద్ధి సేసి దానిని
హా విషతరు వైనఁ ద్రుంప శ్రీ నగునే విదపన్. 174
- క. మును దేవావధ్యత్వం
బునె కోరెను నన్ను సురరిశ్రవుం డొసఁగితి లో
కనివహములఁ గాల్చెడున
ద్దనుజేంద్రునితపము శాంతరీతం బొందంగన్. 175
- క. సమరనిపుణు నద్దనుజుని
సమరావనిఁ దాకి దురము శ్రీ నలువఁగ సాక్షా
త్ప్రమథాధినాథరేతోం
శము దక్కఁగ మఱి యొకండు శ్రీ శక్తుం డగునే. 176
- క. ఆతఁడు పరమాత్మ తమో
తీతం బగుతేజ మతనిరదివ్యతరమహ
త్వాతిశయంబును దెలియఁగ
నాతరమా మఱియుఁ బద్మనాభునితరమా. 177
- క. మీరు సమాధి సిమితం

జారుద్రుమనము నినుము నరయస్కాంతశిలం

జేరఁ దిగుచుగతి హైమవ

తీరూపముచేత వేగ శ దివియఁ గడఁగుఁడీ.

178

క. హరువీర్యము నావీర్యము

భరియింపఁగ శక్య మగునె శ సార్వతికినిఁ ద

త్పరనాశనునిజమూర్త్యం

తర మగుబలమునకుఁ దక్కఁ శ దక్కెవ్వరికిన్.

179

క. ఆసర్వజ్ఞునికొమరుఁడు

మీసైనాసత్య మొంది మించి శ సకలబం

దీనురర మణిమణివే

ణీసంఘముచిక్కు విప్ప శ నిజదోశ్చక్తిన్.

180

క. అని యిల్లు దేవతలతో

నని యంతర్ధాన మొందె శ నబ్జభవుఁడు నె

మ్మనములఁ గార్యాకూతము

బెనఁగొనఁగాఁ జనియె దివిజశ్రబృండము దివికిన్.

181

క. అనలాక్షు మోహవైట్రేడు

పనికి మదను నిశ్చయించి శ బలరిపుఁ డంతర్

వనజాస్త్రినిఁ గార్యోత్కం

తను ద్విగుణితరంహ మగుమనంబునఁ దలఁచెన్.

182

మాలిని. కనదళిచికురభ్రా శకాంతశృంగంబు విత్ ర

త్యనుపమవలయక్షత్యంక గ్రీవం దగంగా

ననుచరమధుహస్తస్యస్తచూతాస్త్రిఁడై న

జ్రిని మదనుఁడు సేరెం శ జేతులన్ మోడ్చి యంతన్.

183

క. సురల విడిచి సురపతి య

మృగనిన్ వేగనుల నొక్కమాత్రన చూచెన్

దొరలగురుత్వము కార్యా

తురతం దఱచుగ నిజాశ్రితులయెడఁ దొలఁగున్.

184

- క. భావజ గద్దయదరిగా
 నీవలన వసింపు మనుశీచీశుప్రసాదం
 బావలరా జౌదల సం
 భావించి రహస్యముగను శీ బలుకం చొడగెన్. 185
- క. పురుషవిశేషజ్ఞ పనుపు
 కరణీయం బెద్ది నీకుఁ శీ గలదో త్వత్సం
 స్థరణోత్పన్నానుగ్రహ
 గరిమ స్నీయాజ్ఞఁ బెనుపఁగ నే వలతున్. 186
- క. ఎవఁడు భవత్పద మొందఁగ
 నవిరళతప మాచరించి శీ యహిత మొనర్చెన్
 దివిజేశా తెలుపుము నే
 గ వశుం డగు నానబాణీకార్తుకమునకున్. 187
- క. పరిపంథి మెవ్వఁడొకొ సం
 సరణత్రాసమున ముక్తిసరణి బొందెన్
 దరుణీకటాక్షశృంఖల
 ఛీరబద్ధు నొనర్తు వానిఁ శీ జెప్పు మహేంద్రా. 188
- క. కవిశిక్షితనీతి యయిన
 భవదరిధర్మారములను శీ బాధింతు శచీ
 ధవ రాగచరుఁ బనిచి వె
 ల్లువ పెల్లె యేటియొడ్ల శీ లోఁ గొనుమాడ్కిన్. 189
- క. పతి దేవత యెవతె మనో
 జ్ఞత నీమదిఁ జొచ్చెఁ జెపుము శీ స్వఃపురనాథా
 గతలజ్జ యగుచుఁ దా ని
 న్నతిరయమునఁ గొఁగిలించునట్టు లొనర్తున్. 190
- క. సురతాపరాధమున నిజ
 చరణానతు నిన్నుఁ ద్రోచునసతినిఁ బెలుపు మా
 తరుణి సనుతాపమునఁ జె

- చైరఁ జివురుల సెజ్జఁ బొరలఁ శ్రీ జేసెదఁ గమనా. 191
- క. స్వరు వేల ప్రసన్నుఁ డగుము
హరిహాయ నీ తెల్పుదనుజు శ్రీ నలపు దలఁగి నా
శరములను గ్రుఱాన్పురితా
ధర లగు స్త్రీలకును బాదరదాసు నొనర్తున్. 192
- క. సుమశరుఁడ నయ్యు మధుసా
యమ కొని నీకృపః బినాకి శ్రీ యైనహరునిధై
ర్యముఁ దలఁగెద ననఁ దక్కిం
లమరేశా ధన్వు లెవ్వ శ్రీ రరయఁగ నాకున్. 193
- క. అన వజ్ర యూరుగతపద
మును బదపీఠమున డించి శ్రీ మును తాను దలం
చినపనిన స్వసామర్థ్యం
బును వెల్లడి చేయురతివిభున కి ట్లనియెన్. 194
- తే. సఖుఁడ యింతయుఁ జేయంగఁ శ్రీ జాలు దీవు
పవియు నీవును నాదగు ప్రహరణములు
పవి తపోబలవంతుల పజ్జఁ బోదు
సాధకుండవు సర్వతశ్చారి వీవు. 195
- క. నీకత్తిఁ దెలిసి మత్సం
కాశుని నినుఁ బనుతు గొప్పకార్యంబున ల
క్ష్మీకుండు భూధరతఁ గని క
దా శేషునిమై ధరింప శ్రీ నాదేశించెన్. 196
- చ. గిరికునివై శ్రరాళిఁ బరఁగింపఁగఁ జాలుదు నంటి గాన మా
గురుతరకార్య మీవు సమకూర్పఁగ నమ్మతి నొందినట్లయీ
యరిజనదుఃఖతాత్మ లగు నయజ్ఞభుజుల్ నినుఁ గోరుటెల్ల నా
పురహరుమీఁదనీవుశరముల్ ఎరఁగించుటయంచునెంచుమా.
- ఉ. ఈసురసంఘ మెల్లను మర హేశ్వరవీర్యజు పైనైనాథుఁగాఁ
జేసి నిజద్విపజ్జయము శ్రీ సేకొనఁ గోరుచునుండె మంత్రవి

న్యాసముచేత నొప్పి పరమాత్మవినిశ్చలచిత్తుఁ డైనకై
లాసనివాసునొంపఁగఁగల రెత్వదస్త్రముదక్కఁదక్కొరుల్

క. యతచిత్తుఁ డైనయాహరు
క్షీతిధరపతిజానురక్తుఁ శ్రీ జేయఁగవలయున్
శితిఁ భువీర్యముఁ దాల్పఁగ
నతివలలో నుచుయ యోపు శ్రీ నని విధి సెప్పెన్. 199

క. గిరిజయు నధిత్యకఁ దప
స్థిగుఁ డగుశంకరునిసేవ శ్రీ సేయుచునుండెన్
గురునివనువుమై నని నుడి
విరి ము స్వచ్ఛరలు నాదుశవేగులవారల్. 200

ఆ. కానఁ జనుము సిద్ధిఁ శ్రీ గన దేవకార్యంబు
సల్పు మొందువలన శ్రీ సాధ్య మైన
నీవ చూ నిదాన శ్రీ మిప్పని బీజాంకు
రోప్పవమున కాది శ్రీ నువ్వకమట్లు. 201

చ. సురవిజయార్థ మై కడఁగి శ్రీ శూలిపయి న్నిశితాశుగంబులం
బరపఁగ నీక చెల్లు సురశపక్షనృతార్థుఁడ వైతి వీవు దు
ష్కరత ననన్యసాధ్య మగుకర్తము ధాత్రిని నప్రసిద్ధ మై
పరఁగినదయ్యుఁబూర్వశుని శ్రీ భవ్యయశఃపరిపూర్ణుఁడేసెడున్.

క. నిను వేల్పులు వేడెదరట
పని ముల్లోకంబులకును శ్రీ బహుహితముట య
ప్పని ధనువుననట ఘాతుక
మును గాడట యాన నీవ శ్రీ పో బంట విలన్. 202

క. మనసిజ యీ మధుఁడును నీ
కనుచరతం జెప్పకయ సహాయుఁడ యాఁగా
యనలునకు సహాయుఁడు గ
మ్మని యెవ్వఁడు మాతరిశ్వు శ్రీ నాజ్ఞాపించెన్. 204

చ. అన విని యట్లకాక యని శ్రీ యమృదనుండు ప్రసాదదత్తిమా

లనుబలె వాసవాజ్ఞను దళిలఁ ధరియించి ప్రయాణమైనయం
తన సుమనఃకరింద్రతను తాడనకర్కశ మాకరాంబుజం
బుననమరాధినాయకుఁడురపుష్పశ రాంగముఁడట్టినయ్యెడన్.

క. రతితోఁ బ్రియసఖుఁ డగుమధు
నితోడ నభయముగ వెడలి ర నిజతనునాశా
ధితకార్య సిద్ధియై రతి
పతి సేరెఁ హైమవతము ర భవునాశ్రమమున్. 206

క. వినియతమునిజనులనమా
ధినియమ మెడల మనమున రతిపతియు గర్వం
బున నడరంగ నామని య
వ్వనమున నిజరూప ముంచి ర వడి బృంభించెన్. 207

క. ఇనుఁడు కుజేరనిగుత్త
శను సమయము దొఱిగి పొందఁ ర జన దక్షిణది
గ్వనితముఖంబునఁ గరువలి
ని నిగుడ్చెం గొందలంపురనిట్టూర్పొ యనన్. 208

క. లలనాశింజితనూపుర
కలితచరణతాడనంబుఁ ర గాంక్షింపక వం
జులము మొదలు మొదలుగ సుమ
ములఁ జివురులతోడ నొక్కఁమొగిన వెలార్చెన్. 209

క. మధుఁడు కిసలపత్త్రంబుల
ను ధరించెడుచూతశరమునను రచించి లస
న్మధుకరడింభములను గును
మధన్వనామాక్షరములమాడ్కి నమర్చెన్. 210

తే. వర్ణమున నొప్పి యుండియుఁ ర గర్ణికార
సుమము నిర్గంధ మగుట మననముఁ గలంచె
స్రప్తవృత్తంబు తఱచుగ ర సకలసుగుణ
రాశి నొక్కెడఁ గూర్చు ర బరాజ్యుఖంబు. 211

చ. ముకుళము తాట బాలశశిపొలిక వక్రములై నర క్షకిం
 శుకకలికాకదంబములు శ శోభిలె నంత లనద్వసంతనా
 యకునినమేళ మొందునమరయంబునయందు వనసలీనవాం
 గకమునఁ దేజరిల్లెడునఖితుతపంక్తు లనంగ నెంతయున్. 212

తే. లగ్నపట్నదాంజనభ క్తిలలితతిలక
 మాత్మముఖమునఁ దనర బాలార్కమృదుల
 రాగమునఁ జూకెనలాధీరంబు నప్పు
 డెంతయు నలంకరించె వశసంతలక్ష్మి. 213

చ. అనయము గాలిఁదూలెడు ప్రియభూమహీరుహమంజరీరజం
 బునఁ గనుగాన కుండినను శ భూరిమదోద్ధతికల్పి మర్కర
 ధ్వనిఁబడుపండుటాకులను శ దద్దయుఁజూడ్కికి సొంపునింపున
 వ్యవమున నంచరించు మదనస్త్వగసంతతి గాలికడ్డమై. 214

ః. మానవతీశిఖామణులఁమానము మాయము సేయ నోపి త
 త్సానశరాసనోక్త ము శ సొంపెనలారుని దేశవాక్యమో
 నా ననచూతపల్లవగ్రణంబుల మెక్కి కమాయకంఠతం
 బూని మనోజ్ఞభంగి మదనపుంబిక రాజము గూసె నత్తటిన్.

క. హిమ మేగుటచే విశదో
 స్థముల సితీభూతవదనశబలజద్యుతులం
 గొమగు మిగులుకింపురుష
 ప్రమదలచెక్కులను జెమట శ నరఁగెందిర మై. 216

క. అనలాక్షౌశ్రమవాసులు
 మును లసమ మను మనమయనశముద్భవము గనుం
 గొని కడుఁ బ్రయాసమునఁ దమ
 మనములచాంచల్యగుణము శ మానిచి రంతన్. 217

క. ననవిల్లె క్కిడి రతి తో
 డన రాఁ బూవిల్లుఁ డయ్యోటవిఁ జేరినయం
 థన యచటిమిథునములు ప్రియ

మున రంజితె రతివిలాసములు తేటపడన్. 218

క. తనప్రియను గూడి యళి సుమ
మనునొకపాత్రమున మధువు నానాస్వాదించెన్
దను వంటుటచే గను మూ
సినన్మృగిని మృగంబు గోకె న శృంగముచేతన్. 219

చ. కమలపరాగగంధి యగునకమనిపుక్కిరిసిపోతేట రా
గమున మదద్విసాంగన స్వరకాంతునకిచ్చె బ్రచుత్తచక్రవా
కము దెలిదమ్మిత్తుడును సగంబు భుజించి తదీయశేషముం
దమకముమీఱఁగాఁ దనదుశతన్వికొనంగి బహుకరించెడున్.

తే. చెనుటచి తడిఁ జెదరునరత్నములఁ దనరి
కుసుమమధుఘూర్ణితాక్షులఁ న గమన మిగిలి
యున్నప్రియురాలిమోమును న గిన్నరుండు
రహినిఁ జంబించె గీతాంతరంగములయందు. 221

క. ఘనకుసుమస్తబక్తస్తను
లును సురుచిరకిసలయోష్ఠశ్రీలును నగువల్లి
వనితలవలనఁ దరులు నం
త నతలతాబాహుబంధనంబులఁ బొందెన్. 222

క. గిరిశం డత్తతి నచ్చర
విరిఁబోడులగానములను న వినియు నిజతపః
పరుఁడై యుండెను న్వాత్మే
శ్వరులఁ గలఁచి విఘ్నేములకు శక్యం బగునే. 223

క. ననపొడరింటిహజార
బున బంగరుబెత్త మెడమనముంజే గొని ని
ల్చిననంది ముక్కుపై వ్రే
లి నిడి పనిచె గణములం జరలించుకు డనుచున్. 224

చ. పలుకఁగ మానెనయ్యెడను బక్షిముఖాండజముల్ ద్రుమాళిని
శ్చలత వహించియుండెమ్మగ నంతతినంచరణంబుమానెదే

- టులబలుచాటలాటలునుకొంకె వనంబు సమస్తము నిర్రా
కులమయియుండి చిత్తరుప్రేక్షకోయననొప్పెనునందిపన్నునన్.
- చ. అలగులవిల్లుఁ డత్తటిని యాత్రఁగబురోగతశుక్రదేశముం
బలె హరుదృక్పథం బెడలికప్రాంతములం గడు నల్లిబిల్లిగా
నలములతావితానముల శనందము మీఱునమేరుశాఖులం
బాలు పగుచంద్ర శేఖరుతపోనిలయబును జొచ్చెనచ్చటన్.
- తే. వ్యాఘ్రుచర్మాస్తృతం బయి శ వటలుచున్న
దేవదారుద్రువేదికపై నసించి
వరతపోనిష్ఠమై శ నున్నపురవినాశుఁ
జూచె నాసన్నమృత్యుఁ డాశుమశరుండు. 227
- క. వీరాసనస్థిరోర్ధ్వశ
రీరు వినమితాంను దీర్ఘ శ ఋజు నుత్తానో
దారకరద్యయలసితని
జోరువున న్నుటాబ్జునిబలె శ నొప్పెడువానిన్. 228
- తే. పన్నగోన్నద్ధరుచిరకపర్దుఁ డగుచుఁ
తెవుల ద్విగుణాక్షసూత్రంబు శ చవుకళింప
గళవిభాధిక నైల్యసంకలిత మైన
కృష్ణమృగచర్మమును దాల్చుకృత్తివాసు. 229
- తే. నిశ్చలేషత్ప్రభోగ్రక శనీనికములు
స్త్రీమితవత్క్యపంక్తులు సఖోరీదీధితులును
భూచలనశూన్యములు నగు శ లోచనముల
నాత్మనాసికాగ్రముఁ జూచునట్టివాని. 230
- క. తనువంచవాయురోధం
బున వర్షము లేనిమబ్బుకేవ్రాలె నివాతం
బున వెలెఁగడుదీపముభా
తి నల లగాంగినమడుఁగుగతిఁ దనరువానిన్. 231
- క. తలఁ బుట్టి కపాలాక్షిని

- వెలువడి కడు వెలుగువేడి వెలుగుల లేడూఁ
దుల మించుమార్దవము గల
కలువలదొరసిరిని మిగులఁ గ్రాచెడువానిన్. 232
- క. ఘననియమవశ్యనవరం
ధ్రనిచ ర్తితవృత్తి మన మేద నిలిపి మహా
మును లేయజుఁ డలఁతుఁ యా
ఘనుఁ దనుఁ దనలోనఁ దాన శ కనుఁగొనువానిన్. 233
- క. అనలాక్షుని మనమున కై
న నధృష్య నదూరమందు శ ననవిల్తుఁడు కాం
చినతోడన కరవిగళిత
ధనుర స్త్రము లెఱుంగఁడయ్యెఁ గడఁబడి భీతిన్. 234
- తే. మనసిజహుతకల్పము బల
మును నిజరూపమున మరలఁ శ బుట్టించుగతికొ
ననదేహతామణీయుగ
మును దోడ్కొని యపుడు గిరిజ శ సౌడ సూపె వనిన్. 235
- క. కెంపుసొంపును నగునశోకకంఠుఁబూలఁ
గుండసపునన్నె గొనుకొండశోగువిరుల
ము తైములఁ గేరువావిలిఃపూలసగుల
మధుసుమంబులఁ దొడవుగా శ మై ధరించి. 236
- తే. చనుల నొక్కింత వంగినయనువు దోఁప
బాలతపనారుణం బగుపటమూఁ గట్టి
వల్లరీషద్విసమ్రయుఁ శ బల్లవినియు
నైననడయాడువేడివ శ యనఁగ దనరి. 237
- ఆ. స్థానవేది యైనస్తరుఁడు దాచినయొందు
జ్యా యనంగఁ గటిని శ జాఱుచున్న
పొగడపూలదండఃమొలనూలిఁ గరమున
మాటిమాటికిని నశమర్చుకొనుచు. 238

- ఉ. ఘమ్మున వాసనల్ చిలుకుకమ్మనియూర్పుల నానునాసఁబైఁ
గ్రమ్ముచు నోష్టబింబమున నీ గంతులు వై చుమదద్విరేఫరా
జమ్మును మాటిమాటికినిసంభ్రమసంభ్రమితాక్షియైస్వహ
స్తమ్మునఁ గ్రాలుకేళిజలజమ్మునఁ బొమ్మని పాఱదోలుచున్.
- క. తన ప్రియమను సి గ్గొనఁగెడు
ననవద్యానయన యగునగార్తజను గనుం
గొని మరుఁడు జితేంద్రియుశం
భుని గెలుతు నటంచు మరల నీ ముదముం బొందెన్. 240
- క. గిరిజ భవిష్యత్ప్రతి యగు
హరునిదువారంబు సేర నీ సరిగెం దోడ్తో
గిరిశుఁడును భరంజ్యోతినఁ
బరమాత్మను గని నమాధిరపరతిన్ విశించెన్. 241
- క. ఆనమయమున ఫణిపతి ప్ర
యాసంబున ధర భరింప నీ హగుఁడు నిబిడవీ
రాసనమును శిథిలంబుగఁ
జేసెఁ బననంధముక్తి నీ జేసినపిదపన్. 242
- ఆ. అంత శివున కెరఁగి నీ యచలజ శుక్ర్రామఁ
జేయ వచ్చె ననుచు నీ జెప్పి నంది
యతనిబొమలనన్న నీ ననుచుతిఁగాఁ గొని
యాశుభాంగి నటఁ నీ బ్రవేశ పెట్టె. 243
- క. గిరిజచెలు లపుడు తమతమ
కరములఁ జిదిమినకిసలయఃఖండయుతము లౌ
విరితఱిక్రొవ్విరిగునుగుల
హరుపదమూలమునఁ జల్లి నీ రితని కెరఁగుచున్. 244
- క. ఉమయు నెఱికురులనడుమం
గొమరు మిగులుకర్ణి కారీకుసుమము వడిఁ గ
ర్ణమునఁ దగుచిగురు జాఱఁగఁ

- బ్రహ్మధాధిపుసాదములకుఁ శ్రీ బ్రహ్మ యొనర్చెన్. 245
- క. శివుఁ డవు డనన్యభాక్కును
ధవునిఁ బడయు మనుచు గిరిసుతను దీవింఁచెన్
భువిలోన మహాపురుషుల
నువచనములు తలఁప నొండుశ్రీచొప్పనఁ జనునే. 246
- తే. ఇదియ య మ్మేయఁ దఱి యని శ్రీ మదనుఁ డవుడు
మిడుతవలె నహ్నిముఖమునఁ శ్రీ బడఁ దలంచి
పార్వతినమత్తమున హరుశవయు గుఱి నిడి
యించువిలు గొని నారి సారించె నంత. 247
- క. గిరిజ తపోనిధి యగుశం
కరునకుఁ దనర క్తవర్ణ శరమునఁ గరన్
త్కరశోపితభధునీపు
ష్కరబీజమయాత్మమాలిక సమర్పింపన్
క. వినతప్రియుఁ డగుటఁ ద్రిలో
చనుఁ డమ్మలను గ్రహించె శ్రీ స్వగుఁడును సమ్మో
హన మనునమోఘశరమును
దనకోదండమునఁ దొడిగెఁ శ్రీ దత్తమయమానన్. 249
- క. ఇందూదయాది సంబుధి
చందంబునఁ గొంత ధైర్యసార మెడలి య
య్యిందుధరుఁడు బింబాధర
సుందరగిరిజాస్యమందుఁ శ్రీ జూడ్కులఁ బరపెన్ 250
- క. ఉమయు స్ఫురన్న వనీపో
పమాంగముల భావ మెఱుకరపడఁ జేయుచు సం
భ్రమితనిజవిలోకనములఁ
గొమరు మిగులుమోముఁ ద్రిపురకొని యట నిలిచెన్. 251
- తే. అవుడు వశి యగుశివుఁ డింద్రియములవికృతి
బలిమిమై మాన్చి తనకమది కలఁకఁ బాటు

- కాగణం బేము తెలియఁగఁ ర గోరి నాల్గు
దెనలఁ గలయంగ నాత్మీయదృష్టిఁ బరవె. 252
- తే. అల్లె చెవి సోఁక దృఢముష్టి ర నలవరించి
ప్రణమితాంసుండు సాలీఢపాదయుగండు
కుండలీకృతచాగుకోరదండుఁ డగుచు
నేయ సమకట్టుమరుఁ జూచె ర నీశుఁ డంత. 253
- క. తనతపముఁ జెఱచె ననునలు
కను బామముడి గదుర హరుమొరగమునఁ గలతృప్తీ
యనయనమునఁ దత్త్వణమున
ననలము శిఖ లెగయ వెడలె ర నతిభయదం బై 254
- క. కన లుడుపుముడుపుము విభా
యనుచు వియ త్తలమునందు ర నమరు లనినయం
తన యాశివునయనంబున
జనియించిననహ్ని పుష్పశ్రగుని దహించెన్. 255
- క. వితతాభిధవ ప్రభవం
బలిబద్ధేంద్రియవికాస ర మగుమోహమునన్
రతి యవిదితపతిమృతి యై
కృశోపకృతివలె ముహూర్త ర మిలపైఁ బడియెన్. 256
- క. పవి తరువుంబలెను దససి
శివుఁడు తపోహరుని మరుని ర శీఘ్రంబుగఁ దా
భువిఁ గూలిచి నపలాచే
రున విడువఁగ నగణముగఁ దిరఁగిహితుఁ డయ్యెన్. 257
- క. ఘనుఁ డగుజనకునికోర్కీయుఁ
దనదులలితతనువు వృద్ధతం గనుట సఖ
జనమునెదుర నగుటను సి
గ్గనసి యలఁత నుమయు వెడలె ర నింటికిఁ బోవన్. 258

మాలిని. సుత. నవు డనుకంవ్యః ॥ శూలిభీమిలితాక్షిః

క్షీతిధరపతి ప్రీతిం శజేతులం గొంచు దంతా

వృతనలిని జేజే ॥ యేనుఁగుంటాలె వేగా

యతనిజతనుఁ డై పూశర్వాభ్యముం బట్టి యేగన్. 259

ఉ. ఇంద్రియవర్గదూర భువనైకసముద్ధరణప్రచార యో

గీంద్రమనోసీవాన శుభ శక్తిత్కరుణామయదృశ్యిలాస బ్ర

హ్మేంద్రముఖామరస్తుత త్ర శయ్యాశీఖరైకనిరూపితా స్తితా

చంద్రదినేకలోచన నిరజప్రియభక్తజనాఘమోచనా. 260

క. నత్యజ్ఞానానంతా

నిత్యాత్మాలోకనైకకనిష్ఠావంతా

భృత్యవిపత్తినిహంతా

యత్యంతకృపాప్రపూరితాచ్ఛస్వాంతా.

261

మాలిని. సరసిజదళనేత్రా శ సర్వదైతేయజైత్రా

సురమునినుతిపాత్రా శ శోకవల్లీలవిత్రా

పరుషజనదురాపా శ భానుకోటిప్రతాపా

సరసగుణకలాపా శ సచ్చిదానందరూపా.

262

గద్యము. ఇది శ్రీమద్వేంకటస్వామిరాత్నత్వతమ్యయరాట్కమీ

ద్రపుత్వ విబుధవిధేయ వేంకటసూర్యప్రసాదరాయ

ప్రణీతం బైన నిర్వచనకుమారసంభవమహాకావ్యం

బునందుఁ బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ

రామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

నిర్వచనకుమారసంభవము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

భ ప్యోద్గారికటా
తా భ క్తజన్మ కరత
గాధీనమన
స్కా భ యదశరవిలాసని
రాభరణీకృతిసురాని
రామా రామా.

1

తే. అవధరింపుము పిదప మోహమున మునిగి

వినక నై యున్న ననవిల్తు వెలది దుస్స
హ మగునభినవవైధవ్య క మండః జేసి
నట్టివిధిచే బ్రహ్మధిత క యయ్యె నంత.

2

క. ప్రళయాంతోన్మిలితచ

తూల మెల్లన విచ్చి కలయఁ క జూచి యెఱుంగ ద
చ్చెలి మరుఁ దనియనితనక
న్నులకు నతివిలుత్తదర్శ క సునిఁగా నంతన్.

3

క. ప్రాణేశ సుందరాంగక

ప్రాణముతో నుండు చుంచు క రతి లేది పురః
క్షోణిం బురుషాకృతి యగు
స్థాణుక్రోధాగ్ని భస్మ క సంతతిన కనన్.

4

- తరల. మరలఁ జేవ్వలు దక్కి యమరుకమానినీమణి భూమివైఁ
 దొరఁగి పొద్దుచు గబ్బిగుబ్బలు కీ ధూసరత్వము నొందఁగాఁ
 గరము వేసలి వీడ నచ్చటికాననస్థలి నల్లఁ దో
 సరివగం బొగలంగఁ జేసెడుకాడ్పునకొ విలపించెఁ దాన్.
- ఉ. అయ్యయ్య జీవితేశ యిటు క్కలైతివె మంజులతావిభూతిచే
 నెయ్యది రూపవంతులకుఁ నెంతయుఁ దానువేమాన మయ్యెనో
 యయ్యది నీదుమేను ధరకక్కట యీదశఁ బొందఁ జూచియు
 స్వయ్యలుగాను నేను లలనల్ కఠినాత్మలుగాఁ రె యారయన్.
- క. తీతసేతుబంధ మగుజల
 తతి నలినింబోలె నన్నుఁ కీ ద్వద్వశగతజీ
 విత నెచట డించి నిమిషవి
 గతహోర్దుడ వగుచుఁ జనితో కంజాతశరా. 7
- క. హానాథ నీవు నాకును
 నే నీ కప్రియము సేయ క్కమెపు డేల యొకో
 నీనవరూపము సూపపు
 గానఁగ విలపించురతి కకారణమ కటా. 8
- క. మొలనూలిత్రాళ్ల నామ
 స్థలితంబుల బంధనంబు క్కస్కరియించితో దృ
 ష్టుల నకరులఁ గలఁచెడును
 త్వలతాడనములను గాని క్కతలఁచితో మదనా. 9
- చ. హృదయమునందయెల్లువసీయింతువునీవనిమత్ప్రియంబుగా
 నెది వచియించి తప్పలుకు క్కనే గవటంబును గాఁ దలంతు న
 య్యది మెఱమెచ్చ కానియెడకక్కట నీవతనుత్వ మొంద నో
 మదనమదీయ దేహ మొక కమాత్రయుఁగీడునుబొందకుండునే.
- క. నినుఁ బరలోకాభినవగ
 తుని వెనుకొని వత్తు నిదిగొ క్కద్రుతతరగతి నీ
 జనము విధివంచితము జగ

నీవర హరహారతములు

శ్రీపుత్రా తలఁప శాంతిఁ శ జెందఁగ వశమే. 18

జీ. హరితపండితా ప్రియ మనోదంగము లందును నీవు దాఁబ్రియం
బారఁగ నేవసంతకును సమాభరణ ప్రతీతి రచించితో
యారచిత ప్రసాధనము కలన్నియుఁ గానఁగ నయ్యెఁ గానియా
నీరమణీయరూప మవశనిం బొడనూపదు నాకు నక్కటా. 19

జే. యత్ప్రసాధనరచనాసకమాప్తిఁ గ్రూరు
లగుసురలు నిన్నుఁ దలఁచిలో శ యట్టినాడు
దక్షిణతరపదమును శ దర్పణ న
రాగముగఁ జేయఁగా వేగ శ రమ్మ బెమ్మ. 20

క. ఓనాథ కలభవద్ధతి
నే నీతొడఁ జేర వత్తు శ నెంతటఁ జతుర
ద్యోనారీగణములవల
లోనఁ బడక యుండు దంతశ్రలోన రయమునన్. 21

క. ఓరమణా యిష్టాదు నినుఁ
జేరినను రతి మరుని విడిచి యొకక్షణము దా
నోరిచి జీవించె నటం
చీరస నొకనిండ యావశహిల్లు నాకున్. 22

క. స్తర మృతుఁ డగునీ కంత్యా
భరణ మయినఁ దొడుగు పెట్టు శ వాటిల్లు గతే
బరజీవితములతో నీ
వరయంగా రానిగతిని శ నరిగితి వకటా. 23

క. తొడపై విల్లిడి ఋణారం
బడ శరముం దీర్చుకొనుచు శ మధుతో నగపై
పెచ్చువలుకులఁ బలికెడునీ
కడకంటివిలోకనములఁ శ గడుఁ దలుతు మధిన్. 24

క. హృదయంగమవల్లుడు సుమ

- ప్రదరాసనకరుడు మధుడు శ్రీ రాఁ డెటు వ్రాయెన్
మదన మహోగ్రుహాగ్రా
క్షిదహనుచే మిత్తుగతినిఁ శ్రీ జిక్కు వడఁడుగా. 25
- క. అనుసావిలాపవచనము
అను మది విషదిగ్గళరములంబలె గడు నొ
చ్చినవాఁడై మధుఁ డావ
న్నను రతిఁ గావంగఁ దత్త శ్రణమ పొడచూపెన్. 26
- క. వానిం గని చను లవియం
గా నురమును మోఁదుకొనుచుః శ్రీ గడు రతి యేడ్చెం
దా నడరుక్ దుఃఖము తన
వానిపురస్థలి వివృతకశచాటమువ్రాలెన్. 27
- క. వెత నొందుచు నారతి మధు
నితోడ ని ట్లనె వసంత శ్రీ నిజమిత్తునియీ
స్థితిఁ గంటె కపోతశబల
తతభస్మము దెనల మారుతములు వినరెడున్. 28
- క. చెలువుఁడ దగ్ధన మొసఁగుము
చెలికాఁ డగుచుధుఁడు వేడ్క శ్రీ సెందెడుఁ బురుషా
వలిప్రేమ దముత లందుం
జల మైనను సఖులయెడ న శ్రీ చంచలము గదా. 29
- క. అనుచరుఁ డగునీమధుచే
తను సనురాసురజగంబు శ్రీ తనుబిసగుణశిం
జనియును బేళలనుమళర
మును సగునీధనువు పనుపు శ్రీ పానరింపఁబడెన్. 30
- క. అనిలాహతదీపముబలె
జనె నీచెలి మరలి రాఁడు శ్రీ సత్యము తద్వ
ర్తనిబలె దుస్సహదుఃఖం
బున ధూమిత నై ననన్నుఁ శ్రీ బొడగను మనఘా. 31

- క. ననవిల్లు వధించినవిధి
నను విడుచుట సర్ధహింస శ్ నమ యొనరిచె నై
నను ననసాయాశ్రయనగ
మును గరి పెకలింప లతయుఁ శ్ బొడవడఁగుఁ గదా. 82
- క. కావున బాంధవకృత్యము
నీ వీగతి నెగపవలయు శ్ ని త్తటిని వసం
తా వహ్నిని దరికొలిపి మ
హావిధురను నన్నుఁ జేర్చు శ్ మంగజనిదరిన్. 83
- క. నెలతో వెన్నెల పూవు మొ
యిలుతో మించును నశించు శ్ నెంచంగను గాం
తలు మగలతోడివారని
తెలుపు నచేతనములును క్షీ శ్ తిం దెల్లముగన్. 84
- తే. ఈరుచిర మగుభర్తృశా శ్ రీభిభక్త
మునన చనులఁ గమాయితం శ్ బులుగఁ జేసి
లేజివురుఁబాన్పునబలెఁ గ శ్ శేఖరమును
జిత్రభానునియందుఁ జే శ్ ర్చెద వసంతి. 85
- క. విరిసాన్పులు గూర్చఁగ మా
యిరువురకుం దోడుపడితి శ్ వీవు పలుమఱుం
గరములు మోడిచి వేడెడఁ
ద్వరితముగా నా కిపుడు సా శ్ దం బేర్వఁగడే. 86
- క. జ్వలనము నా కిడి యటఁ ద్వర
మలయానిలవీచనముల శ్ మండింపుము నీ
చెలి నన్ను విడిచి క్షణమును
నిలుపోవఁగఁ జాలఁడ యని శ్ నీ వెఱుఁగుదుగా. 87
- క. ఇటు లొనరిచి సలిలాంజలి
పుట మొకటియ మా కొనంగు శ్ ము భవత్సఖుఁడ
చొట్టున ముదంబున నావాః

పటలము నాతోడఁ గూడి యీ పానము నేయున్. 38

తే. మాధవా పరలోకకర్త ర్మున నాను
మాంబకునకుఁ జలత్పల్లవంబు లైన
మావిపూవులగుత్తు లీశస్త్రా త్వదీయ
నఖుఁడు ప్రియసహకార ప్రసన్నుఁడు గాఁడె. 39

క. అని మెయి విడువఁ దలఁచుమా
రనలినన్నేతను వియత్ని రస్వతి కరుణిం
చెను మడుపున నీ రింకిన
దునుకునఁ గలఁగెనుక ఫరినిఁ కి దొలకేరిమాడ్కిన్. 40

క. ఓమనసిజపత్నీ త్వర
నీమగనిం బొందఁగలవు కి నిక్కము వినుమా
కాముఁడు హరిదృష్టాంబు
దా మిమత యగుటకుఁ గారణంబు దెలిపేదన్. 41

తే. న్నరునిచేఁ జేరితుం డయి కి జలజభవుఁడు
తనయ మోహించెఁ బదపడి కి తనదువికృతి
మాన్చి యవిధి ప్రేరకు కి మరు కపించె
నాఫలం బీతఁ డీగతి కి ననుభవించె. 42

ఉ. అత్తతీ ధర్మచే నలున కి యాచితుఁ డై గిరిజాతపక్రీయం
జిత్రమునందు మెచ్చి కళిత కేళియఁ జామ వీసావా మై నుఖా
య త్తతనున్న యంతమరుకీసాంగునిఁ జేయునటంచుఁబల్కినా
నాత్తనకులే ఘనంబులమృతకాశనియుగ్మనిదానముల్ గదా.

తే. కాన భవిష్యత్ ర్మనంకగమచునోజ్ఞ
మైనయీమనిరక్షణి మరయు మత్తు
తపనకరపీతజల యగుతటిని మరలఁ
దొలకేరిని బ్రవాహముతోడఁ కి గలియుఁ గాడె 43

తే. అని వదిలి విడువజ్ఞాని కి మరలునాత్మ
మరణనిశ్చితబుద్ధిని కి మరలఁ జేసె

నవుడు మధుఁడును దత్ప్రత్యయమున రతిని
లలితచరితార్థపదవచోకలనఁ జేర్చె.

45

క. ననవిలుతునెలఁత పిదప వ్య
ననకృత యై యెదురు చూచె న శాసాంతంబుం
దినమందుఁ గిరణసంక్షయ
మునఁ బొల్పఱుచంద్రలేఖ న మునిమాపుబలెన్.

46

క. ఇందుధరుఁ డట్లు మరుఁ దన
ముందఱ దహింపఁ గోర్కి న పాసఁగమి రూపున్
నిందించెన్ గిరిజ సతీ
సౌందర్యఫలంబు భర్తృసౌభాగ్యమ కా.

47

తే. అట్లు నిందించి నియతాత్మ న యై మహాగ్ర
తపముచేఁ దనసాబగు సార్థకముఁ జేయ
నంచె నాయచలాత్మజ న యెట్లు గలుగు
నట్టిప్రేమయు భర్తయు న నన్యనరణి.

48

క. సుత హరనక్తాత్మ తపః
కృతనిశ్చయ యగుట విని గిరీజఁ జేరి ముని
వ్రతము వల దనుచు మేనా
సతి కాఁగిటఁ జేర్చి పలికె న సంభ్రమ మెనఁగన్.

49

ఉ. అక్కట వత్స మందిరములందు మనీషిత లై సదేవతల్
లెక్కకు నెక్కుడై మనకు న లేరె వనం బది యేల హాతపం
బెక్కడ నీతనూవిభవ మెక్కడఁ దుమ్మెదకాలితాకునన్
రెక్కొనుఁ గాక పేశలశీగీషము పక్షిపదంబు సైఁచునే.

50

తే. అని నివారించియు ధ్రువేచ్ఛ న యైనతనయ
యుద్యమము మేన మరలింప నోప దయ్యెఁ
గామితార్థైకనిశ్చయ న మామనంబుఁ
బల్లమున కేఁగునీరుఁ ద్రిప్పంగఁ దరమె.

51

క. పిదప నొకనాఁడు వాంఛా

విదు జనకు సఖిముఖమున శివేడికొనియె న

మ్ముదిత మనస్విని ఫల మ

బృదనుక వని కేఁగి తపము శివ పానరుచుపొంఁబెన్. 52

తే. లవుకు నుతతగుబుద్ధికి శివ హర్ష మొంది

శైలపతి యంప నాగౌరి శివనియెఁ బిదప

నిలను దనపేర జనులచేఁ శివ బిలువఁబడెడు

శిఖికలారావకలితత శివ చ్ఛిఖరమునకు. 53

చ. చని యనివార్యనిశ్చయ రశసాధరరాజతనూజ యచ్చట

స్తనధరణీధరద్వితయ శివ చంచలయప్తివిలు ప్తసాంద్రచం

దన మగుహారము విడిచి శివ నవ్యకుచోన్నతిశీర్ణసంహతి

ఘనతరుణారూఢ్యుతివిరక స్వరవల్కము చాల్చె వేడ్కమై.

ఉ. ఆలలనాశిఖామణిముఖభాజ్జ మలంకృతకుంతలంబులం

బోలె జటాకలాపవరిపూరిత మయ్యును సొంపు నింపఁ గీ

లాలరుహంబు పట్టదకుశలంబులచేతన కాదు బాలశై

వాలముతోడఁ గూడినను శివ వారనిసొంపు వహింప కుండునే.

తే. మాటిమాటికిఁ బులకలు శివ మై జనింప

మున్ను ధరియించి యెఱుంగమి శివ మొలయుఁ గండఁ

ద్రిగుణ మగుమాంజనూలు నా శివ నగతనూజ

ఘనతపోనియమార్థంబు శివ కటినిఁ చాల్చె. 56

తే. చనులమైపూత నెఱ్ఱ నై శివ తనరుచెండు

రాగవిరహితమృదులాధరరంబు విడిచి

యగజచే దర్శలవవిక్షతాంగుళియును

నకుమాలికాన క్తంబు శివ నయ్యె నవుడు. 57

ఉ. ఎయ్యచలాధిరాట్టనయ శివ యిం పగుమె త్తనిహంసతూలికా

శయ్యఁ బరున్నఁ బెన్నెఱులకాతెడుక్రొవ్విరు లంటినంతలో

డయ్యునొ యాలతాంగి యకటా తనకేలు దలొపి చేసి తా

- నయ్యెడఁ బండు నుండు వినిరేరా స్తరణం బగుధారుణీస్థలిన్. 58
- క. గిరిసుత వ్రతవతి యగుటకే
మరలఁ గొన లతామృగాంగ శ నలయం దునిచెడ
నరసవిలాసములు చల
న్నిరీక్షణంబులును వరుస శ నిక్షేపము నాన్. 59
- ఆ. జనన మొందుగుహఁదూఁ శ గొన రానిపుత్రవా
త్సల్య మెనఁగ బాలసాలములను
గునికిపాటు లేక శ ఘనఘట స్తనపయో
ధారఁ బెంచె నాకురధరతనూజ. 60
- చ. హరిణము లాగిరింద్రతనయామణి చేరలఁ బ్రీతి నిచ్చుని
వ్వరికణిశంబులం దినుచు శ వారనిమచ్చిక నొంది వేడ్క నా
ధరజ సఖినమక్షమునఁ శ దన్నయనంబుల నాత్మనేత్రతో
యరుహయుగంబుఁ గొల్వనగునంతటిసమ్మిక నంచరించెడున్.
- క. హుతవహ్ని నధీతినిని
గృతాభిషేకను ద్వగుత్తరీయను నప్పా
ర్వతిని గన మునులు వచ్చిరి
కృతు లెన్నరు వయసు ధర్మవృద్ధులయెడలన్. 62
- చ. సమదకరీంద్రసింహముఖ శ సత్త్వవిస్మృష్టపరస్పరోగ్రనై
రమును ఫలాఝితాతిథిధరారుహరాజవిరాజితంబు నై
యమలన ప్రాటజాంతరహురతాగ్ని యునైనతదాశ్రమంబునా
హిమగిరిజాతపోమహిమ శ సంత యుఁ బావనమయ్యెనయ్యెడన్.
- క. కోరిక తాప త్తపమునఁ
గూర దనుచుఁ దోచునాఁటఁ శ గోలెను నిజశా
రీరసుఖము గోరక గిరి
జారమణి మహాతపంబు శ నలుపఁ గడంగెన్. 64
- ఉ. కందుక కేళి నై నఁ గడు శ గాసిలునాచిపురాకుఁబోడి మా
సిందుధరుల్ వహింపఁదగునెక్కుడు నేమముతోఁ దపంబు నే

యం దొడఁగెన్ నిజంబుగను శ్రీ హైమవరోరుహనిర్మితంబకా
నందదుమాంగ మోజఁగఱిసంబయి కోమల మైతనర్చెడున్.

తే. నిండువేసవి భగభగమందునాల్లు

నెగడులనడుమ నిలిచి యానగతనూజ

కనులఁ గలఁచెడుతీర్థప్రభను జయించి

భానుదెనఁ జూడ్చి నిల్చి తరపం బొనర్చె.

66

క. తరణిఖరకిరణముల నా

కరణిం దప్త మగుతన్మృతము దమ్మిసిరిన్

ధరియించె నలుపు మెల్లన

నెరసెం గేవలము దీర్ఘశీతాంతములన్.

67

క. కోరక పడునీరంబు ను

ధారసమయశశికరములు శ్రీ తద్గిరిజకు నా

హారవిధి యయ్యె విపినర

సారుహవృత్తికి నభిన్నసాధన మగుచున్.

68

క. ఖచరేంద్రసంభృత మా

శుచిఁ గడుఁ దప్త యగుకైలశుత తొలకరివాః

ప్రచయంబునఁ దడిసి విడిచె

నచలగతిని నూర్ధ్వగ మగునావిరి సంతన్.

69

చ. తొలుదొలుతఁ జూడంబునునుఁదొంగలితెప్పలనిల్చి మోవిపై

గలయఁగ నొవ్వఁదాఁకి చనుగట్టులపైఁబడి చూర్ణితంబు లై

వళులను దొట్టుపాటాదవ శ్రీ వందఱి లై యిటు లెట్టకేల క

ప్పొలఁతిగభీరనాభికడఁ శ్రీ బొందెను దొల్కరివాసబిందువుల్.

క. ఘనమధ్యానిలవృష్టుల

ననిలయవాసిని శిలాశ్రయయు నగునగనం

దనను దపస్సాక్షులు రేల్

కన త్తటిద్వృష్టితతులఁ శ్రీ గనుగతిఁ దనరెన్.

71

తే. చల్లగా వీచుగాడ్పుల శ్రీ నలుపు గొలుపు

తైషరాత్రుల నుదకమశ్శ్యమున నిలిచి
జరవె విరహార్తి నట గూయు శ్ జక్కవకవ
మీఁదఁ గనికర మొలయ నశ్మీననయన.

72

తే. కంపమానాధరదళంబు శ్ కమలగంధి
యైనమోమున గిరిజ శే శ్ యందు మంచు
వానఁ జెడుతమ్మిసిరి గలశవారి కబ్జ
సంపదను గూర్చుచందాన శ్ సొంపు మీతె.

73

తే. పండి తమయంత రాతెడుశ్చర్మములను
బ్రతుకు జరవుట తపమున శ్ కతిశయంబ
యదియు విడనాడుటను బ్రియం శ్ వదఁ దడది
వుత్త్రిక నవర్ణయని యంద్రు శ్ బుధులు జగతి.

74

క. బినకోమలనిజతను వి
ట్లనమవ్రతముల గిరిజ యశహర్షి శ్మమును దాఁ
గనుగండఁగఁ జేయుచుఁ దా

పనదృఢవపురాజ్ఞితముఁ దశపంబును మీతెన్.

75

తే. తరుణహరిణాజినాషాఢ శ్ ధరుఁడు ప్రౌఢ
భాషణుఁడు బ్రహ్మతేజోవిశ్భాసి యగుచు
బాలుచునొక జడదారి మైశ్రూను మొదటి
యాశ్రమము నాఁగఁ జనుదెంచె నచటి కవుడు.

76

క. వానిం గని గిరిజ సబహు
నూనార్చన నెదురుకొనియె శ్ మహితమతులు స
మ్మానితురు తమతోడ స
మానజనుల నైన దురభి శ్ మానరహితు లై.

77

క. ఆజటిలుఁడును యథావిధి
పూజను గొని సేదదేఱు శ్ పోలిక శ్మణ మ
చ్చో జరపి సౌమ్యదృష్టుల
నాజోటినిఁ గనుచు నిట్టు శ్ లనియెఁ గ్రమముగన్.

78

- క. నులభమే సమిత్కుశము విధి
 నలుషంగ స్నానానుకూలజలము గలదె నీ
 కలవడునంతియ తపమును
 జలుపుదె తను వాద్యధర్మ సాధనము గదా. 79
- క. చిరవర్జితలాక్ష మయిన
 నరణరుచిని బాలుమనీదు సధరోష్ఠముతో
 సరి యగులేజగురులు త్వ
 త్కరజలముల బెరుగునిలతలను వెలయునే. 80
- క. లోలాక్షుల నీకనులను
 బోలెడులేళ్లు నిజహస్త పుటకుశతతులకా
 నీలోత్పలాక్షి ప్రణయము
 చే లాగిన మనము కనలు శ సెందక యున్నే. 81
- క. రూపము గలచో బాప
 వ్యాపారం బుండ దనెచుకాక్కు నిజం బీ
 నీపావన షాశీలం
 బోపార్యతి మునుల కై ననొజ్జ యగు గదే. 82
- క. తతన ప్రమానిబలిన
 స్తితఖయ్యతగాంగజలన శ మితకంఠె హిమ
 క్షితిధరుని గులముతో బా
 వితు జేసెం దరుణి నీ పరవిత్రచరిత్రల్. 83
- క. భావిని వర్గత్రయమున
 నీవర మని తలఁతు ధర్మమే కా కున్నా
 నీ వర్ణకామముల నటు
 పో విడిచి తదేకవరత శ బొందుదె చెపుమా. 84
- క. నీవు భవదర్శితుని నను
 భావింపకు పరునిగా వి శ పశ్చితులనువ్వా
 చ్ఛానము సా పవదీనము

గా విబుధులు సెప్ప వినమె శ కమలదళాక్షీ.

85

క. కాపున నే విప్రస్వా

భావికచాపలత నిన్ను శ బహుశాంతమతికా
భావిని యొక్కటి యడిగెద

సీవు రహస్యంబు కానిశయెడ నది చెపుమా.

86

క. జననంబౌ విధికులమునఁ

దనువు త్రిలోకాభిరూప్య శ ధామము ప్రాయం
బు నవంబు సిరి యమృగ్య మిఁ

కను దపమున నెక్కు డేమి శ గలదో చెపుమా.

87

క. ఈయిల మానవతు లనహ

సీయానిష్ఠముల నిట్టిశనియతిఁ గొనుటయుం
దోయజముఖ కల దదియును

సీయెడఁ గానంగ రాదు శ నెమ్మదిఁ దలఁపన్.

88

క. ఈసీరూపు ధవాద్యవ

మానానర్థంబు దండ్రి శ మందిరమున నె

ల్లా నవమతి గా దది పరు

చే నెవఁ డురగస్థమణికిఁ శ జే సాఁచు సతీ.

89

తే. ఉవిద జవ్వనమున నగశలొల్ల కీవు

స్థావిరవిరాజవల్కంబు శ దాల్చి తేల

రాత్రిముఖమునఁ జంద్రతారాప్రదీప్త

యైనశర్వరి యరుణునశకగునె చెపును.

90

తే. తరుణి దివి గోరితేని వ్యభర్థంబు శ్రమము

దేవభూమియ నీతండ్రిశదేశ మెల్ల

నిఁకను పరు వలతేఁ జాలు శ నీతవంబు

వెదకఁబడు గాక రత్నంబు శ వెదకికొనునె.

91

క. ఖౌర తెలిసె వెచ్చని ని

ట్లూరువుననె యైన డెంద శ మొందెడు శంకం

- గోరఁ దగువాఁడఁ లేఁ డనఁ
 గోరిన దుర్లభుఁడు గలఁడఁ శీ కోమలి నీకున్. 92
- తే. చిరవిధులకర్ణకుమద మాశ్చెక్కిటఁ గల
 మాగ్రపింగళవర్ణంబునలైనజటలు
 ప్రిదిలి వ్రేలుట గని యొప్పరికము సేసె
 నెనఁడొ గూనీపరుఁడు వజ్రహృదయుఁ డహహ. 93
- క. భానుపుష్పాభరణ
 స్థానను మునినియమక ర్చితను దినశశితే
 భానిభను నిన్నుఁ గనునె
 వ్యానిమనము కొండఁబు శీ వడి కుండు సతీ. 94
- తే. ఎనఁడు చతురపుఞ్జాడ్కుల శీ నెనఁగఁనీయ
 రాశపత్నీక్షులకుఁ బెద్దశీకాల మిల్లు
 నిజముఖము సూప కుండె నాశీప్రియుండు
 చెలువ సౌందర్యగర్వవంశచితుఁడు సూపె. 95
- క. చలి యెన్నా శ్లిటు గాసిలఁ
 దలఁచితో పూర్వామార్జితలవము నాకుం
 గలదు తిదర్థంబున నీ
 వలచువరునిఁ గొనుము తెలియ శీ వలతును వానిన్. 96
- క. అని బాపఁడు వలుకఁగ గిరి
 జ విజచునోగతునిఁ దెలుపఁ శీ జాలక తనప
 జ్జన మెలఁగువయస్య ననం
 జననయనాబ్జమునఁ జూచి శీ సన్న యొచ్చెన్. 97
- క. అనుఁ దత్సఖ వర్ణికి ని
 ట్లని విన వేడ్క గలవేని శీ నాలింపుము త
 మ్మిని గొడుగుబలెఁ దపస్సా
 ధనముగ మై నేల యీనుతను నైవరిచెనో. 98
- క. సిరి గలశక్రకాచిత

ర్హరిదీకుల పరకు గొనక శ హతకాముం డై
వరఁగుట నరూపహార్యుని
హరుఁ గోరుచు నున్న వీలరతాంగి మగనిఁగన్.

99

క. తొలి హరుననహ్యహుంకృతిఁ
గలఁగి మరలి తోన దగ్ధశకాయుం డగు న
య్యలరువిలుకానియ మీ
చెలిమది నో నాడి కృతఁ శ జెందఁగఁ జేసెన్.

100

క. మాటికి నాటంగొలెలా
లాటిక సాటిరమిశదశలకయుత మాని
బోటికిఁ బుట్టినయింటం
బాటిల్లదు నుఖము తుహిసశమయశిల లందున్.

101

తే. పంచశరహరుచరితంబుఁ శ బాడుతఱిని
గద్గదగళస్థలితపదశకలనవలనఁ
గిన్నరులఁ గాననాంతసంగీతసఖులఁ
బెక్కుమా ర్థమె కడు దురశిలఁ జేసి

102

తే. శేల వేకువవేళ నీరబాల క్షణము
కన్ను మోషించి యపుడ యోకాలకంఠ
యెచటి కేగె దని యలక్ష్మ్యవచన యగుచు
బయలు కాఁగిటఁ జేర్చుచుఁ శ బదరి తెలియు.

103

క. ఇల సర్వగతుం డంద్రు బు
ధులు నిను నెటు భావసంస్థితుని నీజనునిం
దెలియ వని రహస్థులి నీ
చెలి స్వకరోల్లిఖితుం డంద్రు శేఖరు దూఱున్.

104

క. ఒందువెరపుమెయి శివుఁ డవ
శుం డని తోచుతఱి నీవీశుద్ధచరిత దాఁ
గొండలదొరపనువు గొని య
ఖండతపము సేయఁ బొందఁ శ గానను మాతోన్.

105

క. వీక్షితము ఫలంబు తప

స్సాక్షినభిరోపితాగ శ సమితిని మటి ఘా

లాశవిషయ మగుకోర్కి వి

చక్షుః మొల కెత్తుటయు బోసంగడు కంటే.

106

తే. అకట ప్రార్థితదుర్లభుః శ డతఃడు చెలులు

కంటః దడి వెట్టి చూచునీరభరతహృ

శాంగి సఖ న్నెట్టు కనుణించు శ నయ్య యింక

శక్రుః డండిననాఁగటిరచాలుఁ బోలె.

107

తే. అని నగసుతేంగితజ్ఞ యోనాకె యంత

యుం డెలియఁ జెప్ప నై ప్రికేశుండరుండు

ముదము మది డాచి ముదిత యీయ్యది నిజంబా

నవ్వులాటయొ చెపు మని శ నగజ నడిగె.

108

క. ముకుళీకృతకరశాఖా

గ్రకరంబున నక్షమాలికను ద్రిప్పుచు నై

ప్రికునిపలుకు విని యుమ యెలుఁ

గొకభంగిగ నెట్టకేల శ కొయ్యనఁ బలికెన్.

109

తే. వేదవిద్వర నిజమ నీరవిని డెల్ల

నున్నతపదాప్తి కీజన శ ముత్సుకంబు

చాలు నీతప మది ప్రేంద శ సాధన మఱు

యవిషయం బెద్ది కోర్కుల శ కరసి చూడ.

110

క. నా వర్ణివలుకు నెఱుంగమె

భావజరిపు మరల వలతె శ భవు వాని నభ

ద్రావహావ ర్తనుఁ దలఁపఁగ

నీవల పొన్నడు లతాంగి శ నెవ్వనమునకున్.

111

తే. తగనివస్తువు గోరునోముగుడ పెండ్లి

తోరమున పొప్పనీమాస్త్రసీరణిత

మకట యెటు లోచ్చు వలయాకృతశాహి యైన

- హరకరముతోఁ దదాదిసమాగమంబు. 112
- క. శ్రీలవధూహంసాంకదు
కూలము రుధిరకణవర్షి శ కుంభిత్వచ మే
కాలమున నైనఁ గలయఁగఁ
బోలునె తలపోయు మీన శ బుద్ధిం దరుణి. 113
- క. సాలక్తము లై మేడలఁ
బూల మెలఁగునీదుచరణములు తతకేశా
భీలపితృవనము మెట్టఁగ
నోలలనా శత్రుఁడైన శ నొడఁబడఁ గలఁడే. 114
- క. శ్రీచందనాస్పదము లగు
నీచనుల శ్మశానధూళి శ యెనయుటకంటె
నీచంబె య్యది చెవును త్రి
లోచనుపరిరంభ మంత్రలోకన యైనన్. 115
- క. అది గాక మొదల నిది యొక
కొదవ యొదవు మదపుటేనుఁగ వహింపఁగఁ బెం
పొదవఁ దగువెండ్లి కూతురు
ముదిపసరము నెక్క జనులు శ పొడగని నగరే. 116
- క. ఆకాంతిమదిందుకలయు
లోకాక్షిజ్యోత్స్న వీవు శ లోలనయన యా
శ్రీకంఠపాత్తుఁ గోరుట
శోకింపఁగఁ జేసి రకట శ చూచుజనములన్. 117
- క. తనువు విరూపాక్షము వు
ట్టనఁ గన రా దేరికిం దిశగంబరత నెఱుం
గ నగు ధనము వరులందుం
గనఁ దగినది యెద్ది గలదు శ కాంత హరునెడన్. 118
- క. ఈదుష్కంఠ విడువు పె
వేదుహరుం డేడ భద్ర శ వీ వేడఁ గలూ

వైదికయూపార్చనకై

సాదు వెవఁడు కాటిమొరడు ॥ సంపాదించున్.

119

క. అని పాటుఁడు హరు దూఱఁగఁ

గనటునఁ గెమ్మోవి వణఁకఁగ నాభూభృ

త్తనయ యుపాంతారుణ మగు

కనుఁగవ భూక్రకుటి నటింపఁగనుఁగొని తోడ్చోన్.

120

తే. ఆవటునిఁ బల్కు నీపల్కు ॥ లరసి చూడ

నీశుత త్వ మెఱుంగ వీ ॥ వింత నిక్క

మకట యతిలోక మవితర్క్య ॥ మామహాత్ము

చరిత మెఱుంగంగ మందులు ॥ శక్తు లెట్లు.

121

క. భూతిరతులు స్వాపత్పరి

భూతిరతులు వలతురు శుభములు గా కేలా

భూతశరణ్యనిరాశున

కీర్తస్తాదూషితాత్మవృత్తులు శుభముల్.

122

క. ఆతఁడు బీదయు సంప

ద్దేతువును శ్మశానచారి ॥ త్రిజగత్పతియున్

భీతిదరూపుఁడును శివుఁడు

నాతనిత త్వంబు నెఱుంగునట్టిరు గలరే.

123

క. ఉరగములు మెఱయునగలును

గరిచర్మము డోమ మిందుశీకలయుఁ బునుకయుం

ధరియించువిశ్వకాయుని

శరీరమును నిశ్చయింప ॥ శక్యం బగునే.

124

క. అతనియొడలి నంటి పవి

త్రత కయ్యై శ్మశానధూళి ॥ తథ్యం బాదే

వతలును నృత్రాభినయ

చ్యుతతద్భస్త్వంబుఁ చాల్చుచుండరె తలలన్.

125

క. బీదయు వృషగుఁడు నగుశివు

- పాదయుగము సమదద్విశ్రవము నెక్కు వృషం
డొడల మొక్క క్కిడి కల్పక
పాదపనుమధూళి నెఱుపు శ్రీ వడఁ జేయఁదొకో. 126
- క. కానిపలు కాడుతలఁపున
నైన శివునిఁగూర్చి నిక్క శ్రీ మాడి తొకటి యే
వానిని విధికినిఁ గారణ
మా నందురొ వానిపుట్టు శ్రీ వరయం దరమే. 127
- క. ఈవాదము చాలు హరుఁడు
నీ వనున ట్లగును గాక శ్రీ నెఱి నామది త
ద్యావైకరసనిమగ్నము
త్యైవిబుధా కామవృత్తి శ్రీ సడి నరయఁడు గా. 128
- క. వారింపు సఖ పెదపు ల
ల్లారిచెడిని మగుడ నెదియొ శ్రీ యన నీతఁడు స
త్పూరుషుఁ దెగడునతఁడ కాఁ
డారయ నగుఁ బాపపాత్ర శ్రీ మది వినునతఁడున్. 129
- క. లే కున్నఁ బోదు నే నని
వైకొంగు కుచద్వయమును శ్రీ బాయ గిరిజ ప్రా
స్వాకారముఁ గైకొని శివుఁ
డాకోమలిఁ బట్టె సస్తిశ్రీతాననుఁ డగుచున్. 130
- క. వానిఁ గని మేను సెమరుపఁ
గా నుమ వణఁకుచును బోవఁ శ్రీ గా లూనుచు మా
గ్గానుగతనగవ్యతికర
యానదివలెఁ బోదు నిలుప శ్రీ దత్తాత్రుల యై. 131
- క. ఇది మొదలు నీవు దపముల
ముదిత గొనినవరపుడ నని శ్రీ ముక్కంటి యనక
వదలెఁ దపఃక్లమ మాకుధ
రదుహిత యా సఫల మైన శ్రీ శ్రమ మొక శ్రమమే. 132

క. ఆమీద చాత నాకా

భూమిధరుం డతని నడుగఁ శ బొనఁగు ననుచున

క్కామారికి గిరిజ వయ

స్యాముఖమునఁ జెలివెఁ దగ రహస్సలి సంతన్.

133

క. కామాహితత్వర యా

వామ సఖిహృదయతాత్పరవచిక యై

యామనిదోరకై పరభృతి

కాముఖరసాలయప్రేరగతి నటఁ బొలిచెన్.

134

క. ఆకటకంతుడు నట్లగు

గాక యనుచు నట్టకేని శ గారి విడిచి ను

శ్లోకులఁ దేజోమయది

వ్యాకృతులను సప్తఋషులనాదటఁ దలఁచెన్.

135

క. నభ మెంతయు నిజదేహ

ప్రభల వెలుగఁ దత్త్వణమ పరరాత్పరుం డగునా

ప్రభముండఱఁ దోచిరి ముని

విభు లేడ్చు రరుంధతియుచు శ వెనుకొని యుండన్.

136

క. తీరామరభూరుహనుమ

వారోత్కిరవీచులును నరవారణమదది

గ్వారణమదగంధులు నగు

సారధునీనీరములను శ స్నాతులు మఱియున్.

137

క. ముత్తైపుజన్నిదములు మేల్

పుత్తడిచీరలును రతనపుంజపమాలల్

తత్తనులఁ దనర వ్రజ్యా

యత్తామరతరుణిభంగి శ నమరైసువారున్.

138

క. అరుణాధఃప్రస్థాపిత

హరివరుఁ జావర్జితధ్వజాంచలుఁ డగుభా

స్కరుండు నమస్కృతు లొవరిచి

- పరికించెనునట్టిపరమరూపనమతులున్. 189
- క. ప్రళయోపత్తిని దంష్ట్రా
వలితభుజాలతిక యైనరవనుమతితోడం
గలసి మహాకిటిదంష్ట్రను
గలత పడక తవిలి శాంతి శాంతి వారున్. 140
- క. స్రష్టృకృతానంతర మవ
శిష్టం బై నట్టిసృష్టి శ సేయుటచే ను
తృప్తమనీషులు ప్రతన
స్రష్టలు ప్రాచీన లన యశముఁ గనువారున్. 141
- క. పరిశుద్ధంబులు జన్తాం
తరభవములు పక్షము లగుతపములఫలముల్
కర మనుభవించును నన
వరతతపోనిరతు లైనరవారును ఘుచులున్. 142
- క. అగునానందులమ
ధ్యగత యునిసాధ్వీ మూర్తి శ దాల్చుతపస్వి
ద్ధిగతినిఁ దనరె నరుంధతి
మగనిపదాంబుజయుగంబుశ్రమము కనుచున్. 143
- క. మానుల నామెను శివుఁడు న
మానాదర మొప్పఁ జూచె శ మగువ పురుషుఁ డా
దీనిఁ గనఁ దగదు బుధులకు
మానితవృత్తంబు సూచె శ మహితము జగతిన్. 144
- క. తనమది నరుంధతీద
ర్శనమున దారార్థ మాదరము పొచ్చెఁ ద్రిలో
చనునకు ధర్మక్రియలకుఁ
గనుఁగొన నత్పత్ని మూలశరణము గదా. 145
- క. శర్వుఁడు ధర్మవున కయినఁ
బార్వతినిఁ బరిగ్రహింప శ భావింపంగాఁ

- బూర్వాపరాధభీతిని
 నిర్విణ్ణుం డైనమరుఁడు నీ నిట్టూర్పించెన్ 146
- క. సత్పురుషు లనూచానులు
 ముత్పులకితతనులు సప్తమనివరు లంతం
 దత్పరమేశ్వరునకుఁ ద్రిజ
 గత్పతి కి ట్లసరి పూజ నీ గావించి తగన్. 147
- క. ఏ మిచ్చ కవిషయం బగు
 నీమది స్థిరియింపఁబడుట నీ నిక్కంబుగ మా
 హోమాధ్యయనతపఃఫల
 మోమాన్య నేఁడు పరువ నీ మొందెం జమ్మి. 148
- క. ఏవానిడెంద మందును
 నీవు ప్రవర్తిలెదో వాఁడ నీ కృతివర్యుఁ డనం
 గా వేదనిదానం బగు
 నీవు మదిం దలఁచునతని నీ నెన్నఁ దలంబే. 149
- క. తరణిశ శాంకులకంఠె ను
 పరిపదముం బొంది మెప్పు నీ వణితి మిపుడు నీ
 స్మరణముకతనఁ దదుచ్చై
 స్తర మగువద మొదితిమి నిజంబుగ నీశా. 150
- క. నీమన్నన నడయుటచే
 నే మధికుల మని తలంతు నీ మీశ్వర స్వగుణ
 స్తోమమునెడ నజ్జనకృత
 మామన్నన సూత్ర ప్రత్యయంబుం గొలుపున్. 151
- క. నీతలఁపునఁ బుట్టినమా
 ప్రీతికొలఁది కొలఁదియె వివరింపంగ జగ
 ద్భూతాంతరాత్మ వగునీ
 వే తెలియుదు గాక దాని నీ నిర్దళిత్రా. 152
- క. నిఘ్నఁ బ్రత్యక్షంబుగ నిటు

- కనియును నీత త్వ మెఱుంగఁగా లేము త్రిలో
చన నీకలరూపు దెలుపు
విన వలతుము బుద్ధి కది యశేష్యం బగుటన్. 153
- క. ఈనీభాగము జగమును
మానుగ సృజియించునదియొ శ మఱి యద్ధానిం
బూనునదియొ నశ్వరమును
గా నొనరుచునదియొ తెలియఁగా వలతు మజా 154
- క. ఈమానం ప్రార్థన యెం
తే మహిత మ టుండ నిమ్ము శ దేవా త్వచ్చిం
తామంత్రితుల మయినమే
మేమి యొనర్పంగ వలయు శ నిపుడ పనుపవే. 155
- క. అని మాను లన
తనుకాంతిని నై జవిశదశతనద్యుతులం
బెనుపడఁ జేయుచు శివుఁ డి
ట్లనియెం బ్రియపూర్వకముగ శ నమ్మానులతోన్. 156
- క. నాకొన్నివృత్తు లై నను
నాకై కా వనుట మీమనములకు విదితం
బే కద మదప్తమూర్తుల
యీకై వడివాడ ననుచు శ నఱిగించుఁ గదా. 157
- క. ఆనన్నుం బ్రార్థించిరి
దానవపీడితులు సురలు శ దనయునిఁ బడయక
వానఁ గురియఁ దృష్ణాతుర
మై నవసినచారకతతి శ యభ్ర మును బలెన్. 158
- క. కావున నుతఁ బడయుటకై
గ్రావనుతఁ బరిగ్రహింపఁగా వలతును నే
బావక సమబుద్ధవమునకు
నై వేడుక వడినయట్లు శ యరణింబోలెన్. 159

- క. నాకొఱకు మీర లందఱు
నాకమలాక్షిని గిరీశు శ నడుగవలయు ను
క్లోకఘటితసంబంధము
వైకల్యముఁ బొంద కుండు శ వసుధాస్థలిలోన్. 160
- క. సితిమంతుఁడు నున్న తుఁడును
క్షితిభారధరుండు నైన శ గిరిపతితో బం
ధుతనొందిన నన్ను నవం
చితునిగఁ దెలియుఁడు మహర్షి శ కేభిరులారా. 161
- క. ఈపగిదిం గన్యార్థం
బావర్వతపతినిఁ బలుకునది యన నేలా
మీపలుకులె యాచారము
లై పరఁగు నటంచు జగతి శ నార్యులు సెప్పన్. 162
- క. ఆర్య యరుంధతియును ని
క్కార్యంబున మీకుఁ దోడుగ నుండును జా
తుర్యం జేవంవిధన
తార్కయములఁ బురంధులక జగ్గనఁ దఱచుగన్. 163
- క. కావున మహాపథిప్ర
స్థావనిధరపురికిఁ గార్య శ మలవడఁ జేయం
బోవుఁ డిట మహాకోశీ
శైవలినీతటిని మగుడ శ సంగతి మనకున్. 641
- క. యోగీశ్వరేశ్వరుం డగు
నాగంగాధరుఁడు పెండ్లి శ యాడఁ దలంపన్
వేగమ పరిగ్రహహీ
త్యాగు లయిరి బ్రహ్మపుత్తు శ లగునమ్మానుల్. 165
- క. మునిగణ మాశిప్రపలుకులు
విని యాఁ గా కనుచుఁ బయలుశవెడలె హరుండుకా
మును నిర్దిష్టం బగునా

ధునీప్రసాతమును జేరఁ శ దోడన చనియెన్.

166

క. ఆమునిగణమును ఖడ్గ

శ్యామద్యుతి యగువిహాయశసమున కెగసి యు

ద్దామమనస్సమజవమై

హైమవతీపితృపురంబు శ నవ్వుడ చేరెన్.

167

క. అమితధనరాశి నలకను

సమూలముగఁ బెఱికి యిచట శ స్థాపించిరొ నా

నమరాలయాతిరి క్తజ

నము వెడలిచి యిట నిలిపిరొ శ నాఁ దగుదానిన్.

168

క. దీప్యానేకమనోజ్ఞ ము

ణిప్రాకారంబు నురధుశ నీపరివృతముఁ

వప్రాంతర్జ్వలితౌషధి

కాప్రకరము వరణమునను శ గడు రమ్యంబున్.

169

క. ఏనగరిని జితసింహము

లో నాగములు బిలయోనుశలో హయచయముల్

కాననదేవతలో చం

ద్రాననలు తురంగమాస్యశీయక్షులొ పారుల్.

170

క. ఏవీట హర్త్యఘనశిఖ

రావలినంన క్తఘనమశహాధ్వనిఁ దద్భ

ర్తావాసాంతర్దురజవి

రావంబుల లలితతాళశరన మేర్పఱచున్.

171

క. ఏపురిఁ జలద్విటపపట

సౌపర్వణతరుల వేళ్ళశచయయంత్రపతా

కాపటలీప్రత్యగ్ర

శ్రీ పరఃగుంగడునయత్నశీసిద్ధం బగుచున్.

172

క. ఏపురమున స్ఫాటికహ

ర్త్యపానస్థలులయందు శ యామినులం దా

- రావంక్రిప్రతిబింబము
లేవారు నుచాయనములయైనక మెసంగన్. 173
- క. ఎచట నభిసారికలు భున
నిచయావృతము లగుయామి నీ నీవేళలఁ బో
పుచునుందురు దుచిరొషధి
దుచితతిచే నిరులు వాఱఁ నీ ద్రోవ నిజేచ్ఛన్. 174
- క. ఎట వయసు యావనాంతం
బెట మారునికంటె లేదు నీ మృత్యు వెచట ను
త్కటతరనురతక్లమనం
భుటితం బగునిదుర చావుగ వర్తిల్లున్. 175
- క. ఏయెడ వ్రేల నదల్పుచు
భ్రూయుగ్మము ముడి వడంగ నీ మోవి వణకఁ గో
పాయత్తెతను బరాజ్ఞులు
తొయువతులఁ డేఱుదనుకఁ నీ బ్రార్థిత్తు ప్రియుల్. 176
- క. ఏనిగమము బహిరుపవన
మై నవ్యసురాగలనదనాతపనుఖని
ద్రానుగవిద్యాధరవధి
శానీకము గంధమాదనాచల మెసంగున్. 177
- క. ఆమహిధరవరనగరము
నావూనులునూచి నురపునీరార్థజ్యోతి
ప్రోమాదికంబు వంచన
గా మనములఁ దలచి రధిక నీకాతుకమతు లై. 178
- క. లిఖితబృలద్ధనంజయ
శిఖావలబటాళి యాఖుకపిప్రకరం బు
న్దులు లై పణిహారులు గన
శిఖరీశుగృహమున డిగ్గ నీ శీఘ్రం బెనంగన్. 179
- క. ఈవిధమున నచట డిగి య

భావృద్ధాగ్రేనర మగుతన్నునితతి పా
థోవాప్తవిభాకరలిం

భావలి యెనకమున దర్శనార్హం బయ్యెన్. 180

క. ఆభవ్య లిట్లు రాఁ బృథి

వీభృత్పతి పాదపద్మకవిన్యాసనమ

ద్భాభాగుఁ డగుచు నర్హ్యవి

శోభితకరుఁ డరిగె దవులఁ క జూచి యెదురుగన్. 181

క. ధాత్వరుణాధరతిం బ్రాం

శుత్వంబున దేవదారుశనుమహాభజతం

దత్వమునన యుపలోర

స్కత్వంబునఁ దోచె నతఁడు క త్త్వాధరపతిగాన్. 182

క. పావనచరితుల మునుల య

భావిధిపూజతులఁ జేసి క తద్గిరిపతి తాఁ

ద్రోవను జూపుచు శుద్ధాం

తావాసము సేర్చె నయభశీయంబులు గదురన్. 183

క. మునుల నట లలితవేత్రా

సనములఁ గూర్చుండఁ జెట్టి క సవినయముగఁ దా

నును గూరుచుండి తగ ని

ట్లనియెం బలిగట్టుదొరకృతాంజలి యగుచున్. 184

క. భావింప నపఘనోదయ

యావృష్టి యదృష్టకుసుమ క మాప్రసవ మనం

భావిత మగుమీరాక మ

హావివ్వద్వంద్యులార క యద్భుత మయ్యెన్. 185

క. పామరునిఁ బండితునిబలె

భూమి విడిచి దివికి నేఁగు క పురుషునిఁ బోలెన్

హైమముబలె నాయనమును

నే మది ననుఁ దలఁతు మీయ క హీనపుంగరుణన్. 186

- క. ఇది మొదలుగ నే భూతన
ముదయమునకు శుద్ధిపొంతుఁ శ బొందఁ దగితి నె
య్యది నుజనాధిష్ఠిత ము
య్యది తీర్థం బనఁగఁ బరఁగు శ ననరే పెద్దల్. 187
- క. మిన్నేటిపాటుచేత భ
వన్నవ్యతౌళితాంఘ్రివాఃపూరముచే
త న్నేఁ బరిశుద్ధులలో
నెన్నిక వడసితిని మునికులేశ్వరులారా. 188
- క. స్థావరము జంగమం బనఁ
ఞ్చ వెలసిననాదురెండుశకాయంబుల మీ
పావనచరణము లిడుటను
సేవలను వరుసఁ గరుణ శ సేసిరి గాదే. 189
- క. మీమన్ననఁ బొడమి నిగుడు
నామీదముకొలఁది సెప్ప శ నలవియె దెసలఁ
వ్రామంబును మింగెడునా
దొమ్మె నయ్యెలమి పట్ట శ దయ్యెం జుండీ. 190
- క. ఇంతకు నే మీరల భా
స్వంతులఁ జూచుట గుహంతశసంస్థమమ కా
దంతస్థరజఃపరతమ
మంతయు నెంతయును విచ్చె శ హర్షం బెసఁ గెన్. 191
- క. మీ కొకపని గలదే యటు
గాక కలిగెనేని నదియుఁ శ గానిదె యీమీ
రాక దలపోయ నన్ను
జేకొని యెంతయుఁ గృతార్థుఁడేయన కాదే. 192
- క. ఐనను ననుఁ గరుణించియొ
కానొక కార్యమునఁ బనుపఁగ వలతుచు భృ
త్యానీకమునకుఁ బాపము

- దై నపనుప కా యనుగ్రహం బరయంగన్. 193
- క. ఇదె కులసతి యిదె మేమును
నిదె కులజీవితము కన్నె శ్రీ యిం దేజన మె
య్యది సేయ వలయునో య
య్యది సెపుడె యొండెడల నశనాస్థయ నాకున్. 194
- క. అని సపినయముగ నగరా
జన నానినదంబు గవుల శ్రీ వ్యాపించి ప్రతి
ధ్వనులయెసక మెనంగగ న
య్యనఘుం డినుమాటు పలుకునట్టులు తోచెన్. 195
- క. పదపడి మును లంగిరనుని
సదమలచారిత్తు నగ్రసరు వెన నాభూ
భృదధీశున కుత్తర మీ
ముదమునఁ జేరేవ నతఁడుభూధరున కనెన్. 196
- క. ఇంతయు నుపపన్నం బగు
నింతకు నెక్కుడును గలదు శ్రీ హిమగిరివర నీ
స్వాంతోన్నతియును శిఖరా
త్యంతోన్నతియును సమాన శ్రీ మై నెగడు గదా. 197
- క. స్థావరరూపుం డగువారి
నా వెలసితి నిక్క మే మశనఁ జరాచరభూ
తావలి కెల్లం ద్రిజగ
త్పావన నీపొట్ట యునికిరేప ట్టగుఁ గాదే. 198
- క. తామరతూడులవంటివి
పాము పడగల నెటు లోపు శ్రీ భరియింపంగ నీ
భూమి నహిజగము మొదలుగ
భూమిధరాధీశ నీవు శ్రీ పూనక యున్నన్. 199
- క. పారావారతరంగా
వారితములు నవిరళ ప్రవాహంబులు నీ

- స్వారథునీకి దులు శుభ
కారణములు లోకములకుఁ గడుఁ బావనతన్. 200
- క. శౌరిచరణంబుచే నటు
లారీతిగ నే ద్వితియశ్రమాపుట్టునకుం
గారణ మగునీచే భా
గీరథి యెంతయును జగతిఁ శ్రీ గీర్తిత యయ్యెన్. 201
- క. త్రైవిక్ర మోద్యతుఁడు హరి
యావేళన విశ్వ మెల్ల శ్రీ వ్యాపించెను నీ
కావిధము సంతతస్వా
భావిక మై యొప్పుచుండుఁ శ్రీ బర్వతవర్యా. 202
- క. హరిహయునిదొట్టి క్రశుభు
గ్వరులనడుముఁ బదముఁ గొనినశ్రీపాడపు నీచేఁ
గరము నురాలయచామీ
కరమయశ్శృంగంబు వస్తుశ్రీగాఁ జేయఁబడెన్. 203
- క. తావకకఠినత యంతయు
స్థావరరూపంబునందు శ్రీ స్థాపించితి వీ
నీవపున సత్పురుషనం
సేవాతత్పరము భక్తిశ్రీచే నమ్రంబున్. 204
- క. మావచ్చినకార్యము విను
మావిధి నీశుభముపొంటు శ్రీ నయ్యెడు నుశ్శ్రీ
యోవచనంబులు గఱపుట
చే వం తప్పనిని మాకుఁ శ్రీ జేకూరుఁ జామీ. 205
- క. అష్టేశ్వర్యయుతం బ
స్పృహన్యపురుషము సార్థ శ్రీ హిమకరము మహా
తృప్తం బీశ్వరశిబ్దము
శివ్వరా యేజనునకుఁ శ్రీ జెల్లునా జగతిన్. 206

- క. విశ్వంభరాదిమూర్తుల
శక్త్యత్కల్పితమిథస్త్వసామర్థ్యములఁ
విశ్వము భరించు నెవ్వం
డశ్వంబులు మార్గమందు శ యానముఁ బోలెన్. 207
- క. హృదయాంతర్వర్తిని నే
నడమలవస్తువును యోగిజన మరయునొక
విదు లెవ్వనిపదమును జె
ప్పుదు రావృత్తిభయరహిత శ ముగను నగేశా. 208
- క. ఆకర్షసాక్షి వరదుఁడు
శ్రీకంఠుఁడు మాముఖమున శ స్త్రీజనమాన్యక
నీకొమరిత యాచించెడి
నోకుధరాధీశ యెంతయుం బ్రియ మెసఁగన్. 209
- క. వాకున నర్థంబుంబలె
నీకన్నియతోడఁ గూర్చు శ మిందుధరుని నీ
లోకమునఁ దండ్రి నద్వరుఁ
జేకూరిచి కూతునెడలఁ శ జితఁ దలఁగుఁగా. 210
- క. నచరాచర మగులోక
ప్రచయం బీమెయెడ మాతృభా వం బెపుడుం
బచరించుఁ గాక యంబర
కచుఁడు జగంబులకుఁ దండ్రి శ గాన నగేంద్రా. 211
- క. పురహరున కెరఁగి తడనం
తరము నురేశాదిదేవతాతతి చూడా
భరణమణిరుచుల నీయమ
చరణంబులఁ జేయ నలదె శ శబలంబులుగాన్. 212
- క. ఉమయఁట వెండిలికూతురు
హిమగిరియట దాత యధు శ లేమట వరు డా
ప్రమథాధిపుఁడట యారా

- విమలభవత్కులము కడుఁ బరీవిత్రం బయ్యెన్. 213
- క. మఱియు స్తుతించియు నెరఁగియు
నెఱుఁగఁడు స్తుత్యుండు వంద్యుఁ శ్రీ దేదేవుఁడొ య
క్కటకంతున కీమె నొనఁగి
కొఱ దలఁగి జగదురునకుఁ గురుఁడవు గమ్మా. 214
- క. అని యంగిరనుఁడు వలుకఁగఁ
దనజనకునివజ్జ లజ్జ శ్రీ వలకొన వినతా
నన యై యువా తనచేఁ బూ
నినతమ్మిదళమ్ములను గఁ గించుచు నుండెన్. 215
- క. మహిధరపతి యియ్యకొనియు
గృహిణి యయినమేనవదన శ్రీ మీక్షించె మహి
గృహిణులయనుమతిఁ గొందురు
గృహమేధులు కన్న వరున శ్రీ కిచ్చెడువేళన్. 216
- క. పతియియ్యకొలు మేనా
సతియు మదిం దెలిసి తాను శ్రీ సమ్మతి నొందె
క్షీతి మగలయిష్టములకుం
బతివ్రతాంగనటు మాఱువలుకరు గాడే. 217
- క. తననంతర మాధరవరుఁ
డిదియే ప్రతివచన మంచు శ్రీ నంది వెన నుమా
నుదతిని భద్రాలంకృత
ముదమునఁ జేరంగఁ దిగిచిశము ద్దిడి పలికెన్. 218
- క. అక్షరుఁ డగునీశునకు
భిక్ష వయితి వమ్మ రమ్మశ్రీప్రీతిని మునిహ
ర్యక్షులు నిన్నడిగెద రిదె
యక్షయము గృహస్థఫలము శ్రీ నందం గంటిన్. 219
- క. అని సుతను బల్కి మఱియు
మునులఁ బలుకు ధరవరుండు శ్రీ మున్నులార మహే

- శునిధర్మపత్ని యిదే మి
కు నమస్కృతి సేయుచుండఁ శ గొనుఁ డనువంతన్. 220
- క. తమకోర్కికి ననుగుణ మగు
హిమవద్వచనమును బొగడి శ యెడఁగ లలర న .
య్యుమను మునులు దీవించిరి
విమలశుభోదర్కవాక్య శ విభవం బెసఁగన్. 221
- క. పుత్రడిసాములు జాఱఁగఁ
న త్రటిఁ దన కెరఁగులజ్జిత తానన నాభూ
భృతనయ సరుంధతి గడుఁ
ద త్రఱమున నెత్తి యంకశతలముం జేర్చెన్. 222
- క. తనయా స్నేహమున నపుడు
కనుఁగవ బాష్పంబు లురుల శ గా వందురుమే
న ననన్యపూర్వుఁ డై నవ
రునిగుణములు పొగడి యయ్యుర గుంధతి తేర్చెన్. 223
- క. అప్పుడు వై వాహికతిథి
నప్పరమర్షుల గిరీశుఁ శ డ డుగుటయును వా
రిప్పటికిఁ జతురదివన
మొప్పెడు నని చెప్పి నిర్గమోన్ముఖు లగుచున్. 224
- క. గిరినాయకు వీడ్కొని స్మర
హరుఁ జేరి స్వకార్యసిద్ధియగుటఁ దెలిపి య
ప్పరహరునికొ వీడ్కొని యం
బరతలమున కెగసి చనిరి శ పరమమునీంద్రుల్. 225
- క. గిరిజాపరిణయపరుఁ డయి.
హరుఁడు గడపె నెట్టకేని శ నాదినముల నీ
శ్వరు వశి నంటఁగ నవశుని
నొరు నెవ్వనిఁ జిక్కు వలుప శ కుండుక వికృతుల్. 226
- ఉ. నిర్గుణరూపభేయ మహానీయ నిరామయ నిష్క్రియా జగ

త్సర్గవినాశకారణ ప్రళయననమాప్తతలోకదూర దు
 త్సర్గజనానుభున్నరశశరా విబుధావనతత్సరా చతు
 ర్వర్గఫలప్రదాయక నిశీరంజన నిష్కల నిస్సమాధికా. 227

క. ఓంకారవాచ్య పావన

రాంకృతిబీజాంకమంత్రరజజపనిరా

తంకనిజభక్తమానన

పంకేజనివాస సతతకపాలితదాసా.

228

మాలిని. శుక్తిశిఖరవిహారా శ శుద్ధసత్త్వప్రచారా

సతతశుభవిచారా శ సర్వలోకైకవీరా

దితిజహననభేలా శ దేవరక్షావిలోలా

సతజనపరిచాలా శ నవ్యజీమూతసీలా.

229

గద్యము. ఇది శ్రీమద్వేంకటస్వామిరాజ్పత్రి తిమ్మయరాట్క
 వీంద్రపుత్ర విబుధవిధేయ వేంకటనూర్యప్రసాదరాయ
 ప్రణీతం బైననిర్వచనకుమారనంభవమహాకావ్యంబునందు
 ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ

రామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః.

నిర్వచనకుమారసంభవము.

తృ తీ యా శ్వా న ము.

సంపాదనదురితని

రాసనచణకరుణ నిర్మలంతఃకరణా

యాసేచనకాంగ ఖలదు

రాసదనంగా తమోవీరామా రామా.

1

తే. అవధరింపుము పిదప హిమేమాద్రి శుక్ల
పక్షదినములు వెలయ నశబంధు వగుచుఁ
గలితజామిత్ర శుద్ధిసమితితలగ్న
తిథినిఁ బుత్రి క పెండిలిరీడిక్షుఁ బూనె.

2

క. తరుణు లనురక్తిఁ బ్రతిమం
దిరమునను వివాహవిధులు శ్రీ దీర్ఘటై వే
గిరపడి తిరుగుడు నొక్కయిలుఁ
బురుడించె గిరీశునంతిపురమ్ము బురమున్.

3

తే. రాజవీధులఁ దనరుస్వరూపములను
బట్టవాసఃకృతధ్వజపటలములను
స్వర్ణతోరణరుచుల నేసంగె నప్పు
రంబు రెండవనాకపురంబువ్రాలె.

4

- క. వరుఁ బొందెడు నని పుత్రులు
పరఁగుచునుండినను నుమయ శ్రీ ప్రాణం బయ్యెం
జిరదృష్ట పూలె మడిసియు
మరలం బొడసూపుదానిశమాడ్కిఁ బితలకున్. 5
- క. తొడనుండి తొడకుఁ దిగుచుచుఁ
దొడవుల దీవనలగములతో నొనఁగుచు న
ప్పుడు గిరిపతిచుట్టలు దమ
కొడుకులకంటెను గరంబు శ్రీ కూరిచి రుమకున్. 6
- క. చందురుఁ డుత్తరఫల్గునిఁ
బొందఁగ మైత్రసుముహూర్తమున నయ్యుమమైఁ
గొందఱు పతినుతవతు లగు
నిందుముఖు లలంకరించి శ్రీ రెనక మెసంగన్. 7
- క. సితసర్వ పయుతదూర్వా
తతి గొని నిర్వాభిపటముఁ శ్రీ దాలిచి శర మా
దృతిఁ జేకొని యభ్యంగ
ప్రతికర్త మలంకరించె శ్రీ భార్యతి యాతన్. 8
- క. నవదీక్షావిధిశర మ
న్నవలారతనంబు పూని శ్రీ నలినప్రియునం
శువుచే బహులాంతంబున
రవణ మెఱయుచంద్రరేఖశరమణం దనరెన్. 9
- క. తైలంబు పూసి మెయి నా
వై లొద్దుగపిండి నలిచి శ్రీ పడఁతులు శువ్య
త్కాశేయ మలఁది జలకవుఁ
జేలముఁ గట్టించి చవిక శ్రీ జేర్పిరి గిరిజన్. 10
- తే. ముత్తైపువోరణముల సోముజ్జ్వల మగు
విమలవై డూర్యనుణిమయశేదీ నగజ
నునిచి చనితలు కనకకుంభోదకముల

- జలక మార్చిరి తూర్వనిశ్వాసము లెసఁగ. 11
- క. ఉమ జలకము లాడి ధవ్రా
ద్గమనీయాంశుకముఁ దాల్చి శ ధారాధరనీ
రమునఁ దడిసి విస్ఫుటశర
సమితిం దనరారుధరణి శచాడ్పున నొప్పెన్. 12
- తే. సతులు పిదపఁ జతుర్ముఖిశ్చంద్రములను
మేలిమేల్కట్టుపనుల నశమేయభంగిఁ
దనరుకాతుక వేచిమశ్చంద్రమున గిరిజ
నునిచి రెలమి మహాశ్చంద్రతాననముమీఁద. 13
- క. వనిత నటఁ దూర్పుమొగముగ
నునిచి యెదురఁ గూరుచుండి శ యుగ్మలులు ప్రసా
ధన మున్నను తుణ మూఱక
కనుచుండిరి సాజ మైనశకలితనంబున్. 14
- క. తెఱవ యొకతె దూఁపం బిడి
తుఱుమునతడి యార్చి విరులు శ దుఱిమి యెడనెడిం
గఱిక గలయిప్పవరిసరి
గిఱికొనఁగా ముడిచె నపుడు శ గిరిజ నెఱికుఁగల్. 15
- క. గౌరంగురు విడి సతిమెయి
గోరోచనప త్రైరచన శ గుదురుపఱుపఁ జ
క్రూరాధపులిన యగుభా
గీరధిచెలువమును దెగడి శ గిరిసుత యొప్పెన్. 16
- క. ఎలతేంట్ల నొప్పతమ్మిని
జలధర రేఖం దనర్చుశశిబింబము న
వ్వలఁ ద్రోచి తీర్చునలకల
నలరారునుమాస్య ముపమ శ యనుపలు కడఁచెన్. 17
- తే. అమలగోరోచనా లేపనారణంబు
లోధ్రకకషాయరూక్ష మాశ్లోలనయన

- చెక్కిలికిఁ గ్రొత్తవన్నెలు సేసి జనుల
యక్షుల హరించె శ్రవణయోగవంకురంబు. 18
- తే. మధ్యరేఖావిభక్తంబు శ్రీ మహితసిక్ధ
సదమలీకృతరాగ మోసన్నచాగు
తాఫలం బగునావ్యక్త శ్రీ తనువు మోవి
స్ఫురణముల నొకానొకరుచిరస్ఫురణఁ దాల్చె. 19
- క. చరణముఁ గై నేయుచు నొక
తరుణి సఖి యీపదమున శ్రీ ధవుముకుటసుధా
కరుఁ దన్ను మనఁగ నుమ క్రొ
వ్వరిసరి మార్పలుకు లేక శ్రీ ప్రేసె నిజసఖన్. 20
- క. లలితోత్పలదళసదృశం
బుల నాయెలనాగకనులఁ శ్రీ బొడగాంచి మహా
జ్వలకర మని కా దిది మం
గళకర మని వెట్టిరపుడు శ్రీ కజ్జలము చెలుల్. 21
- తే. సంభవత్పుష్పయగుతీవరచందమున స
ముద్యదుడురాజి యగురేయిసోల్కి లీయ
మానవిష్కిర యగునదిమాడ్కి నపుడు
ధార్యమాణవిభూషణోధరజ దనరె. 22
- క. తనుసమలంకృత సచలన
యన యై యచ్చెల్వ నిల్వోటద్దమునఁ గనుం
గొని హరుఁ జేరఁగఁ ద్వరపడె
వనితలకై సేతఫలము శ్రీ వరుకాన్వే కదా. 23
- చ. హరిదళముల్ మనశ్శీలయునంగుళికాద్వయఁ బూని మేనయ
గ్గిరిసుతదంతిదంతదళశ్రీలితకర్ణము మోము నెత్తి భూ
ధరజకుచోదయస్థితి మొగదిల్కొని వర్ధిలినట్టికోర్కి యై
వరఁగెడు పెండ్లిబొట్టు సుతశీలమునం దిడె నెట్టకేలకున్. 24
- తే. మఱియు బాష్పాకులాక్షి యై శ్రీ మాత ఘన

యొండుకడఁ జేర్చ దాది తగదుచితదేశ
మునకు వ్రేళ్ళుల నడవంగఁ గదనయచేతఁ
బట్టు పెండ్లితోరంబును గగత్తె నవుడు.

25

క. ఆరమణి దుకూలంబు ను

దారాదర్శంబుఁ దాల్చి క తగియె నభేన
క్షీరాబ్ధివేలఁ బూర్ణని
శారాజలనచ్చరన్నిశం బురుడింపన్.

26

క. సుతను గులదీపికను గిరి

పతిసతి కర్తృవదేశకీసారగకులదే
వతలకు నెరఁగింది పతి

వ్రతలకు మ్రొక్కించె మేన క్రమముగ నంతన్.

27

క. ఎడలేని మగనినెయ్యము

వడయుము నాతల్లి యనిరి క పతిదేవత లా
మృదుసామేనిం గొనున

వృషాతి నతులదీవన లొకకప్రక్కకుఁ ద్రో చెన్.

28

క. కోరికకు సిరికిఁ దగ నా

నారీమణి కుత్సవం బొనసర్చి కృతి సభా

స్తారుం డచలపతి సుహృ

త్పూరితసభ వేచుచుండఁ క బురహరురాకన్.

29

ఆ. అవుడు రజితగిరిఁ దగదాదివివాహాచి

తం బయినప్రసాధకసంబు దెచ్చి

ముదము వ్రెదల నునిచెఁ క బురవినాశనుఁ డైన

శర్వుమ్రోల మాతృకసప్తకంబు.

30

క. మాతృకలమీఁది మన్నన

భూతేశుం డవుడు దాని క ముట్టుకొనియె న

పూతాత్మనివేసమ పరి

ణేతకుఁ దగువేస మయ్యె క నిముసములొనన్.

31

- క. అది యెట్లన భసితంబ వి
శదలేపన మయ్యెఁ బునుక శ్రీ స్వర్ణముకుటసం
పద నొందె రోచనాల
క్షుదుకూలం బయ్యె హస్తీచర్మము మఱియున్. 82
- క. ఫాలాంతర్జ్వలితము మ
ధ్యాలోలవిశాలపింగళాలమలతారం
జాలోచనంబ వరహారి.
తాలాత్మకతిలక మయ్యెఁ శ్రీ దత్తణమాత్రన్. 83
- క. నిడుపడుదొరగమి మున్ను
న్నెడన నిలువ దానియొడఘోరే బంగరుబల్
తొడవులుగ మాతె జిగి గల
పడగలరతనములు దొంటిపగిదిన తనరెన్. 84
- క. పవలును జిగి సెడక చిటుతి
యవుట గుఱుతు కప్ప లేక శ్రీయలరుశశి సతం
బవలెన మగుచు వెలుంగంగ
శివునకు ముకుటమణి వేఱఁ శ్రీ జెప్పంగ నేలా. 85
- క. ఇటు స్వప్రభావతత్త్వణ
ఘటితవిభూషణుడు చిత్రకర్తనిపుణు డా
నిటలాక్షుడు తనరూపు ని
కటనంసగణోపసీతశ్రీఘ్నమునఁ గనెన్. 86
- తే. పిదప బెబ్బులితోలు గరప్పినమహాశక్తు
మందు నందిచే యూది యశ్రయ్యిందుధరుడు
బత్తి నది వంగ రజితాద్రిశ్రేష్ఠ వసిండు
పగిది వసియించి ముడమున శ్రీ బయలు వెడలె. 87
- తే. అపుడు వాహనరంహశ్చరలావతంస
లగుచు సుషమాపరాగారుణాననముల
నింగి కైందామరకొలంకుశ్రీభంగి దోప

న ప్రమాత్మక లేగి రీశ్వరునివెనుక.

38

క. కనక ప్రభ లగువారల

వెనుకఁ బునుక లూని కాళి శ వెలిఁగె బలాకల్

తనమ్రోల మెలఁగ మెఱుఁగులు

మునుమున వడిఁ జిమ్ముకారు శ మొయిలువిధమునన్.

39

క. గణములు సఱచినభేరుల

రణన మవుడు ద్యోవిమానశ్రాజిస్థమరు

ద్గణములకు మధితనుమమా

ర్గణసేవకు సమయ మిదియ శ రం డని తెలివెన్.

40

క. దినకరుడు త్వష్ట నిర్మిం

చినవెలిగొడు గవుడు పశ్చా శ శివున కది శిరిం

బున పాంతఁ దనర మస్తక

వినిపతదభ్రాపగుబలె శ వృషహాయుఁ డొప్పెన్.

41

క. గంగాయమునాయుగళి ధృ

తాంగి వెలసె వీజనముల శ హరుఁ గొలుచుచుఁ ద

ద్రంగత్ప్రవాహరాశా

సంగతి యయును సహంసశంచారగతిన్.

42

క. ఆవృషభధ్వజు న త్తజీ

శ్రీవత్సాంకుఁడును విధియుఁ శ జేరి జయజయా

రావములఁ జెనిచి రతనిప్ర

భావమును హవిస్సుచేతఁ శ బావకునిబలెన్.

43

ఆ. మూర్తి యొకఁడ యట్లు శ మూఁ డయ్యె వానికిఁ

బిన్న పెద్దతనము శ లెన్న సున్న

హరికి విధియు విధిశి శ హరియును వారికి

హరుఁడు వాగు హాస శ కామ్య లరయన్.

44

క. కలితనిజోచితలక్షణ

ముల విడిచి వినీతవేషములతో నాభం

45

జలముఖగుర ల త్తతేఁ బ్రాం

జలు లతని కేరగిరి నందిర సందర్శితు లై.

45

క. హరినిఁ బ్రణయవచనంబున

శిరఃప్రకంపమున విధిని శ స్తి తమునను బురం

దరు నురలఁ జూడ్కు లన యీ

శ్వరుఁ డపుడు యథోచితముగ శ సంభావించెన్.

46

క. తనదుపురస్థలి జయజయ

యని న ప్తర్వులు వచింప శ హరుఁ డను మీరల్

మును నే నీపరిణయనవ

మున వలచినబుత్విజు లని శ మునిముఖ్యులతోన్.

47

క. ఆవృషభకేతనుఁడు వి

శ్వావసుముఖు లపుడు త్రిపురజయమును వీణా

ప్రావీణ్య మెసఁగఁ బొగడఁ ద

మోవికృతివిదూరుఁ డధ్వరమును గడచి చనెన్.

48

చ. గణగణమంచుఁ గంతగతరకాంచనమంజులకింకిణీలన

త్వణనములొప్పఁబోతజలదంబులుకొమ్ములుతీరభూవిదా

రణధృతపంకముల్బలె విరరాజిలఁ జిమ్ముచు నప్తు పుష్పమా

ర్గణహరుమోచి వాహము త్వరరం జనియెం దివిభేలగామియై.

తే. ఇట్లు పరు లంట రానిగిరీశుపురము

రెండుగడియలలోఁ జేరె శ వృషభవశాళి

హరపురోగదృక్పాతము శ లనుపసిండి

పగ్గముల లాగఁబడుదానిరపగిదిఁ దనరి.

50

క. హరుఁ డాపురిపొంత నెలమిఁ

బురజనులు మొగంబు లెత్తిర పొడగనుచుండన్

ఖరనిజశరచిహ్నుం బగు

తెరువున వెన డిగ్గి తల్పిరదేశముఁ జెందన్.

51

క. మంజిత బాంధవ పూరిత

శుండాలఘటనలతోడ శ స్ఫుటవిటపినిజో
ద్దండకటకములతోబలె
గొండలదొర గిరిశు నెదురుకోనియె ముదమునన్. 52

క. సురశిఖరి వర్గయుగమును
బురవివృతద్వారమందు శ భూరినినడసం
భరిత మయి కలసె తుతబం
ధురసేతుధురద్వయంబుతో నెన యగుచున్. 53

క. సర్వజగద్వంద్యుఁ డపుడు
శర్వుఁ డెరఁగ సిగ్గు నడియు శ శంకరు మహిమం
బూర్వము వంచినశిర మ
వృత్తపతి యెఱుంగఁ డయ్యె శ బదపడి యెలఱున్. 54

క. ఉల్లంబు సల్లవింపఁగ
సల్లునిమునుమునన నడచు శ చాగిరిపతి సం
ఘల్లసుమాకీర్ణాధ్వమే
సల్లన నిజపురముఁ జేర్చె శ నాజగదీశున్. 55

క. ఆనమయంబున హరుఁ గను
నాపఁ బురీతరుణు లెల్ల శ నమలమాశిమయ
ప్రాసాదరాజి నీగతిఁ
జేసిరి చెయ్యములు త్యక్తరచేష్టాంతర లై. 56

క. వడి జాలముఁ జేరఁగఁ జను
పడఁచి యొకతె మాల్య మూడి శ పడ వీడ్వడు కొ
మ్ముడి ముడువఁ జేరి బట్టియు
ముడువం బట్టుటయ మఱచె శ మోహితమశి యై. 57

క. లలన యొకతె కై సేసెను
చెలిచేతిపదమ్ముఁ జమ్మి శ శీఘ్రగతుల ని
గ్గళదార్ద్రపాదలామౌ
కలితాయన యగుచు జాలకముఁ జేరఁ జనెన్. 58

క. కుడికంటికిఁ గాలాంజన

మిడి డాకంటికిని నిడక శ్రీ యింతి యొకతె యా
వడువునన చేరె నప్పుడు
వడిగ శలాకను వహించి శ్రీ వాతాయనమున్.

59

క. నడచునెడ నడలునీవిం

బడఁతి యొకతె చూచువేడ్కశ్రీమైఁ గట్టక చే
తొడవులక్రొంజిగి నాభిం
బడ నయ్యెడ సంభ్రమమునఁ శ్రీ బట్టెన్ బట్టన్.

60

క. వడి లేచి యొక్కనతి వెత

నిడు నడుగడుగునకు డొల్ల శ్రీ నిలపై మణు ల
ప్పడఁతి యరగ్రుచ్చురశనన్
మృదుఁ గనుఁగొనుసరికిఁ ద్రాడ శ్రీ మిగిలెను వ్రేలన్.

61

తే. సాంద్రకాతూహల లగునాచంద్రముఖుల
మద్యగంధులు లోలాక్షీమధుపములును
నగుమొగంబులఁ గూడి జాశీలాంతరములు
పంకజాలంకృతంబులనపగిది నొప్పె.

62

క. ఇందుధరుడు వెన్నెలఁ బవ

లుం దత్పురసాధగుచి వెలలుఁగఁ జేయుచుఁ జే
రెం దోరణకేతనగణ
సుందరరాజపథ మపుడు శ్రీ సురగణయుతుఁ డై.

63

క. హరురుచిరమూర్తిఁ గన్నులఁ

దరుణు లెలమిఁ గ్రోలు చొండుతలఁపర యపు డా
గరితల శేషేంద్రియవృ

త్తి రహిం బట్టువును జేగుతీరున నొప్పెన్.

64

చ. అతిసుకుచూరి యయ్యు నచశీలాధిపుగాదిలిపట్టి యీమహా
న్నతునకుఁగామహాతపమొనగ్గుటయెంతయునొప్పునన్యు
శితిగళుదాస్య మైనఁ గలనీచేడియయే చరితార్థయన్ననో

- నితనిపుఘారు వెక్కుతరశేక్షణ వేఱ వచింప నేటికిన్. 65
- తే. త్రిజగతీమోహను లగునీరస్త్రీ పురుషుల
నొండురులతోడఁ గూర్చక శ్రీ యుండేనేని
నిట్టిమవ్వంపురూపుల శ్రీ సృష్టిసేయు
బ్రహ్మశ్రమ మెల్లఁ దలఁప వ్యర్థంబ కాదె. 66
- క. విరివిల్తుని నెమ్మే నీ
హరుతీవ్రరుషాగ్నిఁ గ్రాఁగె శ్రీ నందురు గాద
మరుఁ డితనిసాబగు గని సి
గ్గరి యై తా. మేను విడిచెఁ శ్రీ గా కని తలఁతున్. 67
- క. మును మదిఁ దనకోరినయీ
తనిచుట్టటికంబ పొంది శ్రీ ధరవరుఁడు శిరం
బును ధరణీధరణోన్నత
మును గడుఁ బై కెత్తి తిరుగుఁ శ్రీ బో యికఁ జెలియా. 68
- క. అని గిరివరనగరతరుణు
లనుకర్ణరసాయనోక్తు శ్రీ లాలించుచు న
య్యనఘుం డంగదచూర్ణిత
ఘనలాజము శైలపతియగారము సేరెన్. 69
- తే. తద్ద్రహంబున విష్ణుకై శ్రదండఁ బూని
శారదాభ్రము డిగ్గుభాస్కరునిమాడ్కి
హరుఁడు వృషభంబు డిగి విధి శ్రీ తెరువు సూష
గ్రావపతిగృహక డ్యోంతరీరములు గడచె. 70
- క. హరిహయముఖామరులు స
స్త్రబుష్టిప్రభృతు లగుమానిశపతులు గణములున్
హరుతో గిరియిలు సాచ్చిరి
వెరవును శ్రేష్ఠార్థతతులగవిధమున సంతన్. 71
- తే. అచటఁ దగురీతిఁ బీఠంబు శ్రీ సధివసించి
యీశుఁడు సమంత్రకముగ గిరీశుఁ డొసంగు

సర్వమధువర్కమంజులారసర్వమణిదు
కూలములఁ బ్రీతితోడఁ జేకొనియె నవుడు. 72

క. హరు డైదుధరుని సంతక
పురజనము వినీతి గిరిజరపాంతను జేర్చెం
దరుణశశిఘ్నములు ఘేనో
త్కరరుచిరాంబుధిని వేల శ దరిఁ జేర్చుగతిన్. 73

తే. ఆవివృద్ధాస్యశశికాంతి శ యైనయుమను
వరశరల్లక్ష్మి లోకంబుశరణిఁ గలసి
యమలహృదయోవకుఁడు విన్మూటాక్షికుముదుఁ
డయ్యె నయ్యిందుమాళి యరయ్యవసరమున. 74

క. బెరయునెడ జడిసి తిరుగుచు
మరలఁ గదిసి కొంతవడికి శ మరలుచును బర
స్వరలోలము లై గిరిజా
గిరిశుల చూడ్కులు త్రపాద్ధి శ గిరికొని మునిగెన్. 75

క. గిరిజమెయి భీతి నణగి
మగుని మొనటియంకురంబుమాడ్కిన్ దనరుభో
ధరసుతచే నరుణాంగుళి
గిరిశుండు గ్రహించె నపుడు శ గిరిగురుఁ డొనగన్. 76

క. గిరిసుతమై గరుపాతను
హరువేళులఁ జెమట వైడమె శ నయ్యెడ సరిగా
గరసంస్పర్శము వారల
స్థరవృత్తము నేర్పరించుచాడ్పున నొప్పెన్. 77

క. పరిణయముతటి వధూవరు
లొరు లెవ్వరిదరిని నిలిపి శ యురుకాంతిని గాం
తురొ యట్టియుమేశ్వరులకు
నిరువురకున్ శోభకలిమి శ యెన్నఁగ నేలా. 78

క. జ్వలదగ్నికి నమ్మిభునము

వలగొను చొంతొంటిఁ గలసి నీ వరకాంతినము
జ్వలకనకనగోపాంతం
బులఁ దిరుగుదివానిశంబురపోల్కిం దనరెన్.

79

క. మైమైతాఁకునఁ జొక్కెడు
నామిథునము మూఁడుసారు నీ లట్లు వలగొనం
గా మహిధరగురుఁ డుమచే
హోమము చేయించె లాజరేలుజ్వలదగ్నిన్.

80

తే. గురునిపనువున నాలేమనసురభిలాజ
ధూమమును దోయిలించి నెఱవ్వాముఁ జేర్చె
నది కపోలవి స్తృతశేఖ నీ మై ముహూర్త
మువిడచెవి నల్లగల్వచేరలుపు వహించె.

81

తే. హోమధూమము మోము నాలేమ నేర్ప
జిగిఁ గులుకుచెక్కులను జిఱుచెమట గ్రమ్మె
గన్నుఁగవనుండి దిగఁ జాతెఁ నీ గజ్జలంబు
పొరిని వాడె శ్రవ్రాయవాంకరురము కరము.

82

క. గురుఁ డపుడు గిరిజ కనుఁ ద్వ
త్పరిణయమునఁ గర్తృసాక్షి నీ దహనుఁ డిదె పతిన్
హరుని గలసి యింక ధర్మ
చరణము నీ కెలమిఁ జలువఁ నీ జను నని యంతన్.

83

క. రాణం జెవులారఁగ శ
ర్వాణ గురునియవ్వచనము నీ ద్రావె నిదాఘా
క్షీణోష్ణలతాతప్త
ప్రోణి ఘనప్రథమజలమఁ నీ గ్రోలువిధమునన్.

84

క. ధ్రువుఁ డగుపతితో నయ్యమ
ధ్రువుఁ గను మని గురుఁడు వలుకఁ నీ దోరపులజ్జా
వివశత సన్నపుటెలుగున
నువదన వదనాబ్జ మెత్తి నీ చూచితి ననియెన్.

85

- తే. ఇట్లు శాస్త్రజ్ఞుఁ డగుపురోహితుఁడు పెండ్లి
కార్య మంతయు దీర్ప లోకపిత లైన
యయ్యమామహేశ్వరులు పరద్వాసనస్థుఁ
డగుపితామహునకు మ్రొక్కి రతివినీతి. 86
- క. అతఁడు గను మబల వీరుని
సుతు నని దీవించె శైలనీతుల నవ్విధి వా
క్వతి యయ్య మహేశ్వరునెడ
మతిఁ గలయాశాన్వయింతరమాన మ పూనెన్. 87
- తే. విమలమణిమయచతురస్ర వేదిమీఁది
యుదిరిగద్దియయందు సత్యయమయు హరుఁడుఁ
గూరుచుండఁగ లొకికాశచార మగుట
నపుడు తిశినేనబ్రాహ్మ సల్లి రచటివారు. 88
- క. దళములకొనలను వ్రేలెడు
జలకణములు ముత్తయములరచాలుఁ దెగడ రా
జిలుకమ్మిగొడుగు దీర్ఘ
మలనాశము వారిపై రరమాసతి పట్టెన్. 89
- క. ఆసమయంబున నట భా
షాసతి గుఱిశ్వరుని సుమను ర సాంస్కృతికవచ
శ్శీసరణిని బ్రాకృతవా
చాసరణిని సుతి యొనర్చె సరసతరముగన్. 90
- తే. వివిధసంధిఘటికృతవృత్తిభేద
మంచితాంగహారంబు రసానుకూల
రాగ మానాటకం బచ్చరాలు నటంపఁ
జూచిరి ముహూర్త మవ్వ డీశుండు సుమయు. 91
- క. సుర లది సెల్ల నభార్యుని
హరుఁ జేరి నమస్కరించి ర యాదటఁ బ్రార్థిం
చిరి శాపాంతసతనుఁ డగు

స్మరునికొలుపుఁ గొనఁ గిరీటసక్తాంజలు లై.

92

ఆ. కనలు విడిచి శివుఁడు శతనమోదనై న నా

స్మరుఁడు శరము లేయ శ సమృద్ధిచే
దగిననమయ మరసి శ తద్దులు దొరలతోఁ

జేయువిన్నపంబు శ సిద్ధి బొందు.

93

క. సురల విడిచి పిదప మహే
శ్వరుఁ డుమఁ జేబట్టి భక్తిరచారుతరము భా

స్వరహాటకకుంభము భూ

వించితలల్పంబు శయనశేషముఁ జేరెన్.

94

ఉ. ఆనదనంబునందు నచరలాత్మజ నూత్నవివాహజాతల

జ్ఞానముపేతి యై మొగముశంకరుఁ డెత్తఁగఁ ద్రిప్పికొంచుఁ

భీసఖు లెంతపిల్చినఁ జరలింపక పల్కక యున్నఁ జూచి తా

నానతి నవ్వఁ జేసె నిటరలాక్షుఁడు భృంగివికారచేష్టలన్.

95

క. గిరితనయ వివాహానం

తరమున శంకరునిఁ గూర్చి శ ననసాధ్వసభా

వరసాత్మక యగుట మనో

హరము స్మరొద్దీపకంబు శ నగుసుఖ ముంజెన్.

96

క. పిలిచినఁ బలుకదు చేలాం

చలము గొనఁ జనం గడంగు శ శయ్యను మొగ మ

వ్వల గాఁగఁ బండు నక్కో

మలి యిట్టి ద యయ్యు హరుని శ మగులున ముంచెన్.

97

క. కుతుకంబునఁ బతి కూగుడు

గతి నుండఁగ నతిని కభియోఖంబుగ నచ్చా

ర్వతి కనులు నిప్పి సప్రసూ

బతి గనఁ దటిదాహితములకెగిరిని ఘూయున్.

98

క. నీవిధతి హరుఁడు కర మిడఁ

గా నెఱుఁగుచుఁ జేయి పట్టె శ స్తోధరిసుతి యా

- పై వీఁడఁ దనంతన యా
భావిని నీవియును నురత శ పరవశతమెయిన్. 99
- క. చలి యీగతి వెఱపటి హరు
నలరింపు రహస్యమందురేనని కఱపిననె
చ్చెలులపలుకులను మఱచె న
చలనుత ప్రియుఁ గని ప్రభుతశసాధ్వసమతి యై. 100
- క. అనవసరంబుగ నెద్దియొ
తను నడిగెడుహరునిపలుకు శతనచూడ్కులఁ జే
కొని యగ్గరిజ శిరఃకం
పనయోహోత్తర మొనంగు శ మదన హరునకున్. 101
- క. చేలముఁ గొనఁ గరయుగమున
శూలికనులు మూసె శైలశుత పదపడి త
త్ఫలాక్షిదృష్ట యుయ
బ్బాలామణి విఫలయత్నశవరవశె యయ్యెన్. 102
- తే. చుంబనాద త్తరుచిరోష్ఠశింబ మదయ
తరపరీరంభణ స్తభశకరము దుష్క
రప్రతిక్రియ మవ్యధూశరతము హరునిఁ
గ్లిప్తమన్నథ మయ్యు సంతతుష్టఁ జేసె. 103
- తే. అక్షతంబుగఁ శిష్యావి శ యాచుటయును
నప్రణంబుగఁ గొనగోళ శ నంటుటయును
సకరుణంబుగ స్మరకేళి శ సల్పుటయును
నోర్పు నయ్యును తదితర శ మోర్పు దయ్యె. 104
- క. ప్రాతఃకాలమున వయ
న్యాతితి తను రాత్రివృత్త శ మహింగి మదిన్
వే తెలుపఁ గడఁగియును ద
క్ష్మోతుకమును దీర్చ లేద శ గ్రావజ లజ్జన్. 105
- క. రతిపదిము లద్దిమున న

య్యతివ గమచు పెనుక నిలుచురహరుబింబము స్వ
ప్రతిబింబముపజ్జం గని
యతిలజ్జ నదేమొ యేమొ శ యపు డొనరించెన్. 106

క. తల్లి హరభుక్తయావన
నుల్లాసిని సుతను గాంచి శ యూఱడి సంతో
సిల్లెం గన్నియ ధవునకు
వల్లభ యై కాదె తల్లిశవంతం బాపున్. 107

క. పిదప హరుఁడు కొన్నాళ్లా
నుదతి నడవె నెట్టకేని శ సురతంబున న
మదవతియును నానాటికి
మదనరసం బెఱిఁగి రతిని శ మానె ననమాతన్. 108

క. పతి శౌఁగిలింపఁ దానును
నతనిఁ గవుఁగిలించు మోవి శ యతఁ డానఁగ స
మృతి నొందుఁ గాని యాగిరి
సుత నీవిం జేరనీదు శ శూలికరంబున్. 109

తే. ఇట్లు కొన్నాళ్లు సన నయ్యుశేషశ్వరులకు
నొండురులయందు నిమిషవిరయోగకాత
రంబు భావజ మప్రియరహిత మమిత
చాటుకలితంబు నగుప్రేమ శ నాటుకొనియె. 110

క. ఇతరేతరసదృశులు వా
రితరేతరసదృశముగ పరహించిరి రతి వాఁ
పతిని విడిచి గంగ మనునె
యతఁడును దమ్మురసప్రియోత్త కుఁడు గదే. 111

క. దక్షిణ గతిగురు వగునిట
లాక్షున కగ్గిరిజ శిష్యురౌ లగుటను ద
చ్చిక్షితరతినీవుణత గురు
దక్షిణగా నొసఁగె సురతిదక్షిణ వెలయన్. 112

- క. హరుఁ డాని విడుచుమోవిని
ధరనుత చేదమ్ములను వెత న్విదురుచుచుకా
గిరిశశిఁగోహిమకరహిమ
కరములఁ జల్లార్పు ఊణము శ కారియ పౌవన్. 113
- క. లలితాధరచురబనవత
దలకరజోహతలలాట శ జాక్షిని హరుఁ డు
జ్వలకమలగంధి యగున
య్యెలనాగముఖానిలమున శ కెదురుగ నుంచున్. 114
- క. ఇమ్మెయిని వివిధసురతసు
ఖ మ్మొందుచు ననుగృహీతశ్రకాముఁ డయి హరుం
డమ్మహిధరగృహమున మా
సమ్మ సుఖ మ్ముండె శైలశహసహితుం డై. 115
- క. పిదప నుమాపతి మామను
స్వదుహితృవిరహార్తు శైలశవరు వీడ్కొని న
మ్మదమున విహరించె నుగు
త్యైవవృషభము నెక్కి తిగుగు శ చయ్యెయెడలన్. 116
- క. గిరిజా స్తనయుగపీడిత
చగమాంగుం డగుచు హరుఁడు శ స్వర్ణగిరికి ము
న్నరిగి యచట నారెయి బం
గరుజగురుల సెజ్జ రతులఁ శ గరఁగించె నుమన్. 117
- క. అటఁ గడచని కైటభజి
త్కటకాంచితశిలము సవసురధారసబిందు
చ్చటము సగుమండరకటక
తడిని నుమాస్యాంబుజాళి శ తగ విహరించెన్. 118
- క. దశకంఠారవభయవగ
వశ యై తనుఁ గొఁగిలించునెలిమలనుతతో
శశిధరుఁడు రజతిగిరిన్.

విశదశశిప్రభల ననుభవించెం బిదపన్. 119

క. అందుఁ దనిసి చందననగ
మందు రతులఁ దేలువారి శ్రీ యలపుఁ దలఁగె నా
స్పందితలవంగకేసర
చందనమందానిలంబు శ్రీ చాటుకరుబలెన్. 120

క. స్వర్ణాబతాడితధవ్రా
దీర్ఘకరాల్లోనిమేలీశతేక్షణ యగుచున్
స్వర్ణదిగ్రీడించె నపు డ
పర్ణ ఝషాల్లిదిగుక్తపటుమేఖల యై. 121

క. అమ్మదితను శివుఁడు శచీ
ధమ్నిలోచితవదాన్యతరంగుసుమవితా
నమ్మనఁ గై సేసె సురవ
నమ్మన రహే నప్పనోజనమ్ము గనుఁగొనన్. 122

క. ఇమ్మెయి భామస్వస్సా
ఖ్యమ్ముల నుమతోడఁ బొంది శ్రీ హరుఁ డాకతటి శో
ణమ్మయి యాతప మొప్పఁ బ్రి
యమ్ము గదిరి గంధమాదనాద్రికిఁ జనియెన్. 123

క. వరకాంచనశిలవై నట
హరుఁ డెలమి వసించి దర్శనార్హుఁ డగుదివా
కరుఁ గని నిజవామభుజముఁ
గరయుగమున నూఁది యున్నశ్రీగ్రావజ కనియెన్. 124

క. సూరుం డదె యింతి యుపారి
తారుణముల సీదుకనుల శ్రీ సరవిందరుచిం
జేరిచిబలె దిన ముడిపెడు
సారసభవుఁ డంతమందు శ్రీ జగముం బోలెన్. 125

క. తరణి సలీలప్రనారిత
కరములు తద్ధూరములుగఁ శ్రీ గావించుటనో

- యుగుకుచ యీత్వత్పితృని
 ర్ములు హరిచాపవర్ణ రహితము లయ్యెన్. 126
- తే. సగము గొటికినతూడు నెవ్వగల విశిచి
 పెడమొగము వెట్టి యెలిగించు శ చడలు గదుర
 సరసి నదె దైవవశమున శ జక్కవకవ
 తెఱపి యొండొండ పెరుగంగ శ దెరలు గంట. 127
- క. పవ లెల్ల మేసి యందుగు
 జివురులఁ గడు వలచునీళ్లు శ నీకొనియెడు నో
 యువిద కడుపార నేనుగు
 లవె యబ్జతాళిముఖర శ యగునాసరసిన్. 128
- క. పడమర వేల్పునినుండు తన
 నిడుద ప్రతిమచే గొలంకునీళ్లులలోఁ బు
 త్తశిశిటికట్ట నిర్దిం
 చెడుపోలికఁ దనగుచుండె శ జెలియా కంట. 129
- క. తెలిగోటలు సందప్తుకు
 టిలబిసములగతిఁ దనరఁ గిటివ్రజ మతిపం
 కిలపల్వలములఁ బొరలి పొ
 రలి యొయ్యన పెడలుచుండె శ రహిత శ్రమ మై. 130
- క. అరుణరుచి పర్వి పురి బం
 గరురంగులఁ జెంగలింప శ ఘనజఘనా యీ
 తరుళిఖరస్థితి పొరిం
 బొరె దఱిగైడు నెండఁ గ్రోలునపోలిక నొప్పెన్. 131
- క. తొలిదెసఁ బర్వినతమ్మ మొక
 వలన న్వెలువడినయడునునవడువునఁ దనరన్
 లలన చద లినహృతాతప
 జల మై యొకకొంత యింకుననరసిం బోలెన్. 132
- ఆ. మూల సేకనజలరబాహసాలంబుల

నుటజవినివనన్మృగోచ్చయములఁ
బ్రవిశదగ్నిధేనుశపటలిని జ్వలదగ్ని
తతుల నాశ్రమములు శ తనరుచుండె.

133

క. ముకుళిత మయ్యను బడము
శుకవాణీ వసతిఁ గోరి శ చుట్టుఁ దిరుగుతే
టికిఁ దెరువు నొసఁగునదిబలె
నొకయించుక మోముఁ దెఱచి శ యుండెం గంటె.

134

క. పరిమేయమయూఖుం డగు
నరుణారుణచేతఁ బశ్చిమాశ రుచిరకే
నరవంతం బగుమంకెన
విరిబొట్టు ధరించుకన్యోవిధమున నొప్పెన్.

135

క. మినుకులవేడిమిఁ గ్రోలుచు
ననుచరు లగుమునులు తేజ శ మగ్ని నిడి వడిం
జనునినుఁ బొగడెడుఁ గోళ
స్తని రథహయహృద్యమధురశామోక్తులతోన్.

136

క. శిరములు వంచి శ్రవశ్చా
మరములు కను లొత్తె నటలు శ మలఁగఁగఁ గాఁడిం
బరు విడెడుగుఱ్ఱములతో
శరనిధి దిన మునిచి క్రుంకె శ సవిత్వఁడు చెలియా.

137

క. తెఱవ రవి గ్రుంకఁ జడ లొ
ప్పటి నుప్తము నాఁ బరఁగె మహాతేజం బి
న్నెఱిన తనకలిమి లేమిని
వఱలించుకొ విరుచి చేయు శ వరుసకొ ధరణిన్.

138

క. పడమటికొండకుఁ జనురవి
యొడలి ననుగమించె సంధ్యోయును నొడొలియా
వడువున నుదయంబున ము
న్నిడఁబడునది యతని విడచు శ పెట్లగు నిడుమన్.

139

క. హరిదరుణకపిశరుచిభా

స్వరఘనకోటు లవె తనరై శ సంధ్యాసతి నుం

దరి నీవు సూతు వని యి

క్కరణిం దూలికలతోడఁ శ గావించెనొ నాన్.

140

క. మృగరాజనటాచ్చటలం

జిగిరించినచెట్ల ధాతుశిఖరంబుల ని

న్నగరాజు పంచెనో నాఁ

దగుసీసాంధ్యాతపంబుఁ శ దరుణీ కంటే.

141

క. లలన మడమ లెత్తి జలాం.

జలుల నొసఁగి శాస్త్రవిదులు శ శ్రద్ధాభులు మా

నులు సంధ్య కెదురుగా శుభ

మొలయక బ్రహ్మము జపించు శ చుండిరి కంటే.

142

క. కాపున సంధ్యావిధికై

యీపు ముహూర్తంబు సెలవు శ నీవలె నాకున్

భావిని యీచతురవయ

న్యావళి యలరించుచుండు శ నంతకు నిన్నున్.

143

క. అని హరుఁడు వలుక గిరిసుత

వినియు విననిభంగిఁ బెదవి శ విఱచి నికటవ

ర్తిని యశావిజయాఖ్య వయ

స్యను గూర్చి యకారణముగ శ సల్లాపించెన్.

144

క. శితికంఠుఁడును దినాంతో

చితవిధిని సమంత్రకముగఁ శ జేసి యసూయా

వతి యై మాటాడనిజ

సతిఁ జేరి వదించె నిట్లు శ సస్తితముఖుఁ డై.

145

క. కనలు విడు మకారణతో

పన సంధ్యకైరఁగితి నొండుపనికై కా దేఁ

జనుట నను నీదుసహచా

- రినిఁ దెలియఁజె చక్రతుల్యోవృత్తునిఁగ నతీ. 146
- క. పితృదేవతలను వాఁకీ
వతి వైసరిది యేయొడలినిఁ శ బాసె నదియ నీ
విత మా సంధ్యాద్వయి నీ
గతిఁ గావున నాకు నందు శ గౌరవ మబలా. 147
- క. అతివ తమఃకీడితి మై
క్షీతితలలగ్నంబుమాడ్కిఁ శ జెలఁగెడుసాంధ్య
ద్యుతి యేకతటతమాలా
వృత యాధాతురసతటినివిధమున నొప్పెన్. 148
- తే. అరుణతర రేఖ మ స్తంగతతావశిష్ట
మైనసాంధ్యాతపముఁ బ్రత్యోగాశ చాత్మ
రమణి తిర్వ్యగ్జిత మగురక్తసిక్త
వరకృపాణంబు సంగ్రామరథరణి కరణి. 149
- క. ఇంతి సుమేరువుప్రక్క ది
నాంతోద్భవతేజ మెల్ల శ నడుగుట నకలా
శాంతంబుల నీగాథ
ధ్వంతము సెలరేగ నప్రవారోద్ధతిమై. 150
- క. వెనుకకు నెదిరికిఁ బ్రక్కల
కును మీఁదికిఁ గ్రిందికిఁ గనుఁగొన రాక నిశీ
ధిని నీలోకం బొప్పెన్
ఘనతిమిరోల్బాచృత మయి శ గర్భమునబలెన్. 151
- క. పరిశుద్ధము కలుషము ను
సిరము చలము ఋజువు సతము శ చీకటిచే నో
తరుణి సమ మయ్యె దోహ
కరులతర మెఱుంగనిమహిమ శ కాల్పన చెపుమా. 152
- క. శార్వరవిస్ఫారతమో
గర్భం బడఁపఁగఁ దుపారకరుఁడు వైభుచ్చ నో

పార్వతి కై తకరజములఁ

బూర్వాశ మునింగి యున్నరీపోలిక నొప్పెన్.

153

క. మందరనగాంతరితుఁ డగు

చందురుచే నీసతారశర్యరి యొప్పెన్

నుందరి తెఱఁ గరయ వెనుక

నందిననాచేత నసఖ శీ వగునీవుబలెన్.

154

క. లలన నిశాచోదిత యై

తోలిదిక్కు రహస్యముబలె శీ దుహినాంశునిమం

డల మాసాయము లో నిడి

తోలివెన్నెల యనెడునగవు శీ దోఁప వెలార్చెన్.

155

క. ఫలినీఫలనజ్యోతులు

చలివెల్లు నభస్తటాక శీజలగతబింబం

బులు దనరెం దవుదవ్వలఁ

బొలిచెడు జక్కవలదోయిశ్రీమౌలె బాలా.

156

క. నవనవజాతము లభినవ

యవకోమలములును నగుహీమాంశునియూయం

శువులు గొనగోళ్లఁ జెలి నీ

శ్రవణాలంక్రియకుఁ ద్రుంప శీ సాధ్యములు సుమీ.

157

క. రజనీపతి ప్రేళ్ల గచ

వ్రజముంబలె దమము నిజక శీరంబులఁ గొనుచున్

రజనీముఖము ముకుళితాం

బుజనేత్రము ముద్దు పెట్టురీపోలిక నొప్పెన్.

158

క. హస్తినమగమన యిందుగ

భస్తితతులఁ నమము నగము శీ వాయుంగ విహా

యస్తలమహోలఁ జూడుము

మస్తీచేఁ గలఁగి తేఱు శీ మానససంసిన్.

159

క. అరుణిమ విడి యిక్కలువల

దొర నిరలమండలు డయి తులకించెడు నాం

బరిశుద్ధప్రకృతులయెడ

స్థిరము లగునె కాలగతినిఁ శ జెందెడువిశ్వముల్.

160

క. అతివ శశికరము లుచ్చ

స్థితిః జ్వలంతా నిశాతమంబు ॥ సందే బిలములన్

శ్రీతి గుణదోషములకుఁ దగు

గతి గతి నక్క-మలభవుడు ॥ గల్పించె ॥ గదే.

161

క. నలకభూకలఁ గరఁగెడుకొ

స్వేదతాలం జాలువాఱునీరముల ని

మృలచటియలఁ గూర్కుశిఖా

వలముల మేల్కొలుపుచుండే ౩ వనిత యుజ్జ్వల.

162

క. మందారశాఖశిఖరము

అందుఁ గడుం గ్రందుకొనుకళరావలిచేతం

జందురుఁడు హారయస్సుల

సుందరి లెక్కించుమాడ్కి, ర జూడంగ నొప్పెనే.

168

క. ఇన్య గము వెలందుక ని

మోన్సూన్ తలట మగుటఁ దిమిరియు క్కం బగునీ

వెన్నెలబహురచనాసం

పన్న మదద్విరదభూతిరపగిదిం దనరెన్.

164

క. మొక్కలపుద్భవ వేన్నెల

అక్కడగాఁ గోలి సెఁపఁ కట్టయ్యెనొ నా

నిక్క-లున శేరిట్టరవములు

పెక్క-టిలక్ మొదలు మొదలు ౩ ప్ర

క. ఈపండు నెన్నె లల పె

శ్రీమదానందాచార్యుల రాసిన యీ కవిత్వము

భాషరిలంబిదుకూలం

జోవార్వతి పవనగతుల ౩ మాహ్యోద్యోగం

- క. రాలినపూవులొ నాఁ దగు
సాలంబులక్రిందివత్త్రజ్జరితజ్యో
త్స్నానవములు నీయలకల
ప్రేళులఁ గొని ముడువ వచ్చు ॥ వెలఁదుక కంటే. 167
- క. అతితరళయోగతారా
న్వితుఁ డై యీశశధరుండు ॥ నెలఁతుక భయకం
పితను వగు పెండిలికొమ
రితతోఁ గూడుకొనువరునిరీతిం దనరెన్. 168
- క. లలితస్ఫుటశరగౌరం
బులు జ్యోత్స్నాబింబదీప్తములు నగునీచె
క్కుల వెన్నెల మొలచెడుగతిఁ
బొలుపారె నయారె చంద్రమోనిహితాక్షీ. 169
- క. అరుణారణమణిఘటసం
భరితామరతిరుమధువును ॥ భరియించి సమా
దరమున వనదేవత నీ
దరిని నిలిచె దీనిఁ జూడు ॥ తామరనాక్షీ. 170
- క. కేసరపరిమళత యరుణ
భాసురనయనతయు నీలశపనమున కెపుడున్
నై సర్గికము ల యింతకు
నానవ మొం డేమి కూర్పు ॥ సంబుజవదనా. 171
- క. ఐనను సఖు లతిమాన్యలు
గాన మహానంగదీపకం బగుదీనిన్
మానిని చేకొన్న మని మృధు
పానము సేయించె హరుఁడు ॥ పార్వతిచేతిన్. 172
- క. ఆరమణి తిదుమ్భాతివి
కారమ్మును దోహదమున ॥ ఘనతరచూతం
బొడ్డాఁగి నభినవసహృ

- కారత్వముమాడ్కి బొంది శ కరము వెలింగెన్. 173
- క. లజ్జఁ దలఁగి రాగముతో
సెజ్జకుఁ జనుకడక నిగుడఁ శ జేయుపతికి మ
ద్యోజ్జనితమదమునకు భూ
భృజ్జాత యధీన యయ్యెఁ శ బేర్చునవశతన్. 174
- క. అతిఘూర్ణితనయనంబు స్థ
లితవచనము స్వేదయుతము శ లీలాహేతు
స్థిత ముమమొగ మప్పుడు పశు
పతి కన్నులడప్పి వీఱఁ శ బానముసేసెన్. 175
- క. ఘనజఘనభారదుర్వహ
ననులంబితకనకరశన శ నయ్యుచును ద్రిలో
చనుఁ డెత్తికొనుచు స్మృతినం
జనితవిభూత్యమలమణినిశాంతము సొచ్చెన్. 176
- క. అట హంససితప్రచ్ఛద
వట మై గంగాపులిననిభం బగుశయ్యా
తట మొందె గిరిజతో భూ
రటి రోహిణితోడ శశి శశగద నముబలెన్. 177
- తే. అదయకేశగ్రహణవీసితాబ్జఖండ
మతులమత్సర ముత్పథార్పితనఖంబు
ఛిన్యమానసౌవర్ణ కాంశచీగుణంబు
నగునుమానతి నాపోవఁ శ డయ్యె హరుఁడు. 178
- క. భవుఁ డటు క్రీడించుచు నా
ల్లనజామునఁ బ్రియతమయెడ శ నక్కటికమునం
గవుఁగిట నాహిమవత్సం
భవ నిడికొని నిదుర ప్రియై శ బరమప్రీతిన్. 179
- క. తెలవాఱఁ బసిఁడితామర
కొలఁకులతో నంత మేలుకొనియె శివుం డు

జ్వలకిన్నరకరవీణా

కలమంగళలలితగీతరీకలితశ్రుతియై.

180

క. పరిరంభము వదలి పిదప

హరుడు నుమయు ననుభవించి రీరట మాననశీ

కరసరసిజపరిమళసం

భరితము తాతన్వనాంతరీమరుదంతురముల్,

181

క. తొడలఁ గొవగోళ్ల మును తన

యిడినక్షతంబు లన చూడ్కు రీలిడి తొడిఁ బడుచున్

సడలినవలునను సవరిం

చెడు ప్రియతమ నడ్డగించె రీ శివుఁడు దిద్దుతున్.

182

తే. జాగరారుణలోఁపనాభములతోడ

దంతపదశోభితామలారీధరముతోడఁ

గరఁగుతిలకంబువైఁ చూలురీకురులతోడ

నలరుగిరిజాస్యమును జూచి రీ యలరె హరుడు.

183

తే. ప్రొద్దు పైశించిన నైన నరస్వరహరుడు

నడుమ గిటికొను మొలనూలు రీ ముడుత వడిన

యట్టివలువయుఁ జరణలారీక్షాంకములును

గలిగి యలరారుసెజ్జ వరదలక యుండె.

184

క. ముదమున రేవగలు నుఖా

స్వద మగుగిరిజాపదసరిసముఁ గ్రోలుచు న

మృదనారి విజయ తెలిపెడు

స్వదర్శనాగతులకోర్కి రీ సలుపఁడ యంతన్.

185

చ. పవలును రేలు నొక్కగతిఁ రీ బార్వతితో రతికేళిఁ దేలునా

శివునకు నొక్కరేయిబలఁ రీ జెల్లెను సార్థశతర్తుకాల మ

ర్ణవగతబాడబాగ్ని ప్రణీరంతరతజ్జలధారచేబలెన్

భవుఁడును దృష్టి బొందఁడ యరపారతదీయరతిప్రసంగతిన్.

శా. అంహోరణ్యదవానలా సకలలోకకాధార శుంభద్యుజా

రంహసూస్పర్జదవక్రవిక్రమకళా శ రంభానురేభావళీ
సింహస్తూర్నివిశేష దేవపరిష శ త్వేవ్యాంఘ్రిపంకేజ స
త్సంహత్యాత్మనివాస భూరికరుణా శ సంపత్కటాక్షౌంచలా.

క. సర్వత్రపరివ్యాపక

సర్వాత్మక కాలరూప శనన్తునిజవతా

నిర్వృతిదాయక యజముఖ

గీర్వాణసమాజసతత శ కీర్తితచరితా.

188

మాలినీ. వినతజనశరణ్యా శ విశ్రుతశ్రీవరేణ్యా

జనకదుహితృపుణ్యా శ స్వప్నరాగ్రగణ్యా

వినుతసుగుణధుర్యా శ విశ్వరక్షకకార్యా

ఘనతరభుజవీర్యా శ గాఢసద్భక్తిహార్యా.

189

గద్యము. ఇది శ్రీమద్వేంకటస్వామిరాష్ట్రాత్మ తన్మమరాట్క

వీంద్రపుత్ర విబుధవిధేయ వేంకటస్వామ్య ప్రసాదరాయ

ప్రణీతంబైన నిర్వచనకుమారసాధనమహాకావ్యమునందుఁ

దృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ

రామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః.

నిర్వచనకుమారసంభవము

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్వరథాశ్రీశ్వరతా

శశ్వత్కృతః కల్యాణకన్సర్గాదిక స

శ్వేశ్వర విశ్వాత్మక యవి

నశ్వర గుణధామ విమలనామా రామా. 1

తే. అవధరింపుము పిదప సర్యబ్జధరుడు

ధరనుతాస్యాంబుజాళి యై న నురతసౌఖ్య

జలధి నోలాడు చుండి లోపలికి వచ్చు

సావురం బొక్కఁ డిక్కించె క బడకటింట.

2

తే. ఘోరమానరక్తాక్షులు శ్రీ గొమరుమిగులఁ

జెలులమణితంబు నాఁ గూయు శ్రీ చలఘటతులఁ

గుత్తుకను డించుచును బైకి శ్రీ నెత్తికొనుచు

సారెకును బుచ్చమును గుంచి శ్రీ తాగుదాని.

3

క. వరపక్షితియుగళము మద

భరభరితానందగతులు శ్రీ భాసిల్ల నిశా

కరరుచియు వినిగళజటిల

చరణము నె వలయగతుల శ్రీ సారె దిరుగుచున్.

4

క. వలగాయఁడు రతితోడుత

జలకము లాడంగ నమృతసరసిఁ బాడమును
జ్వలఁజేసచయము గతి రా
జిలుదానిం జూచి క్షణము శ్రీగఘఁ డలరెన్.

5

క. ఆమీఁదను సర్వాంత

ర్యామి యగుటఁ దన్మనోహరరాకృతిఁ గని య
క్కామారి ఛలఖగాగ్నిం
గా మనమునఁ దెలిసి క్రోధరకలుషితుఁ డయ్యెన్.

6

క. లలితనిజాకృతిఁ గైకొని

జ్వలనుఁ డపుడు వెఱపు గదుర శ నణకుచును గృతాం
జలి యై వికటభ్రుకుటి
కలితలలాటుఁ డగుకాలశకంతున కనియెన్.

7

క. త్రైలోక్యపతివి సురవిప

దాళినిహంతపును నీవ శ యగుట సురారున్
దోల సురేంద్రముఖమరు
త్పాళి నినున్ శరణుసొచ్చె శ భక్తాధీనా.

8

క. గిరిజానశ్యత నీ వి

ట్లు రహస్థులీఁ గ్రీడసల్పుఁ ర బోయె శత ఘోర
సురతతితో నినుఁ గానక
పరమార్థి బలారి దీనశభానం బందెన్.

9

క. నీకొలుపుతఱిని వేచుచు

నాకేశ ప్రభృతిసురలు శ నను వేడికొనన్
నీకలచో టరయఁగ విహ
గాకృతిఁ గొని వచ్చితిని మఃహాత్మా యిటకున్.

10

క. కావున నిది యెడఁద నగసి

నావలనిమహాఘను ను ఘృణామతి సైఁపం
గా వలె శరణార్థులు పరి

- భావార్తులు వారు తడవు నడపైఁచుదురే. 11
- క. పరమేశ ప్రసన్నుడ వగు
హరి యెవ్వని సైన్యవతిగ నది జగంబుల్
పరిశాలించుచు స్వారా
జ్యమాన్యుడగు సృజాపు న మట్టితనూజున్. 12
- క. అన నయ్యలవివిజ్ఞా
పనను విని ప్రసన్నుడయ్యె న బరమేశుం డెం
దును వాగ్విశారదులు స్వన
చనచాతురిఁ బ్రభుల కెలమి న సచుకూర్తురుగా. 13
- క. పటు సుప్రసన్నుడై ధూ
జ్జటి తారకుం జూప శక్తి సైన్యాధిపుఁ డొ
పటుబాహువీర్య సుతుఁ
యుట కై నెమ్మదిసి భావి న యోచించి తగన్. 14
- క. ప్రళయకాలదుస్సహ మై
యలఘుసుతభంగగతి న మగుతదమోహై
జ్వలవీర్య మూర్ధ్వనీశ్వరుడు
జ్వలనుచియుం దునిచె భక్తనీత్యలుఁ డంతన్. 15
- క. వేడిమి గలచిట్టూర్పున
బోడిమి నెఱుమిం దుట్టడిము బలె శివున
వ్యాడియమనవీర్య బున
బోడి నెఱుగె ననలతనవు న సానుపషియె గడున్. 16
- క. సావని సర్వాశి యతిభ
యూపహుంతుండు కష్ట న యంతిర్థానుం
డై సర్వలు మన యనలుని
గ్రాససుతె శపించె గిరవి న తిథంగమునన్. 17
- క. నెఱునిశాపంబున మృగ
నాపింబుగతి మ చును గినుకంబునక్కియ భా

లాక్షునివీర్యంబున రూ

పక్షయమను మేను పొందఁగ నావకుఁ డరిగెన్. 18

క. భూరిదహనేక్షణజరు

ట్పొరంభవిలక్ష నుదితిభావప్రదా

స్తేరనతాస్య నుమను శృంగ

గార్హక్తుల నపుడు నీలగళుఁ డలరించెన్. 19

క. నిర్మల మగునమమొగమున

ఘరాంబులఁ గరిగి చెడిగు నీ కజ్జలరసమాం

బేర్చిని నక్కనకాచల

కార్దుకుండు దుశిచె న్వృత్తి మరకాపీనమునన్. 20

క. నణఁకున సంబ్రవుఁజెన్నము

లణఁగఁగఁ దగుచేళఁ దుడుచు నీ చపుడు నిజపతి

మణిమొగముచెమట నిటచె

క్షణుఁ డార్చెన్ న్యజనమునగతులను నీలన్. 21

క. రతవేళి పడలి యంగనో

త్పతిం బయి విరలుడొరిగి నీ భాసిలుభూభృ

త్తుతిక్రొమ్మడి నాత్రిజగ

త్పతి వేయపుమానివిగులకొడన్ నుడిచెన్. 22

క. నుగ్గిరిటి క్షురిని నుమ

చెక్కులమరింకలు జగముఁ నీ జిలుగులు వెట్టిం

జెక్కినజర్పకుమంత్రపు

టక్కరను లమాడ్కి వ్రాసె నీ నతిచతురముగన్. 23

క. పృథివీగరిజచెవుల ముఖ

రథపరతొడకచస్మిరరాజము లిడి మ

స్థధవారఁ డుచుమొగము జగ

స్థధనోన్వృత్తి మనసాధనాశ్రమాన్వృత్తి ననన్. 24

క. అగరిజపలుడు చనుమొన లెన

యం గుధరజమెడను ముత్తీయపుహార మిడెన్

బంగరుగుబ్బలిజతవై

గంగాయుగ మున్నసాంపు శి గారింపంగన్.

25

క. నఖవదవిలసిత మగునిజ

సఖఘనజఘనమున రశనశశర్వుఁ డిడియె న

య్యఖలేశుహృన్మృగి సుమవి

శిఖుండు బంధింపఁ దగిలి శి చిన హాశమనాన్.

26

క. షాలేక్షణానలగబునఁ

గాలగళుండు కజ్జలాబు శి గావించి యుమా

లోలాక్షుల కిడి పులకిత

నీలగళము నందు ప్రేలి శి నెఱివడ. దుడిచెన్.

27

క. లాక్షోరాగము నక్కమ

లాక్షీపదాబ్జములఁ బూసి శి యరుణిమ పూఁ బిం

గాక్షుండు హస్తాబ్జంబులఁ

బ్రహ్మభించెను శిరస్తరంగిణినీటన్.

28

క. భస్మాలిప్తం బగుమెయి

సస్మితుఁ డయి యద్ద మూష్ణి శి సకియ కెదురుగా

నాస్మరరిపుఁ డిడియెన్ బహు

విస్మయనై పథ్యలక్ష్మీ శి వీక్షింపంగన్.

29

క. దర్పకహరుచూపినమణి

దర్పణమున గిరిజ రతిపరదములఁ దనరుమై

నేర్పడఁ గనుఁగొని నాన యె

లర్ప వెలిచె రాగముం బులకదంభమునన్.

30

క. ఆధర్మకృతాలంక్రియ

నాథంగిం గని ప్రసన్న శి యై నగుచుఁ దనున్

సాభాగ్యవతీవారశి

గోభూషణముఁగఁ దలంచె శి రుద్రాణి మదిన్.

31

- క. విజయాజయాఖ్య మగు గ్రా
వజయాళీయుగ్మ మపుడు ర నచ్చి యట వృష
ధ్వజతోడవై వసియించిన
నిజసఖని నలంకరించె ర నిపుణు మెఱయన్. 32
- క. వై తాళికతతి మంగళ
గీతంబుల హరుచరిత్ర ర గీర్తిచె శివ
ప్రీతికి నై గంధర్వ
వ్రాతంబులు పాడె శంఖరవములు సెలంగన్. 33
- క. నంది పిదపఁ గొలువనమయ
మందు నరిగి యెరఁగి యోజితౌజలి యై తె
ల్పెం దద్దీనమున కై
బృందారకసమితి రాఁ ర త్రిపురాంతకుతోన్. 34
- క. రుద్రుఁడు మానసహంసిని
నద్రుతుం గేం నూని ర నల తిగ్రహము
ద్యోతిగ వెడలెఁ దివి
షడ్జికి నెదురు గాఁగ ర సస్తితిముఖుడై. 35
- క. ఇంద్రాదినురలు ప్రియ మెసఁ
గం ద్రిపురహరునకుఁ దొలుత ర గా నంజలు లొ
ప్పం ద్రిజగన్తాతి యగుని
రీంద్రతనూభవకు మ్రొక్కి ర కౌతయు భక్తిన్. 36
- క. విషకంఠుఁడు నున్ననలది
విషదాళిం దనిపి నంది ర.వే చే యొసఁగె
వృషభముపై రయమున నిజ
ఝషణోచసతోడ నెక్కి ర చయ్యస వెడలెన్. 37
- క. మానసజవ మగువృషభము
వై నాగతి నెక్కి గగనభవమునఁ జన వై
మానికు లెరఁగిరి గిరితన

- యానాథునిఁ గూర్చి యోజితాంజలు లగుచున్. 38
- క. మందాకిని నీఁది సురత
మందు నలసి సోలునతుల రీయలపు దలఁగుచున్
మందారకుసుమవాసన
లం దగుగా డ్పయ్యు మేశులను సేవించెన్. 39
- క. గిరిశుండును ధృతార్థసుధా
కరము లలితభోగిభోగరీతితముఁ గలితాం
బరభాగము భూతిధరము
నరకైలాసాద్రిఁ దన్నునెలఁ బ్రాపించెన్. 40
- క. ఎటు సిద్ధనతులు ప్రసాదులఁ
బటికపుగోడలను హుచి రీ పరనతు లని యు
త్కటకోప లై ప్రియులు సం
ఘటితాంజలు లైన బెడ ముగము వెట్టుచురో. 41
- క. ఏశిఖరిని స్ఫటికాంశుల
లో శశి బిబిచి యణఁగి రీ హోనికళంక
శ్రీ శైలజ యిమకస్తూ
రీశకలముమాడ్కిఁ దేజరెల్లుచు నుండున్. 42
- క. ఏనగము నందు బ్రతిమల
నేనుంగులు స్ఫటికశిలల రీ నీక్షించి రుహ
ధీవతఁ గొమ్ముల మత్తా
న్యానేకపము లనుభ్రాంతి రీ నశించి యెరుగన్. 43
- క. రేలను సిద్ధనతులు స్ఫటి
కాలయములఁ బ్రతిఫలించి రీ నట్టిలసత్తా
రాళిఁ గని కాంతు రెటు రుచి
కాలచ్యుతహామాక్తికభ్రాంతి నెదన్. 44
- క. ఏమహిధరముపయిన్ ఖచ
రీమండనదర్శనాబురీతి రుచిగుఁ డా

- సోముడు వసించి చారుత
రామూల్యశిరోమణిత్వం మంది వెలుంగున్. 45
- క. నుర తేగిరిని రహస్థులి
మరులునఁ దరులులను గూడి శ మలయుచు నొక్కొక్కర తముఁ బోలెడువెక్కం
ద్రురఁ గూడినభంగిఁ దలఁతురో బింబితు లై. 46
- క. ఆకైలాసాచలమును
శ్రీకంఠుడు సేరి యచట శ శృంగారవిలా
సైకవిచేష్టితముల న
స్తాకానందమున గిరిజతో విహరించెన్. 47
- క. స్తరమర్దనుకరముం దన
కరమునఁ గీలించి యపుడు శ గ్రానజ బెత్తు
ధరియించి నంది మునుమున
సరిణిం జూపంగ నడచె శ సమ్యగ్భంగిన్. 48
- క. వికటాంగభంగములచే
సిక దూలఁగ భయదతీక్షణసితముఖుడై గౌ
రికి నెలమి గోరుత్రిపురాం
తకునిబొమలసన్నభృంగినటన మొనర్చెన్. 49
- క. కంఠాలోలకపాలయ
కుంతితదంష్ట్రోగ్రవదనశకుహరయు నై శ్రీ
కంఠుడు వనుప నుమాకల
కంఠికి ముద మెదను బొదలఁ శ గాళి నటించెన్. 50
- క. వెఱపు గదుర నిరువురు ని
త్రైఱిగున నర్తింపఁ గాంచి శ ధృతి సెడి వెఱ మై
మఱచి గిరిజ గాఢంబుగఁ
గఱకంఠనియూసుయుగముఁ శ శాఁగిటఁ జేర్చెన్. 51
- క. బలసి నిగుడుచనుగొండల

బలుతాఁకున సౌభ్రమించి శి పవ్వతనుతకౌఁ

గిలిఁగొని తత్త ణము హరుఁడు

పులకలు మై జూడుకొనఁ బ్రమోదితుఁ డయ్యెన్. 52

క. ఇటు లంబికతో వివిధో

త్కటలీలావిలసనమలఁ శి గడు నలరుచు న

న్నిటలాక్షుఁడు రజితాచల

తటమున నుఖ ముగ్ధును బ్రనుశసమేతుం డై. 53

క. అట నప్పిత్తివ్ర మగుధూ

ర్జటివీర్యంబును నహించి శి సత్వరముగ న

చ్చొటు వాసి సకలసురసం

ఘటిసభాస్థితమహేంద్రు శి కడకుం జనియెన్. 54

క. వేకన్నుల సాదరము

నాకేశుఁ డపుడు కుత్సిరతాత్కాంగుని ధూ

మా కారుని నళిధూమన

మాగులు దుష్టస్థు సాబ్రహ్మణ్యుఁ గనెన్. 55

క. ఆరీతి వహ్నిఁ గినుఁగొని

స్వారాజ్యధురంధరుండు శి సంక్షుభితం డై

గౌరీరమణాత్యగ్రుధ

పాహుపీతుఁ గాఁగ మానశమునఁ దలంచెన్. 56

క. వెలవెలఁ బొత్తెడు నెమ్మో

ములతో సారెకును సురలు శి పొడగను చుండెన్

బలరిపుచూపింపగద్దయ

జ్వలనుండు గూర్పుండు నపుడు శి సంభావితుండై. 57

క. హన్యనహ యెట్టు లిట్టిద

శాన్యతికర మొందితి నని శి శక్రుఁ డడుగ నా

భవ్యాత్ముండు నిల్వూరిచి

సన్యసముగ నట్టు లనియె శి శివ మన్యుఁడొనె. 58

- క. అనతి క్రమణీయము నీ
పనిఁ గొని పావురమ నగుచు న భవు గిరిజాక్రీ
డనరతుఁ జేరి యచట జము
మునుమున బలెఁ దొంటిహుపు న సొందితి భీతిన్. 59
- క. ననుఁ గని కపటపులులుఁ గని
మును దెలియుటఁ జేసి యాత్రిశ్రవుహరుఁ డతికో
పనుఁ డై నిటలప్రజ్వల
దనలముపాల్పులుప నంచె న నమరాధీశా. 60
- క. అగణితసార్థకమధురము
లగుపలుకుల నే వినన్ముఁ న డై పొగడఁగ న
న్నగచావుఁడు ప్రియ మగదెం
బొగడిక నెవ్వఁడు ప్రీతిఁ న బొందఁ యుండున్. 61
- క. విబుధేశ త్రిజగదవన
ప్రబలుఁ డీశుండు నతిశరణ్యుండు జ్వల
న్నిబిడావార్యుఁడొగ్గి
గబళము గాకుండు నన్నుఁ న గాచెం గుణన్. 62
- క. శారీరమణిగాఢం
రీరంభం బపుడు పరిహరించి యుమాకాం
తారమణుఁడు స్మరరణి
లారసవిముఖత్వ మొందె న లజ్జావశుఁ డై. 63
- క. దుర్వహము సమాఘంబు న
ఖర్వంబును సురతిభంగగళితముఁ ద్రిజగ
న్నిర్వాణకరము వీర్యము
శర్వుఁ డునిచెఁ బిదప నాదునసంహసనమునన్. 64
- క. దహనాత్మకంబు నతిదు
స్సహము నయిన దానిచేతి న సరిహితము దు
ర్వహమును దగ్ధము నగుమై

- నహియింపఁగఁజాల నైతి శ స్వ ధీశా. 65
- క. స్థాణుమహీయ స్తేజో
రీణద్యుతిదగ్ధనిజశరీరుడ నగునా
ప్రాణములు గావు మార్త
త్రాణపరాయణుడ వై శ శరణ్యవరేణ్య. 66
- క. అనిపలుకునగ్ని పలుకులు
విని పరితాపోపశాంతిరీవిధి యెట్లొకొ యం
చనిమివపతి చింతించె
మనమున నయ్యెడ ముహూర్తమాత్రము పిదపన్. 67
- క. ఈశ్వర తేజోదగ్ధము
వైశ్వానరతనువు హస్తరీవారిజమునఁ దా
నాశ్వాసింపుచుఁ దడవి ను
రేశ్వరు డయ్యనలుతోడ శ నిట్లని పలికెన్. 68
- క. స్వాహాక్తిని నిర్జరుల స్వ
ధాహంతోక్తులఁ బితృనరరతతులఁ దనిపె దీ
పూహవ్యవాహ నిరతము
నాహుతులఁ దదేకముఖమశ్వై నెగడుటచేన్. 69
- క. హాతలు నీయందును సం
ప్రీతిని హవ్యముల వేల్చి శ వృజన మెడలి స్వ
గ్ధాతతభోగము లొందుదు
రేత త్రిదివాప్తి కీవ శ హేతువు గాదే. 70
- క. తపనులు నీవై మంత్ర
ప్రపూతహవ్యంబు వేల్చి శ పుమతపస్వి
ద్ధిపవిత్రు లగుచు నుందురు
తపఃప్రభుడ వీవ కావె శ ధర్మప్రవణ. 71
- క. తరణికి హుత మిడుదు వతఁడు
గురియుం బర్జన్యు డగుచు శ గూరుం దానన్

- ధర నన్నము దానఁ బ్రజ్ఞో
త్కర మెనఁగుం గావునఁ జరగత్పితవు గదే. 72
- క. భూతాంతశ్చరుఁడవు నీ
చేతన భూతములు వ్రేడమె శ్రీ జీవితభూతుం
డై తనరెదు జగమున కను
దాతవు నై యొప్పు చుండెదవు నీ వసఘా. 73
- క. నకలజగంబులకును నీ
వ్రేకరుఁడవ తలంచి చూడ శ్రీ నుపకారివి నీ
కకలంకఁ చెల్లుఁ గా కి
ట్టికార్యములు పరుల కెటు ఘటెంపంగ నగున్. 74
- క. విపులార్థసాధకుం డీ
సువర్చలకు నీ వ్రేకఁడవ శ్రీ చూవె మహత్తా
యుపకార వ్రతపరునకు
విపత్తియును శ్లాఘ్య యగుచు శ్రీ వెల్గొందుఁ గదే. 75
- క. మును భాగీరథి సంత
ప్రిని బొందె మదీయభ క్తిచే నందు నిమ
జ్జనము నలుపు మాశుభద
ర్శన యుష్మదుదీర్ణ తాపశాంతి యొనర్చున్. 76
- క. కావున జాలము సేయక
నీవు త్వరం జనుము తద్ధురీనీతిటమున కై
యావశ్యక కార్యంబులు
వేవేగమ చేత సిద్ధి శ్రీవిభవాస్పదమా. 77
- క. హరజలమయమూర్తియ యీ
సురనిమ్నగ దర్శకారి శ్రీ శుక్రమును సుదు
ర్ధరమును నీవలనం గొని
భరియించుం దత్సవంతిరీపావనచరితా. 78
- క. అని యిట్లు పలికి బలసూ

దనుఁ డూరక యున్నయంత శీ దహనుం డయ్యిం
 ద్రుని వీడ్కొని యచొటు విడిచి
 చనియెన్ సత్వరము గాఁగ శీ స్వర్వాహినికిన్.

79

క. ఈవిధమునఁ జనిచని య

ప్పావకుఁ డధ్వంబుఁ గడచి శీ పానని యగుస్వ
 శైవలినీ నశేషశ్లే
 శావలినంహరిణిం బ్రీయంబునఁ జేరెన్.

80

క. స్వరవాప్త్యధిరోహిణి దు

ర్భగతకల్పిపసమూహభంజని సపవ
 ర్గరమాధిదేవతను నం
 సరణసముద్భూతదుఃఖశీసంహరణశీరిన్.

81

క. నిటలాక్షశిరఃప్రోజ్జ్వల

జటానివాసిని మహాఘోరచయనాశిని ను
 త్కటధర్మధానినిఁ బ్రా
 కటసాగరపంశమోక్షశీకారిణి ననఘున్.

82

క. వైకుంఠపదాబ్జజ నజ

లోకాగత స్నాతకలుష శీ లుంటాకను ను
 శ్లోకర్షురీత్రితయపవి
 త్రీకృతలోక త్రితయిని శీ వివిష త్రిటినిన్.

83

క. చేరినయయ్యనలుని నా

సారాపగ యర్థసిద్ధి శీ జలుపంగ మహా
 దాగోత్తితవీచీకర
 సారసములఁ జేరఁ జీరుచాడ్పున నొప్పెన్.

84

క. ప్రాంచద్గతి గము లై యెలుఁ

గించుచు మదకలితవృత్తి శీ గ్రీడిచెడురా
 యుచలరొదమిష వెతఁ దొలఁ
 గించి శుభముఁ గూర్చు నని శిశుని సది వలికెన్.

85

- క. అర్వాక్టటమున కడరుచుఁ
బర్విడుకల్లోలముల నేపంబుమెయిని నా
స్వర్వాహిని సంప్రీతిని
సర్వాశి నెదుర్కొనంగఁ శ జనియెం బిదపవ్. 86
- క. సౌపర్వణఁ బ నాశిఖ
తౌపార్థుం డై మునింగెఁ శ దత్త ణమున నౌ
నాపన్న్యకృష్ణులు లగువా
గోవుదురె విలంబమునకు శ మర్వీస్థలితోన్. 87
- క. చుంగళెసంపాదించు న
భంగశ్రమహాముఁ బుణ్యశీఘలదము సగునా
సంగజలంబు చుందు ము
నింగి ధనంజయుఁడు విపులనిర్ద్వితీ జెంజెవ్. 88
- క. ఆహన్యవాహుల విడిచి
మాహేశ్వరపీఠ్య మపుడు శ మహితోర్క్తియుఁ బీ
డాహరిణియును సగున్ద
ర్వాహినిలో సంక్రమించె శ పహ్ని యొగంగ. 89
- క. శ్రీకంఠమహాతేజం
బాకరిణి నాకతటినిశయందుఁ గలయ న
స్తోకానందుం డై య
య్యాకాశాపగను విడిచి శ యశలుఁడు నెఱలెవ్. 90
- క. అమృతోపమముల సురసరి
దమృతంబుల జలక ఘాడి శ యటు లాజ్వలనుం
డమృతోపమసుఖముం గని
యమృతుండఁ తో యింక ననుచు శ సరిగెను స్వేచ్ఛన్. 91
- క. దుర్విషహము మహితము నా
సర్వజ్ఞనియ్యుద్రియంబు శ సగజ్జలితము సౌ
పర్వణనిమ్నగ చాలిచి

- దుర్వహపరితాపభరముఁ శ దోడన పొందెన్. 92
- క. ప్రళయ్యాగ్నిజ్వాలలచే
బలె మటుఁగుచుఁ బొంగి పొరలఁ శ బడుత త్తటినీ
సలింబుల నిలుపోవక
జలజంతువు లెల్ల నెడలె శ సంత వ్తము లై. 93
- క. సప్తార్ధిరింద్రియేంద్రియ
త ప్తంబులఁ దీక్ష్ణముల నశ్రధార్యంబుల సం
లుప్తాఖిలజలచరముల
న ప్తతులం జమ్మికొనుచు శ నయ్యేటుండెన్. 94
- క. అత్తటి నొయ్యనఁ గించిదు
దాత్తగతిం దూర్పుడెసను శ దరణి వ్రేడను ప
ట్కత్తిక లేగిరి యాదివి
షత్తటినీకి మాఘమందు శ జలకము లాడెన్. 95
- క. లోలసితాభ్రంకవక
ల్లోలంబులచేత సమరశోకమునకు స్నా
నాలోకాచమనాదుల
కాలం బని తెలుపుభంగిఁ శ గ్రాలెడుదానిన్. 96
- క. జలకము లాశినపూసీం
ద్రులబలికర్తృచితములు శ దూర్వాక్షతసం
కలితములు సగునుమోత్కర
ములఁ బ్రబ్బిసయొడ్లకలిమిఁ శ బొలిచెడుదానిన్. 97
- క. బ్రహ్మధ్యానైకవరులు
బ్రహ్మసనగతులు యోగపట్టనిబాధుల్
బ్రహ్మవిదులు యోగివరులు
బ్రహ్మణ్యులు బలసి కొలువ శ రాజిలుదానిన్. 98
- క. బొటవేల్చి నిలిచి నభ
నటమునఁ జరియించు చుడుశ్రతపనుఁ గనుచు ను

- తక్కుటభక్తి బ్రహ్మజపలం
పటమగు బ్రహ్మర్షితతిని శ్రీ భాసిలుదానిన్. 99
- క. గంగను పట్కృత్తికలు త
గంగను గని సంతసంబు శ్రీ గాంచిరి తోడ్
రంగన్నద మై యమరత
రంగిణి గను నెవనిమనము శ్రీ రాగిల కుండున్. 100
- క. ఏకలోలవతీమణి
శ్రీకంఠుడు ప్రీతిఁ దాల్చె శ్రీశీర్షమున యదా
లోకనము పుణ్యదం బ
య్యాకాశాపగను జూచి శ్రీ యతులశ్రద్ధన్. 101
- క. శ్రీసతిపదాబ్జజకు నత
పాపాపహ కతులమోక్షపదదాత్రికి ది
వ్యాపగ కెరగిరి వినయం
బేసారంగఁ దలలు వాంచి శ్రీ శృత్తిక లంతన్. 102
- క. బత్తియు శ్రద్ధయుఁ బెనఁగొన
నత్తరుణులు మఱియుఁ బొగడి శ్రీ రవవర్గపునం
పత్తికిని బూటకాఁపయి
యుత్తమసూక్ష్మప్రయగుచు శ్రీ నొప్పెడుగంగన్. 103
- క. మోక్షసతీసంగమదూ
త్యక్షమతద్విమలజలములందును నాలో
లాక్షులు జలకంబొడిరి
ప్రత్యుత్తరదేహ లై తత్పస్వినులంతన్. 104
- క. పరిపక్వభాగ్యములచే
దొరకొనునద్దానియందుఁ శ్రీ దోయజయులు
క్కరణి మునిగి తలఁచిరి తముఁ
జరితార్థలు గాఁగ నెలమి శ్రీ స్వాంతంబులలోన్. 105
- క. గంగాస్నానమునఁ బిదప

గంగాధరుసఫలమైన శ్రీ ఘనవీర్యం బ
య్యంగనలపావనము లగు
నంగంబుల సక్రమించె శ్రీ నానమయమునన్. 106

క. స్ఫురదనలాత్మక మైదు
ర్ధర మగునై శేంద్రియంబు శ్రీ ధరియించి కడుం
బరిత ప్త లైరి విషసా
గరమధ్యము నందు మునుఁగుశీకరణిం దరుణుల్. 107

క. భరియింపరానిదానిక
ధరియింపం జాల కానుశీతనులు వెడలి రా
తుర లై లో జ్వలదనలము
ధరియించినవారపోలె శ్రీ దన్నదివలనన్. 108

క. సురనిమ్నగ విడిచినయా
హరునిమహామోఘతేజ శ్రీ మాక్షణమ కృశో
దరులకృశోదరములలోఁ
దిరముగ గర్భత్వ మొందె శ్రీ దీప్తం బగుచున్. 109

క. చతుర లగుట నయ్యది గ
ర్భతి నొందె న టంచుఁ దెలిసి శ్రీ భరణాక్షమ లై
పతిభయమున సిగ్గున నా
నతు ల త్తటిఁ బొంది రథిశ్రీసంతాపంబున్. 110

క. పదపడి శరవణమున న
మృదవతులు భయంబుతోడ శ్రీ మందాక్షముతోఁ
దదుదారగర్భజాతము
వదలి చనిరి యపుడ నిజనివాసంబులకున్. 111

ఉ. ఈగతిఁ గృత్తికల్ విషవ శ్రీ నిందుకళాసుకుమార మై నభో
భాగము మ్రింగికొంచు శతశ్రీభానులపై నెదురొడ్డునైజతే
జోగణ మొప్ప వడ్వదనసూదర మై వెలుఁ గొందె గర్భమ
చ్చో గరువంపురూపమున శ్రీ శూలిపయిం గలన్వర్ధచే బలెన్.

- క. పదపడి నురేంద్రముఖదివి
పదు లతినము లయివేడఁ ॥ జయ్యన సుమనో
నది మూర్తయై నుధాసం
పద నిండినచన్నుఁగుడివె ॥ బాలున కెలమిన్. 113
- క. బాలుఁడు నానదిచన్నుల
సా లానుచు ఊణములోనఁ ॥ బరివర్ధితుఁ డై
లాలిత మగునొకరూ ప
క్కాలంబునఁ బొందెఁ గృత్తికాసేవితుఁ డై. 114
- క. సానందబాష్ప లగుగం
గానలక్ష్మత్తికల కంత ॥ నట దివ్యుండొ
నానందనుఁ జేకొనుటకుఁ
గా నొండొరువులకు దిటవు ॥ గలఁచా దయ్యెన్. 115
- క. ఇచ్చమెయిం గ్రీడింపఁగ
నచ్చో నగతనయతో మనోతిరయత్వం
బచ్చుపడ విమానముపై
వచ్చుచు నచ్చోటు కృత్తికానుఁడు చేరెన్. 116
- క. నై సర్గికవత్సలతం
జేసి యెలమి నిగుడ నశ్రుసీక్తానను లై
యాసతియు హరుఁడు గని రు
ద్యాసిల్లెడుషడ్వినముల బాలు పడఁసున్. 117
- క. శివ యత్తటి శివున కనియె
నెవఁ డొకొ యీదివ్యకాయుఁ ॥ డేధన్యతనూ
భవుఁ డొకొ వీనిజనని భా
గ్యవతీజనతాగ్రగణ్య ॥ యది యెవ్వతెయో. 118
- క. ఇదె గంగ వీడె యనలుం
డిదిగో కృత్తికలవట్కు ॥ మే లొకొ కలహిం
చెద రీకొడుకు మనీయుఁడు

- మదీయుఁడు మదీయుఁ డంచు శ్రీ మది వెఱి గొందన్. 119
- క. పరమేశ్వ వీరిలో నె
 వ్వరిముద్దులకుఱ్ఱఁ డీభువనతిలకము ని
 ర్జరగంధర్వాసురఫణ
 ధరసిద్ధులయందు నొకనిశతనయుఁడొ చెపుమా. 120
- క. అని వేడ్క గౌరి వలుకఁగ
 విని చిటునగ వంకురింప శ్రీ వృషభధ్వజఁ డి
 ట్లనియె మహానందోదయ
 జనకవచఃప్రవణఁ డగుచు శ్రీ శైలజతోడన్. 121
- క. నుందరి వీరజనని నీ
 నందనుఁ డీత్రీభువనైకశీనందనుఁ డమరా
 నందకరు నిట్టినుతుఁ గన
 నెందును వేటొకలతాంగి శ్రీ కెట్టులు పొసఁగున్. 122
- క. భూవినుతనుగుణపాత్రం
 బీవీరునిపుట్టునకు సరమిద్ధనిదాసం
 బీవ నిజంబిది రత్నము
 భావిని రత్నాకరమునఁ శ్రీ బనుపడు టరుదే. 123
- క. దీనికతన్ విను మవహిత
 వై నే మున్నగ్ని నిడినశ్రయాతేజము గం
 గానదిఁ గలసె నటఁ గృత
 స్నానలు కృత్తికలయందు శ్రీ సంక్రమ మొందెన్. 124
- క. తరువాత గిర్భ మయినన్
 శరవణమున విడిచి వారు శ్రీ చని రచటఁ జరా
 చరభూతప్రచయోత్సవ
 కరుఁ డె యీశిశువు పుట్టెఁ శ్రీ గంజదళాక్షీ. 125
- క. ఈజగత్ప్రియదర్శను
 చే జగతిం బుత్రపతులు శ్రీ సిగ్గునడఁగ వి

భ్రాజల్లితి జా గేల త

నూజం దొడఁ జేర్చికొను మనోహరగాత్రీ.

126

క. అనఁ ద్రిజగన్తాత గిరిజ

తను వెలమిం బొంగ ఖచరతతి చేతులు మా

భినిఁ జేర్చి మ్రొక్క నుతుఁ గొన

మనంబు త్వర పెట్ట నిజవిమానము డిగ్గెన్.

127

క. హుతవహగంగాకృత్తిక

లతిభక్తిన్ మోప్పుచేతు లమర నెరఁగ నా

నతి గొనక నుతునిఁ బొందె నె

వతె పుత్రోత్సవముదమున ల వసమట కుండున్.

128

క. ఆనందాశ్రులు గ్రమ్మఁగ

నానందనుఁ జూడఁ జాలరదయ్యె ఊణము మే

నానందన చే నంటి మ

హానందనుఖాంతరముల ల నందెం బిడవన్.

129

క. వెఱగును నెలమియు నెడఁదఁ

గిటికొనఁ బ్రమదాశ్రుజలము ల గెరలుపుడువ న

తైఱవ మనోవాత్సల్యము

పెఱుగఁగ నపు డెట్టకేనిఁ ల బ్రియనుతుఁ జూచెన్.

130

క. తనయుని ఊణంబు గనుఁగొని

యనిమేషేఊణసహస్ర ల మండఁ దలఁచె న

వ్వనితామణి యెవ్వనినుది

తనియు నుతముహూర్షిలోక లతాత్పర్యమునన్.

131

క. వందారుదివిషదభయూ

నందద మగుకరయుగమున ల నవతెనురాకా

చందరనుందరనందను

నందుకొని భవాని యగకమండుం జేర్చెన్.

132

క. ఆనగజ యిట్టు లన్యుతని

- ధానంబుం జేర్చుగతిఁ బ్రభవవీరుండా
నూను నిజాంకతలంబునఁ
దా నిడి పుత్రిణులలోనఁ శ్రీ దద్దయుఁ బొలిచెన్. 133
- క. ఎలమిని వాత్సల్యంబున
వెలుచం బ్రమదాశ్రువృష్టివెల్లు గురియ న
మ్మలపట్టచన్నమిట్టల
జలజలఁ బ్రవహించె క్షీరకర్షుకు లవ్వేశక. 134
- క. ఇచ్చమెయిఁ గృత్తికలును వి
యచ్చరనిమ్నగయు సారె శ్రీ కలరుమఁ గనఁగా
నచ్చో లోకజనని యగు
నచ్చేడియ స్తన్య మాపరడాస్యఁడు ద్రావెన్. 135
- క. లలితైకనాశభవష
జ్వలరుహరమ నవఘళించుఁపఱ్ఱుఖునెమ్మో
ముల నపు డుమ ప్రమదాస్త్రం
బులఁ దడిసిననిజముఖాబ్జరమున ముద్దాడెన్. 136
- క. బంగరుఁదీవియ ఫలమును
గంగాశైవలిని వికచరకమలముఁ బూర్వ
శాంగన శశిఁ గూడి తనరు
భంగి సుతుఁ గూడి యపుడు శ్రీ సార్వతి పొలిచెన్. 137
- క. పదపడి ప్రీతిని నొసఁగెడు
మదనహనునిచేయి నూఁది శ్రీ మనమారఁగ నా
నుదతి సుతు నెత్తికొని స
మ్మదమునఁ జద లంటునిజవిరమానము నెక్కిన్. 138
- క. మృదుఁ డపు డెలమి మెయి గగు
ర్పొడువఁగ గిరిజతోడవలనఁ శ్రీ బుత్రుఁదిగిచె నా
మృదుతోడవలనఁ దిగిచె న
ప్పడఁతి కొడుకు నతఁడుఁ దిగిచె శ్రీ బదపడి ప్రేమన్. 139

క. నేత్రానందకరుని నా
పుత్రుఁ బవిత్రుని వహించి శ్రీ భూమీధరరా
ట్పుత్రి తనుఁ గవుఁగలింపఁ ద్రి
నేత్రుఁ డచాటు విడిచి తనదుఁ నెలవున కరిగెన్. 140

క. తుంగోజ్జ్వలరజితాచల
శృంగవిరాజన్ని శాంతశ్రీసీమకుఁ జని యా
గంగాధరుఁ డుత్సవముఁ ద
గంగం గావింపఁ బ్రమథగణములఁ బనిచెన్. 141

క. మెండుగ సంతస మెడఁదల
నింకి తొలఁకి యాడఁ బ్రమథశనిచయం బపు డ
క్కిండలదొరమనుచునిజని
పండుగుఁ గావింపఁ గడఁగెఁ శ్రీ బరమశ్రీతిత్. 142

క. పటిక పుష్పేషల దివిష
ద్విటపిననప్రసవలసిత్తే విన్మృరితరుచి
స్ఫుటితాభ్రకనకతోరణ
పటలంబులఁ గట్టె సంతఁ శ్రీ బ్రమథగణంబుల్. 143

క. ఒక్కొట గణములు సజవఁగ
ఘక్కాఘమఘమరఁము గరడల్కొని పఱచెన్
దిక్కులకుఁ దదధిపతులకు
నక్కడియుత్సవముఁ దెలుప శ్రీ నరిగెగినో యనన్. 144

క. ఆధరమున రహి వచ్చి ర
సాధరపతికూతురచేత శ్రీ సత్కృత లగువి
ద్యాధరగంధర్వకిసల
యాధరలమనోజగీతిశకారవ మెసఁగెన్. 145

క. మాత లపుడు శుభవస్తూ
పేతకరాంబురుహ లై సమిద్ధాక్షతదూ
ర్వాతతి నాదల నిడి గా

- రీతనయుం దొడలఁజేర్చిరి ప్రియం బెసఁగన్. 146
- క. లలితాంక్యాలింగోర్ధ్వక
ములమంద్రమనోజ్ఞ నాదరములు సెలఁగ మరు
ల్లలనామణు లాడిరి యు
జ్జ్వలభావనువృత్తగీతసంధులు పొసఁగన్. 147
- క. తెమ్మెరలు వీచె సౌఖ్యక
రమ్ముగ నిర్మలత దిశలు శీరాజితై విధూ
మమ్మయి యనలము మండె జ
లమ్ములు నింగియును నిర్మలము లై వెలసెన్. 148
- క. దుందుభివృదంగశంఖా
మందస్వనగర్జితములు శీమలసె విహాయో
స్పండుసువిమానజలద
బృందలనద్విశదకుసుమవృష్టియుఁ గురిసెన్. 149
- క. ఈరీతిని హకుచేసి
గౌరీతనయోత్సవము జరగ త్త్రయిని ముదా
పూరితను జేసె న త్తటిఁ
దారకదనుజేంద్రులక్ష్మీ శీతద్దయు వడఁకెన్. 150
- క. పిదప విచిత్రప్రమదా
స్వదబాలక్రీడఁ దేలునప్రణ్ఱులుని నుమా
నుదనహరులు గని యెలమిం
బొడలిరి సుతుబాలలీల శీమోదం బిడదే. 151
- క. గిరిజాగిరిశు లపు డజా
తరదనముల సుతునప్రడ్వీదనముల సుమనో
హరములఁ జేరం దిగుచుచు
వసునన్ ముద్దిశిరి గాఢనీవాత్సల్యమునన్. 152
- క. నడ నెడ నెడఁ దప్పటడుగు
లిడుచుఁ బడుచుఁ గడఁగి లేచు శీనెడ వడఁకుచు నే

- ర్పడ కడరెడుతనమురివెపు
నడకలఁ గొడు కలమిఁ గూర్చె నగ జేసులగున్. 153
- క. ఇలువెలుపల నాడి రజః
కలుషితతను వైష్ణవ సంకరగతుడై నగుమో
ముల ముద్దు లొలుకుతోక్కుం
బలుకులఁ దలిదండ్రులం గొనమరుఁ డలగించున్. 154
- క. దుర్దమలీల హరబలీ
వర్దవిషాణములఁ గొను భనీవాసీన్ముగరా
ణ్యర్దనముం బొనరించుఁ గ
పర్దికొడుకు భృంగిసిగను న బట్టి కడల్పుచున్. 155
- క. ముక్కంటిపుఘోరుతలం
బెక్కి యొకటి మూఁడు తొమ్మి న దే డై ననుచున్
నిక్కి గభోరగరదముల
లెక్కించున్ గుహుఁడు బాలనీలాపరుఁ డై. 156
- క. నీలగళగళాలోలక
పాలస్తగ్వదనరదననపంక్తిని ముక్తా
పాలీశంకితహృదయుం
డై లాగుం గార్తికేయుఁ న డతిరభనమనన్. 157
- క. గంగాధరోత్తమాంగత
రంగిణిరంగ త్తరంగనీరాజిఁ దడిపి త
త్సంగజజాడ్యము వ్రాఁ జెయి
గాంగేయుఁడు నిటలదృక్పీఠాతతిఁ గాంచున్. 158
- క. పంచశరహుం డించుక
వంచినకంఠంబుతోన న వంగెడ జడలన్
మించువిధంబున మించున
మంచచ్చంద్రకళ నక్కునీమూఁడు డంటున్. 159
- క. శులీలఁ గొడుకు శైశవ

కేళిని నోలాడు చుండ ॥ గిరిజేశులు త

లీలాలోకవిసోద

శ్రీలోలత నెఱుంగ రైరి ॥ రేయుం బవలున్.

160

ఉ. ఊటలేక యిట్లు వివిధోజ్జ్వలబాల్యవిచేష్టితంబులం
దీఱుమి గల్గి పేరెలమి ॥ దేలుచు నొక్కట నద్భుతంబుగా
నాటవనాడు ప్రాప్తనవరయావనుడై బహుశాస్త్రవిస్తృతి
మీఱిమహాస్రవిద్యకలిరమింగడిదేతఁగుమారుఁడెంతయున్.

శా. హింసాలాలనరాక్షసాధమమహాహీంద్రాన్వవాయప్రవి
ధ్వంసాపాదనచండతుండభయకృత్రాక్ష్యయితాజిహ్వాగా
హంసేందూజ్జ్వలవీక్షణ భువనసమ్యగ్మక్షైకక్షణ
సంసారాంబుధిమగ్నలోకతరణి ॥ సద్భక్తచింతామణి. 162

క. అగ్నిసదృశ్చేజ భవౌ

ద్విగ్నజనశరణ్యనామరథేయ చరణసం

లగ్నత్తమనోనిలయా

భుగ్నభ్రమటినిరస్తరపూర్వసుపర్వా.

163

మాలినీ. విశదవిసృతికీర్తి ॥ వేదజాలాగ్రవర్తి

ప్రళమితవినతార్తి ॥ పావనానందమూర్తి

దశరథనృపపుత్రా ॥ దానవధ్వంతమిత్రా

కుశలకరచరిత్రా ॥ క్షణిజాతాకళిత్రా.

164

గద్యము. ఇది శ్రీమద్వేంకటస్వామిరాఘవైత తత్త్వయరాట్క
వీంద్రపుత్ర విబుధవిధేయ వేంకటసూర్యప్రసాదరాయప్రణీ
తం బైననిర్వచనకుమారసంభవమహాకావ్యంబు నందుఁ
జతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీ

రామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః.

నిర్వచనకుమారసంభవము

పంచమాశ్వాసము.

గృహిణీగేహదురో

భాగ మహాభాగలభ్యః పదయుగసేవా

యోగా తల్పాయుతఫణి

భోగా రిపుభీమధామః భూమారామా. 1

తే. అవధరింపుము పిదపఁ గ్రూరరామరారి
వీషితుం డయి జేజేలఁ గ నూడి వజ్ర
యంధకారినిఁ జేరంగ న నరుగుదెంచె
దప్పిమై మబ్బుఁ జేరుచారతకమువ్రాలె. 2

క. సుత్రాముఁ డట్లు సురద
స్యత్రాసఖలాభ్రపదవి న నొదుగుచు హిమవ
త్పుత్రీశపదన్యాసవ
విత్రధరిత్రీధరమును న వెనఁ బ్రాపించెన్. 3

క. అందు జలధరాత్మక మగు
స్యందనమును సూతద త్రహస్తుఁ డగుచు నం
క్రందనుఁడు డిగ్గి శివునెల
వ్రెండె నపుడు గ్రీష్మతుషితుఁ గ డుదకంబుబలెన్. 4

క. అట నిటు నటుఁ దిరుగుచు హరి

- పటికపుగోడలను నీడ శి వాఱుగ మే నొ
క్కటి యయ్యు బెక్కు దోఁపగ
నిటలాక్షగృహంగణావశీస్థలిఁ జేరెన్ . 5
- క. చంచన స్థిరుచిరూషిత
కాంచనదండ ప్రచండశీకరుఁ డై యుద్ధి
పించెడునంది నిలుచుసౌ
ధాంచద్వారమును బిదప శి హరిహయుఁ డొందెన్ . 6
- క. నంది యపుడు మన్ననలఁ బు
రందరు సంతుష్టుఁ జేసి శి రాగంబునఁ గ
క్షం దనవేత్త మునిచి చని
యిందుధరున కింస్తురాక శి యెఱుంగం జెప్పెన్ . 7
- క. బామనన్న జగత్పతి యగు
నుమాపతి యనుజ్ఞ నంది శి యొంది యపుడ తా
నుమనస్సహితుం డగున
య్యచు రేకుఁ బ్రవేశపెట్టె శి హరునదనంబున్ . 8
- క. నానాస్వరూపసంకలి
తానేకగణాన్వితుఁ డయి శి యచ్చట బహుర
త్నానూనసభాస్థలి నా
సీనుం డై యున్న శివుని శి జిహ్మండు సూచెన్ . 9
- క. హరిఘణిఘణారత్న
స్ఫూరమయూఖోల్లసత్కరపద్మం డగుచుం
గై రికముఖధాతుమయను
మేరుపుశృంగంబుమాడ్కి శి మించెడువానిన్ . 10
- క. రంగదభంగోత్తుంగత
రంగ యగుచు నురువులం ధరరాధరజ నిజో
త్సంగస్థ నగుగతిం దగు
గంగఁ గపర్దమునఁ దాల్చి శి క్రాలెడువానిన్ . 11

- క. శిరమున సురనదితరంగలఁ
గరము ప్రతిఫలించి వెక్కుకగాఁ దోచుశశిం
ధరియించి హిమసితాంశు
స్ఫురణము నలుదెసల నెనఁగఁగఁ బొలిచెడు వానిన్. 12
- క. కాలాగ్ని కల్ప మురుగుచి
జాలాధఃకృతరవీందురచక్షువు విలస
త్స్థలస్థము దగ్ధస్తర
మాలోచన మెనకమెనఁగఁగఁ నలరెడువానిన్. 13
- క. లలితానర్ఘ మణివ్రజ
విలసద్ద్యుతులం గరంబు న వెలుఁగుశ్రవణకుం
డలములనెపమున నినుఁడుం
జలివెల్లుం గొలువఁగా నెనసంగెడువానిన్. 14
- క. ఎలమిం చాల్చినకౌరీ
గళవిస్ఫురితైంద్రనీలకంఠిక యో నా
నలరాగునీలకంఠో
ల్లలితమహాదీప్తి మైఁ జెలంగెడువానిన్. 15
- క. కాలార్దితజంతుచితా
ధూళిసితాంగుఁ డయి దంతితోల్లప్తి మహా
కాలాభ్రాచ్ఛాదిత మా
ప్రాతే యాచలముమాడ్కి న భ్రాజిలువానిన్. 16
- క. కేలం బ్రాజావత్యక
పాలము రాజిల్ల సురవిభక్షకరోటీ
మాలాలంకృతుఁ డగుచుఁ ద్రి
శూలము ధరియించి కలయఁగఁ జూచెడువానిన్. 17
- క. తలఁ గలజాబిలియమృతపుఁ
గళుకులఁ జైతన్య మొలచుకగాఁ బ్రాబలుకుల్
వలికెడుప్రాతనలువపును

- కలపేరు గళమున వ్రేలఁగఁ దగువానిన్. 18
- క. కనకలతాప్రభఁ దెగడునుఁ
దనతొడను వసించి యున్నధరవరసుతచే
తను జంచలచేత శర
ద్భునఖండము వెలుఁగుపగిదిఁ శ దనరెడువానిన్. 19
- క. అంధకహర మచురకుసుమ
గంధీనై ధవ్యకరణకారణము మహా
సింధురదనుజక్రధనధు
రంధరము పినాక మూని శ రాజిలువానిన్. 20
- క. భానురరత్న ఖచితసిం
హాసనమునఁ గూరుచుండి శ హస్తధృతజ్యో
త్స్నాసితచామరగణసము
పాసితుఁ డై వీపు లడర శ భాసిలువానిన్. 21
- క. ఘోరాస్త్రశస్త్రవిద్యా
సారాభ్యసనంబుఁ జలుప శ సహవిన్దయు లై
పారిషదులు గనఁ దనరుకు
మారుఁ గుమారుఁ గనుదగ్ధశ్రమారున్ ధీరున్. 22
- క. గౌరీనారీరమణు శ
చీరమణుఁడు సూచి క్షుబ్ధశ్రవేతోవిగళ
త్సారుం డయ్యె నెవఁడు తే
జోరాశులఁ గలఁక లేక శ చూడఁగ నోపున్. 23
- క. విరిసిననె త్తమ్మికోలఁకు
సిరిఁ దెగఁడెడువేయికనుల శ శివునిఁ గనుచు మై
గరుపాట సయ్యమరపతి
విరుల వజ్రులకన్న మావీరవిధమున నొప్పెన్. 24
- క. ఈకరణి వేకన్నుల
నాకేశుం డీశుఁ గని కృతార్థుం డై త

- త్ప్రాకటవైరూప్యంబుఁ బ్రి
యాకోపకరంబుఁ గాఁగ నాత్మఁ దలంచెన్. 25
- క. గౌరీశుచెంత మెలఁగుకు
మారు మహామేరుధీరు నీ మహితాస్త్రాభ్యా
సారూఢచిత్తుఁ గని యా
స్వారా జపు డెద వహించె నీ శత్రుజయాశన్. 26
- క. సుత్రాముఁడు త్వత్పదశత
పత్రములకు మ్రొక్క వేడ్కు నీ పడి వేచెఁ గృపా
పాత్రముగఁ జేయుచూడ్కిఁ ద్రి
నేత్ర పటపు మీనహస్తనీత్రునిమీఁదన్. 27
- క. అని యిట్లు నంది కఠౌ
వినిహితమణిఖచితపేమనీవేత్తుం డగుఁచున్
మునుమున్న కృపాపాత్రం
బ నగుదు నని విన్నవించెఁ నీ బ్రమథాధిపుతోన్. 28
- క. సురగణసంసేప్యం డగు
హరిహాయుఁ డైలోక్యసేప్యఁ నీ డయ్యిందుకలా
ధరుఁడు ప్రసాదించె సుధా
కిరదాలోకనముచే నరకించిత్ప్రీతిన్. 29
- క. నిర్గళితముకుటకల్పక
వర్గం బగుమస్తకంబు నీ వాంచి విసీతిన్
స్వర్గాకోపంద్యం డా
భర్గనకుఁ ద్రిలోకవంద్యపదునకు మ్రొక్కెన్. 30
- క. సర్వజగద్వంద్యం డగు
శర్వునిపదపద్మములకుఁ నీ జాగి యెరఁగి య
గ్గీర్వాణగణాధీశుఁ డ
పూర్వకృతార్థత్వ మొంది నీ పూతుండయ్యెన్. 31
- క. గణనీయచరణవీథాం

గణనీరంధ్రాత్తముకుట్రకాంతిచయము లై

గణములముందట నిర్జర

గణములు గడు భక్తి మొక్కై గణకంతునకున్. 32

క. ఆసమయంబునఁ బశుపతి

శాసనగణసముపనీతజాంబూనదది

వ్యాససమున వసియించి సు

నానీరుం డలరె నిజమనఃకంజమునన్. 33

క. మఱియు మహేశునిచూడ్కులఁ

జిటునగవుల మన్ననలను నీ జెంది యలరి య

క్కటకంతుకనుల కగవడు

తెఱఁగునఁ గూర్పుండి రఖిలదేవత లంతన్. 34

క. చేతులు మోప్పి యసురపరి

భూతు లగుట నెమ్మెగములనోహలు పట దైన్యా

న్వీతు లయి తన్నుఁ గనుపురు

హూతముఖామరులతోడ నీ నుగ్రుహ వలికెన్. 35

క. ఓహో సురలారా శౌ

ర్యాహీనులు భీషణాస్త్ర నీ లగుమి మొగముల్

నీహార గ్రస్తాబ్జవి

భాహైన్యము నొందె నేమిసాటిలె నొక్కో. 36

క. సురవర్యులార సుమహా

త్తరసుకృతుల యయ్య న్వేషదమువాసితిరే

చిరకాలభుక్త మగుమి

యురురాజ్యవిభూతి వాయునకుందును గాతన్. 37

క. మహానీయం బగుదైవత

గృహము విడిచి మనుజు లట్ల నీ గిరికాననం

పిహిత మగుమహీసలివై

మహాపురుషులార యేల నీ మలగెదరొ కటా. 38

- క. నిరుపమ మత్యంతమనో
హర మై దేదీప్యమాన శ మగుతత్సురమం
దిరము నెవనిచే బాసిరి
దురితంబునఁ బుణ్యరాశిఁ శ దొఱఁగెడుమాడ్కిన్. 39
- క. ఆర్యవరులార యుష్మ
ద్ధైర్య మెవం డడఁచె నో నిరదాఘప్రోద్య
త్సూర్యోష్మలత యగాధా
హార్యజలాశయజలంబు శ నడఁచువిధమునన్. 40
- క. పాకారిపురస్సరు లై
యీకరణిక్ మీరు రాక శ కేమికతం బో
లోక త్రయజిత్వరశౌ
ర్యాకరతారకునివైర శ మందిరె చెపుఁడా. 41
- క. ఆరక్కనుచేసినన్య
క్కార ముడుప నాకుఁ దక్కఁ శ గా దొరులకు న
వ్వారిదము దక్క విసినద
వారంభము నుడువఁ గలవె శ యన్యము లెందున్. 42
- క. అని యిందుధరుఁడు వలుకఁగ
వినునింద్రప్రముఖు లై నరవిబుధులప్రమనో
జ్జనితాశ్రుతరంగితముఖ
వనరుహములయందుఁ గ్రొత్తవన్నె యెసంగెన్. 43
- క. తరువాత గిరీశునివా
గ్వీరామమున సమయ మబ్బ శ వృత్తహుఁ డనియెన్
గిరీశునితో విభుసమయం
బరసి పలుకుపలుకు సిద్ధి శ నలవడఁ జేయున్. 44
- క. కరము తమోహర మవిన
శ్వర మగుజ్ఞానప్రదీపసంపద నీకుం

- జరగినది -జరగుచున్నది
 జరగెడునది గోచరంబు శ సర్వజ్ఞ శివా. 45
- క. విస్మయకరదోర్బలసుర
 ఘస్మరతారకుండు దివము శ గైకొని మము వీ
 తన్నయులఁ జేసి తఱుముట
 హాస్మరహర నీకుఁ దెలియనట్టిదె చెపుమా. 46
- క. వనజాసనువరగర్వం
 బున నసుర జగజ్జిగీషుబుద్ధి బొడముడు
 ననుఁ దొట్టి నిర్జరుల నె
 ల్లను దృణకల్పముగ నెదఁ దగలంచుచు నుండున్. 47
- క. మును మాసన్నతుల నలరి
 వనజభవుఁడు వలికె నాహావంబునఁ బురజి
 త్తనయుఁడు సేనాపతి యై
 దనుజునిఁ దారకునిఁ జంపుఁ శ దధ్యం బనుచున్. 48
- క. పదపడి యింతదనుక నీ
 త్రిదశులు తద్దనుజకృతపరీభావార్తి
 హృదయ మడల వానిపనుపు
 నెదఁ గైకొని చేయు చుంకిరే మనువాడన్. 49
- క. వేసవివేడిమి నెంతయు
 వాసిచెడినయోషధులకు శ వారిదముబలె
 మాసేనానిగ మాకు
 నీనుతు దయచేసి వేగ శ నియమింపు హరా. 50
- క. శూలధిర భవత్తనయుం
 డాలమునకుఁ గడఁగి మాకు శ నగేసరుఁ డై
 త్రైలోక్యహృదయశూలము
 నాలేఖిద్విషు నధించి శ యలమట వాపున్. 51
- క. ఘోరాజని నీకొమరుఁడు

క్రూరాస్త్రంబులను దనుజకోటిశిరంబుల్
ధారుణిఁ గూల్చుగఁ దద్వని
తారోదన మెనఁగుఁ గాత శ దశదిశలందున్.

52

క. భావజహర నీనుతుఁడు ర

ణావనికిం బలిగ నమ్మరహసుగుఁ దునుమన్
దేవగణంబులు సురబం
దీవేణీమోక్షణంబు శ నెఱపుం గాతన్.

53

క. అని సురనాథుఁడు వలుకఁగ

విని యీశుఁడు దైత్యదుర్విశేషకంబునకుం
గనలి సుపర్వులయందలి
యనుకంపన్ మఱియు నిట్టు శ అని వాక్రుచ్చెన్.

54

క. అనిమిషులారా మీరలు

వినుఁడి నాభాషితంబు శ వేగమ యస్స
త్తనయాదులతోడుత మీ
పనిపొంతుఁ గడంగి వంత శ వావెదఁ జుండ్డి.

55

క. యతచిత్తుఁ డైననే మును

క్షీతిధరజపరిగ్రహంబు శ సేయుట గిరిజా
సుతుఁ డైనవీరుచే నా
దితిజాధముఁ డాహవమునఁ శ దెగు నని కాదే.

56

క. కానఁ గుమారుని మీరలు

సేనానాయకునిఁ జేసి శ శీఘ్రంబుగ న
ద్దానవుఁ జంపుఁడు నాకసు
ఖానుభవం బందుఁ గాత శ హరి సామరుఁ డై.

57

క. అని యానతిచ్చి పశుపతి

తనయు మహాసాంపరాయతత్త్వచిత్తుం
గనుఁగొని యుద్ధంబున న
య్యనిమిషరిపునిఁ దునుము ముని శ యాజ్ఞాపించెన్.

58

క. ఆరుద్రునిపలుకు విని కు

మారుండు వినీతి నమ్రమస్తకుఁ డై య

గ్గారీశుపనుపు సేకొనె

ధారుణిఁ బితృభక్తుల కిది శ ధర్మపు గాదే.

59

క. త్రైలోక్యనాథుఁ డగునా

శూలి వనుపఁ గలని కడరు శ సుతుఁ గని యలరెక్క

తైలాత్మజ సుతుదురమున

హాళికి నేవీరమాత శ యలరక యుండున్.

60

క. సురరిపుతరుణీకజ్జల

హరు జగదభయప్రదాత శ హరుసుతుఁ గని ని

ర్జరు లెల్ల నలరి రభిమత

పరిపూర్తి నెవండు ముదముఁ శ బడయకయుండున్.

61

క. పదపడి ప్రస్థానమునకు

నొదవెడువేపంబుఁ దాల్చి శ యుగ్రుకొడుకు తోఁ

ద్రుదశులు రాఁ దల సోఁకఁగ

మదనహరుని పదములకు నశమస్కృతి సేసెన్.

62

క. హరుఁ డడుగుల కెరఁగు కొడుకు

శిరమును మూర్ఖునుచు వత్స శ శీఘ్రంబుగ ని

ర్జరరిపు దురమునఁ బొరిగొని

హరిరాజ్యము నిలుపు మయ్య శ యని దీవించెన్.

63

క. వినతిశిరస్కుఁ డయి గుహుఁడు

జననిపదాబ్జముల కపుడు శ చాగి యెరఁగ న

వ్వనిత ముదశ్రుసలివృ

ప్తిని సుతు పై న్యేశతాభిషిక్తుని జేసెన్.

64

క. తనయుశిరము మూర్ఖుని తొడ

నునిచి కవుఁగలించి యప్పు శ దుమ వలికెం ద

ద్దనుజుఁ దునిమి వీరనువును

- ననుఁ జరితార్థగ నొనర్పు శ నాయన యనుచున్. 65
- క. గౌరీశుల వీడ్కోని దే
వారివిపత్కారణుఁడు మహాసమరక్రీ
డారంభరతుం డైనకు
మారుఁ డవుడు వెడలెఁ ద్రిదశశ్రమందిరమునకున్. 66
- క. ఇంద్రాద్యమరులును నుమా
చంద్రకళాధరుల కెరఁగి శ సమృద్ధమున ని
స్తంద్రపరాక్రముఁ డైనగి
రీంద్రునిదాహిత్తుతోడ శ నేఁగిరి చదలన్. 67
- క. ఇక్కరణిఁ ద్రిదశు లెల్లరు
నొక్కుమ్మడి దేహకాంతు శ లొప్ప వెడలుడున్
రిక్కతెరువు దివసమునను
జుక్కలతోఁ గూడుకొనిన శ సొబగు వహించెన్. 68
- క. సౌరగణమునడుమ నిజశే
రీరద్యతు లెసఁగఁ గా గిరీశాత్మజుఁ డొ
ప్పారె విహాయస్థులి గ్రహ
తారాగణమధ్యమున సురధాకరుమాడ్కిన్. 69
- క. గోత్రపతిసుతాత్మజుతో
సుత్రామప్రముఖ మైన శ సురలోకము న
క్షత్రపథము నొక్కగడియ
మాత్రఁ గడచి చేరె నపు డసమరలోకంబున్. 70
- క. సురవైరిపరాక్రమమునఁ
జిరదృష్టం బైనదివముఁ శ జేరియు దానిం
జొర నేర కయ్యళులని
ర్జరు లయ్యెడ మసలి రధిశశ్రాధ్వసపరు లై. 71
- క. మును నీ వరుగుము నే మును
చన నీ వే చనుము నేను శ జన నని యీరి

- తని భీతి వంతు లాడుచు
ననిమిషపురి కేగ రైరి శ్రీ యనిమిషు లంతన్. 72
- క. నాకనమాలోకమునకు
నాకాకశ్శత్రుభయమునం బోవక య
ప్పాకారిప్రముఖసురలు
శ్రీకంఠనుతాస్య మందుఁ శ్రీ జేర్చిరి చూడ్కుల్. 73
- క. అంతట ఘోరాహవదు
ర్దాంతుఁ డగుకుమారుఁ డనుర శ్రీ రాఁ డాయె నటం
చెంతయుఁ జింతిలుచు శచీ
కాంతముఖామరుల కనియె శ్రీ గారవ మెనఁగన్. 74
- క. సురలార భయంపడకుండు
త్వరఁగా దివమునకుఁ బోవుదము రండు సము
ద్ధురబలుఁ డగునాతారక
సురశత్రువు నచట మనకుఁ శ్రీ జూడఁగ వచ్చున్. 75
- క. ఏవానిభుజాదండము
దేవపురీలక్ష్మీనెఱులఁ శ్రీ దివియఁ గడఁగు నా
దేవారిరక్తసానముఁ
గావించెడు నట మదీయశ్రీఖరమార్గణముల్. 76
- క. మహితప్రభావతేజో
సహ యీనాశక్తి నాక శ్రీ సంపదఁ గొను న
య్యహితునకుండలమస్తము
మహిఁ గూలిచి మీకుఁ గడఁ బ్రేమదముం గూర్చున్. 77
- క. అని యిట్లు పలికి తొంక
దనుజుఁ దునుమఁ గడఁగుమృడునిశ్రేణయునిపలుకుల్
విని యత్తటి సస్తితముఖ
వనరుహ మై యలరె నమరశిఖరం బెల్లన్. 78
- క. పరమామోదముమె మె

గరుపాఱఁగ వేయికనులుఁ శ్రీ గడు వికసిల్లెన్

హరనుతుఁ జేరి మిథోంబర

పరివర్తన మాచరించె శ్రీ బలిరపుఁ డంతన్.

79

క. అఖిలజగత్కర్త చతు

ర్ముఖుఁ డచటికిఁ జని ముదశ్రుతపూర్ణములఁ జతు

ర్ముఖముల నెలమిని నాప

న్ముఖునాఱుమొగములఁ దిగిచి శ్రీ ముద్దిడె నంతన్.

80

క. ఆస్హారజ్ఞునితుఁ గని వి

ద్యాధరగంధర్వసిద్ధితతు లపుడు మహా

యోధనమున తారకదను

జాధము వధియింపు వీర శ్రీ యని నుతియించెన్.

81

క. హరనందను నారదముఖ

సురమునిసంఘంబు పిదప శ్రీ స్తుతియించి పర

స్పరకనకాంబరవల్కుల

పరివర్తన మాచరించె శ్రీ బరమప్రీతిన్.

82

క. త్రిదశులు శక్తిధరుం డగు

మదనాంతకసుతుని ప్రాపురమై నిర్భయు లై

కదలిరి దివికిం గానకు

మదయాధపశక్తి నేఁగుమదకరులగతిన్.

83

క. జలకేళీలాలనసుర

లలనాప్రతౌళితాంగశలాతౌదిరసా

విలపాటలజలపూరో

జ్వలసురధుని నపుడు త్రిదశసంఘము సేరెన్.

84

క. వారివిహారనిరతది

గ్వారణకరహతతరంగశవాఃపూరములం

దీరధరారుహసురవసు

ధారుహములసాదు లెల్ల శ్రీ దడిపెడుదానిన్.

85

క. కేళీబాలన లగునుర

బాలికలు కడున్ మనోజ్ఞభంగిఁ గనక పున్
వాలుకఁ బ్రో విడి తీర్చువి
శాలోజ్వలవేదికల నెసంగెడుదానిన్.

86

క. తమ్ముల తావి కెనయు భ్రమ

రమ్ములజంకృతులఁ బసిఁడిఁరాయంచలరా
వమ్ముల విరిసినతమ్ముల
కమ్మనిపుప్పొడులఁ గరము శ క్రాలెడుదానిన్.

87

క. తనుఁ గనుఁగొనుకాతుకిమునఁ

జను దెంచిన యచ్చరలలశతప్రతిబింబా
భిని ఘనతరంగములఁ జే
కొని చూచుజనముల కెలమిఁ శ గూర్చెడుదానిన్.

88

క. చిరకాలదృష్ట యగునా

సురదీర్ఘి కఁ జూచి యలరి శ సురనాథుఁడు నా
దరముగ నయ్యెచోటులు
హరసూనున కపుడు సూపె శ నగ్రేసరుఁ డై.

89

క. సర్వామర సేవితుఁ డై

శర్వాత్మజుఁ డచట నిలిచి శ సంప్రీతినిఁ ద
త్పూర్వాలోకిత యగునా
స్వర్వాహినిఁ గాంచి మిగుల శ సంతస మందెన్.

90

క. చేరం జని మఱియును నా

గారీసూనుఁడు కిరీటశుభితాంజలి యై
సౌరతరంగిణికి నమ

స్కారముఁ గావించె సురల శ సన్నతు లెసఁగన్.

91

క. పుల్లంబుజములఁ గదలిచి

కల్లోలాలింగసంబుఁ శ గావించి మరు
త్కల్లోలిని తెమైర ల

- ల్లల్లన చనుదెంచి గుహానిశీయలపు దలంగెన్. 92
- క. బృందారకశైవలినీ
సందర్శన మటులు సలిపి శ శంభుకొడుకు స
క్రందనుడు త్రోవ సూపఁగ
నందనవని కరిగి భగ్గునగములఁ జూచెన్. 93
- క. ఈరాజదుపవనం బా
తారకుచే జెడియె ననుచుఁ శ దలఁచి మహాఁ
పారుణలోచనుఁ డై గౌ
రీరమణీసుతుఁడు దుర్మిరీక్షుం డయ్యెన్. 94
- క. దుర్గమవిమానమార్గ
స్వర్గపురికా విశ్వసార శ ధ్వస్తాపవనీ
వర్గ నిరస్తసాధం
దుర్గాప్రియసూనుఁ డపు డేదరఁ బొడగాంచెన్. 95
- క. వైరిపరిభూత దీనా
కారక శోభావిహీనఁ శ గ్రతుభుజ్జగరిక
నారి ననాథం బోలెఁ గు
మారుఁడు పొడగని దయార్ద్రరమానసుఁ డయ్యెన్. 96
- క. భీకరచేష్టితుఁ డగునా
రాకాసిపనులకుఁ గనలి శ రణతత్పరుఁ డై
యాకార్తికేయుఁ డప్పడు
నాకంబుం జొచ్చె నురగశ్రాంబులు గొలువన్. 97
- క. దైతేయదంతదంతా
ఘాతక్షుణ్ణములు భుజగశకంచకజాలా
న్వీతస్ఫాటికహర్త్యము
లాతం డప్పరినిఁ గాంచి శ యడలెక మతియున్. 98
- ఉ. బంగరుతమ్మలం దొఱఁగిపాడఱుదాని మహాగ్రవైత్యమా
తంగమదావిలోదక విదారితరత్నవితర్ది హైమచ

క్రాంగవిరావసూన్యః దృణాశ్శకాప్తసమావృత దీర్ఘికాలి న
య్యంగజవైరిసూతి గని శ యప్పరిదుర్దశ కాత్తః జింతిలెన్.

క. అంత హరి గుహునిఁ దద్గజ
దంతక్షితహైమకుడ్యతలము విలోల
త్తంతువ్రజవిగళన్మణి
సంతతి యగునై జయంతశసాధముఁ జేర్చెన్. 100

క. హరిహయుఁడు తెరువు సూపఁగ
సురలు గొలిచి రా గుహుండు శ సురుచిరమణిరు
గ్విరహిత యగునారోహణ
సరణిని నామేడపైకి శ జయ్యన నెక్కెన్. 101

క. మందారతోరణంబుల
నంద మునురాంగనాధ్య శ మై సురమునిరా
డ్యుండకృతస్వస్త్వయనము
నందినయాలోనుఁ జొచ్చె శ హరసుతుఁ డంతన్. 102

క. పిదప నుమాసూనుఁడు లే
ఖదనుజకులవృద్ధుఁ డై నశశ్యపమాని
గదియం జని నలగొని త
త్పదములకుఁ మొక్కె షడ్యోదనములు సోకన్. 103

క. విసమితశిరస్కుఁ డై య
య్యనలాక్షునిసుతుఁడు పిదప శ నదితికి దివిష
జననికిఁ ద్రిజగద్వంద్యకు
విసతిం గావించె భక్తి శ వెల్లివిరియఁగన్. 104

క. సురమాతయుఁ గళ్యపుఁడును
హరసూనునిఁ గొంచి మిగుల శ నలరుచు దీవిం
చిరి యుగ్రవీర్యుఁ డారకుఁ
బారిగొని యాలమున జయముఁ శ బొందు మటంచున్.
క. తనుఁ జూడ వచ్చి డై వత

- జననిదరిని నున్నయమరశనతులం జేరం
జని మ్రొక్క నానతులు శివ
తనయుని దీవించి రథికశతాత్పర్యమునన్. 106
- క. ఈశునికొమరుడు పిదప ను
రేశుకళత్ర మగుశచికి శ నెరఁగెఁ బ్రియముమై
నాశఫరాయతనయనయు
నాశీర్వాదమున నతని శ నభినందించెన్. 107
- క. అత్తఱి దనుఁ గన వచ్చిన
కృత్తికలం దల్లులను గిరీశజుడు ముదా
యత్తమతిఁ జేరఁగాఁ జని
బత్తిని మ్రొక్కెను దదీయశపాదంబులకున్. 108
- క. ద్యోనాయకముఖదహనము
ఖాసీకము ప్రమదవికసిశతానన మై యీ
శానప్రియసూనుని సుర
సేనావిభుతాభిషిక్తుఁ శ జేసెం బిదపన్. 109
- క. సురసై నావత్యరమా
భరితు ఘనపరాక్రమాఘ్యభవునుతు నకలా
మరులును గని వగపు దలఁగి
యరివిజయాశను వహించి శ యలరిరి యంతన్. 110
- క. సమరోత్సుకుఁడు జిగీషుఁడు
కుమారుఁ డపుడు పురికొల్పి శ ఘోరాజిని న
య్యమరులు దనుజుఁ దునుమ యు
ద్ధమునకు సన్నద్ధు లైరి శ తత్సమయమునన్. 111
- క. హరసూతి సమీరమనో
తిరయము దుర్వార మగుచుఁ శ దేజరిలువిజ
త్వర మనుతే రెక్కి ధను
ర్మరుఁ డె వలకేల శ కిఁ శ దాలిచి వెడలెన్. 112

క. తుచ్చారివిపత్కారణ

మచ్చస్వశ్రీవిపత్తిహర మై ముక్తా
గుచ్చముల నొప్పుతపనీ
యచ్చత్రం బొకడు పట్టె శ హరసుతుమీదన్. 113

క. శారదశతభృత్కరనుష

మారాజద్వ్యజనవీజ్యమానుం డగున
గౌరికొడుకు నురకిన్నర
చారణతతి మధురఫణితి శ సన్నుతిసేసెన్. 114

క. యాత్రోచితవేష మెసంగ

గోత్రగరుద్యేది బవిని శ గొని హరమహిభృ
న్మిత్రాభమువల్లభువై
వృత్తిహుఁ డవు డెక్కి గుహుని శ వెనుకొని వెడలెన్. 115

క. చండక్రోధంబునఁ గడు

మంచుచు గిరిశృంగసమసమదమేషారూ
ధుం డై మహనీయాస్త్రక
రుం డగు చవు డగ్ని గడలె శ రుద్రజువెనుకన్. 116

క. హరినీలాద్రినిభక లే

బర మెసంగఁగఁ గొమ్ముల ఘనశపంక్తిఁ గలఁచుకా
సర మెక్కి దండముం గొని
హరసూనునివజ్జ నడచె శ నంతకుఁ డంతన్. 117

క. తారకుఁ బారిగొనెడుతలఁపు

మై రోషం బెడఁదఁ బొడమ శ మదభరితప్రే
తారూఢుం డై యత్తటి
నై రృతి నడతెంచె గిరిశశనందను మ్రొలన్. 118

క. పాశధరుఁడు నవఘననీ

కాశం బగుమొసలి నెక్కి శ కలనికిని మహా
పాశముఁ గేలం బూని మ

హేతాత్ జడండఁ బాలించె శ హేలాగతులన్. 119

క. దిక్కులును రిక్కతెరువును
నొక్కుమ్మడిఁ గడవఁ గడఁగు శ నురుహరిణముపై
నెక్కి యనిలుఁ డాఙకి న
మ్ముక్కుంటితనూజతోడ శ మ దమునఁ గదలెన్. 120

క. నరవాహనుండు ద్విషదను
హర యగుగదఁ గేలఁ దాల్చి శ యపుడు మహాసం
గరకేళీలోలుం డగు
హరపుత్రునిఁ గూడి వెడలె శ నాలంబునకున్. 121

క. ఘోరాహిపినదజటా
ధారులును ద్రిశూలధరులు శ ధరరాట్టులితో
యోదూఢులు నై రుద్రులు
గౌరీసుతుఁ గలసి చనిరి శ కయ్యంబునకున్. 122

క. తక్కుంగలసురలును బెం
వెక్కిననిజవాహనముల శ నెక్కి రణార్థం
బక్కఱకంఠసికొమరుని
ప్రక్కఁ బాలించి రతులమోదరంజితముఖులై. 123

చ. హరిదధినాథులున్ సురలు శ నాగతిఁ గొల్పి సువర్ణ కేతునుం
దర లనమానచామర ఘనాఘనతుల్యశతాంగ నాదబం
ధుర గజఘంటి కారవమనోహర శస్త్రరుచిచ్ఛటావృతాం
బర యగుదేవవాహినిఁ గుశమారుఁడుదానడిపించె బోరికిన్.

క. ఆలోలామర సేనా
కోలాహలములు విలోలశగురు కేతువు ల
వ్వేళ రసాగగనదిశా
జాలమ్ముల దళముకొనియె శ సమ్యగ్భంగిన్. 125

క. రక్కసిమూకలు బెగ్గిల
దిక్కులు ప్రతిరావములను శ దీటుకొనంగా

- రిక్కతెరువు ఘూర్ణిల్లగ
 ఢక్కానినదము మహోద్భూతంబుగఁ జెలఁగెన్. 126
- క. పృతనాధూళుల నిండిన
 ఖతలము మథితాభిరవముఁ గలఁచుచు ననురీ
 తతిగర్భముల డులుచుత
 తృప్తిరవముల మొట్టపెట్టుపగిదిం దోఁచెన్. 127
- క. అరదంబుల నలఁగి తురగ
 ఖురములఁ బెల్లడరి ద్విరదకోటులచెవులం
 బెరసి వడగల నెగసి బం
 గరుమల పై ధూళి చదలఁ గ్రచుముగఁ బర్వెన్. 128
- క. రారాజద్రాభ్యాళిఖ
 రాహుఢోత్పతదుపత్యక్తాష్టాపదధా
 త్రీరజము ముతీయు ముఖరస
 మీరణముల నలుదెసలును గ మెండుగ నిండ్జెన్. 129
- క. వరి మరుదాహతినిఁ బొరిం
 బొరి మీఁదం గ్రింద వెనుక గ ముందు నెగయుబం
 గరుకెఢూళులు ననభా
 స్కరుకాంతిని నవలఁ ద్రోచి గ కరము వెల్లింగెన్. 130
- క. నలుదెసలఁ జదలఁ బొదలెను
 బలధూతసువర్ణరజముఁ ప్రబలె నకాళి
 జ్వలసంధ్యారక్తిమపి
 గల మగుజలముక్కదంబకముచందమునన్. 131
- క. తళుకుఁబసిఁడి నేలల గజ
 ములు న్వప్రతిబింబములను గ బొడఁగించి రసా
 తలనముసాగతకరు లని
 తలఁచి కనలి దంతములను గ ధరణిం బొడుచున్. 132
- క. సిందూరరజఃపింజర

- మందగమనసుందరో గ్రహతైకరుల కా
బృందారకిగిరిభూముల
యందుఁ బ్రతిఫలించునొడఁగు శ్రీ లగవడ కుండెన్. 133
- క. ఆహవతత్పర యై కో
లాహలముల గుహలులియుఁ జెలంగుచు దివిష
ద్వాహిని యాకై వడి హై
మాహార్యము డిగ్గె నతిరయంబున నంతన్. 134
- క. మేరుగుహశయసింహకి
శోరములు శతాంగనినదశోభితగజఘం
టావబృంహితములచేఁ
గూరుకు విడకుండె గండ్రక్రొవ్వుకతమునన్. 135
- క. భయదదరీ ప్రతినినదో
దయభేరీరవమిశ్రద్రోభధ్వని నాలిం
చియుఁ బండుట మృగరాజా
హ్వయము వెలసె నాహరులకు శ్రీ నన్వర్థం బై. 136
- క. మలతాలు బీటవెట్టఁగఁ
జెలఁగెడుసురబలమునులివ్రుచెవి సోఁక మహా
బలమును మృగరాజత్వము
గలిమికి సింగములు మదముఁ శ్రీ గడుఁ బ్రాపించెన్. 137
- క. సురవాహినీభయంబున
హరిణంబులు వాటిపోయె శ్రీ నశిదూరముగా
దరుల వెలలి హేలాగతి
హరులు నిలిచె నిర్భయముగ శ్రీ నయ్యెయెడలన్. 138
- క. నాతులతోడుత నెంతయుఁ
గౌతుకమున స్వర్జనంబు శ్రీ గనుఁగొన సౌవ
ర్ణతతమేరుస్థాంతర
సాతలముం దత్సువర్వశ్రీ సైన్యము వుండెన్. 139

- క. వసిడిమలచెంతఁ బొడమెడు
 సనితహరితపీతలోహితార్జునవర్ణో
 ల్లసితముల ధాతురజముల
 నెనఁగెం గంధర్వపురిరహిం జద లంతన్. 140
- క. చెవు లవియఁగఁ బొంగెడున
 ర్ణవముక్రియం జెలఁగిత్రిభువనములఁ గలఁచుడే
 వనరూఢినీవిఘట్టన
 భవనిరోపగుబు దెసలు నీ పగులఁగ నిగిడెన్. 141
- క. కరిబృహిహితముల భీకర
 హరిహేపల వీరభటమహార్భటుల సము
 ద్ధురతరళతాంగ మేదుర
 విరావములఁ బటహరవము నీ వినరా దయ్యెన్. 142
- క. తారకునినిజాంతఃపుర
 నారీకచకుచవిరోచనముల గజపతా
 కారథహయముల సమరచ
 మూరజ మత్తఱిని సాంద్రముగ వ్యాపించెన్. 143
- క. భూయస్థితద్యుమణిమ
 హీయఃపుతనారజోభ్రు నీమీక్షించి వడిఁ
 రాయలచలు మానసమున
 కై యరిగెన్ నెమ్ములాడె నీనభ్రభ్రాంతిన్. 144
- క. శాలాంబుదనిభసేనా
 భూళి దళముకొనుచుఁ జదలఁ నీ చులఁకింపఁగ హై
 మాలోల శ్రేణువుల
 వ్యేళఁ దటిన్మండలములనీవిధమున నొప్పెన్. 145
- క. పరిధూళి నిండురోదోం
 తరముం బొడఁగని జనంబు నీ దర్శించెఁ దదు
 దురరజ మిలఁ బొడమి చదల

- నెరసెనొ యటఁ బొడమి పుడమి శ నెరసెనొ యనుచున్.
- క. పొందుగ సూదుల భేదిం
పం దగినరజంబు కన్నుఁ శ బ్రామ జనులకుం
గ్రిందును మీఁదును వెనుకయు
ముందును బ్రక్కలును నొక్కరహిత దోచెన్. 14
- క. దిక్కరులమదం బింకఁగ
నొక్కట రథనేమినినద శ ముల్లసిల మహా
థక్కాదివాద్యరవములఁ
బిక్కటిలి నభస్థలంబు శ వెల్లుగ మ్రొసెన్. 14
- క. పుడమి సురసేన పట్టక
యడలుగదురఁ గొంత వ్రామె శ నాకసమున క
య్యెడ రాపిడిని బడల్పడి
చెడి విచ్చలవిడినిఁ గాందిరశీకం బయ్యెన్. 14
- క. తుంగతురంగమహేష ల
భంగురమాతంగసంఘపటుబృంహితముల్
రంగ ద్రవప్రధిధ్వని
సంగతి వడఁకించె సకలరజగతీతలమున్. 15
- క. ఏనుంగులగర్జల ఘం
టానాదంబుల మహాదృఢత మగుమహావీ
రానీకంబులసింహ
ధ్వానంబున డెనలు కలఁగి శ తల్లడపడియెన్. 15
- క. భూరిద్విపదానపయో.
ధారల నదు లుబ్బి తురగరదారితభూధూ
భీరాజిని నతిపంకిల
లై రథముల గట్టినేల శ యగు నొకమాత్రన్. 16
- క. మెరకలు పల్లము లయ్యెన్
మెరకలు నయి పల్లములును శ మించెను ధూళి

- గరిహరిరథముల యొరపిడి
ధరాతల మపుడ సమీకృతం బై యొప్పెన్. 153
- క. నలుదెసలు చదలు ప్రతిరవ
ముల నీనన్ శైలసంఘములు కడు వ్రీలం
జలనిధులు పొంగి పొరలుచు
గలగన్ ఖేరీధ్వనులు జగంబుల గలచెన్. 154
- క. కరువలి నిటునటు గదలుచు
హరిదంతరముల దగంగ శ సలముకొనుధ్వజో
త్కరము వరకింకిణీకము
గురుధూళీజలధి బడి యశగోచర మయ్యెన్. 155
- క. భైరవఘంటారవఘీం
కారవరానేకప్రళయములు తద్భ్రం
దారకవరూఢినిని ఛ
క్కారవముల మాటువెట్టె శ నాసనుయమునన్. 156
- క. బలరవముఖరలను రజ
స్వలలను ధ్వస్తాంబరల దిశల గాంచి యినుం
డలఘుతరరజ స్తిమిరం
బులచే సంతర్హితత్వముం బ్రాపించెన్. 157
- క. సైనికులు రజఃపూర్ణది
శానారిని నాక్రమింపఁ శ జదలు నిహతభే
రీనాదజంబుల బ్రతి
ధ్వానముల సమత్సరంబుశవలె గర్జిలెన్. 158
- క. గాలిం దూలినగురుతర
శైలము లన నింగి ద్విరవశసమితి చెలఁగె న
భ్రాలిబలెం దేరు లమరె
నీలీల సంకులముగ శ నెనఁగెన్ సేనల్. 159
- క. పరిమజ్జద్యూభన్ని

రరసేన వియధరాంతరశమున మహా

గ్రరవభరిత మై బలవద

సురలోకలయోద్భటాబ్ధిచోప్పునఁ జెలఁగెన్.

160

ఉ. కారణకార్యరూప శరశఖండిత రావణముఖ్యుడై త్యలో

కా రణకోవిదా దివిజశకార్యధురంధర భక్తతత్పరా

సారసనేత్ర మానిజనసన్నుతిసాత్ర సముల్లసత్కృషా

సారసమీక్షణ సయవీచారవిచక్షణ దివ్యలక్షణ.

161

క. అవ్యక్తా యక్షయ్య భ

వన్యాధినిహంత విబుధశవందిత మాదృ

క్లవ్యపవర్గా ప్తికరణ

భవ్యగుణగణాభిరామ శ పావననామా.

162

మాలిని. ధరణిదుహితృసక్తా శ ధన్తమూర్గప్రయోక్తా

పరయువతివిరక్తా శ భవ్యసత్కీర్తియుక్తా

దురితనిచయహర్తా శ తోషితామర్త్యభర్తా

పరమపదవిహర్తా శ భక్తలోకోపకర్తా.

163

గద్యము. ఇది శ్రీమదేంకటస్వామిగాఢాస్త్ర తమ్రయరాట్కవీ

ద్రపుత్ర విబుధవిధేయ వేంకటసూర్యప్రసాదరాయ ప్రణీతః

బైన నిర్వచనకుమార సంభవమహాకావ్యంబునందుఁ బంచ

మాశ్వాసము.

శ్రీ

రామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః.

నిర్వచనకుమారసంభవము

షష్ఠాశ్వాసము.

కరణకిరణకరుణా

లోక రణపటిష్ఠదుష్టలంటాకధను

రైకరణన మహిజాత్మవ

శీకరణచణా గుణైకశీమా రామా.

1

తే. అవధరింపుము పిదప సేనాధినాథు

హరసుతుని నగ్రనరుఁ డేసి శ హరి నసైన్యఁ

డై వెడలె నాలమున కని శ యసురపురిని

నడఁగ వడఁకించునానుడిశీచైడమె నంత.

2

క. జైత్తుఁడు సేనాపతి హర

పుత్తుఁడు జిత్వరదనుజరిశీపుచమూయుతుఁ డై

శ త్తులపై దం డెత్తుట

శ్రోత్రములం బడఁగ నడలఁ శ జొచ్చిరి యనురుల్.

3

క. అంతట దైత్యులు తొరకు

పొంతి కరిగి యెరఁగి హస్తములు మోడిచి మా

రాంతకనుతుఁ డాజికి జం

- భాంతకుతో రాకఁ దెలిపి శ రతిభీతి మెయిన్. 4
- క. తారకుఁ డద్దానికా విని
స్వారా జాజనిఁ ద్రిలోకశైత్రుని నన్నే
సారిఁ గెలువ లే దిప్పుడు
పోర గుహునిబలిమి గెలుచుఁ శ బో యని నగియెన్. 5
- క. క్రోధమునఁ బిదప విన్దురి
తాధరుఁ డై దైత్యపతి మనాంధమతుల దు
స్సాధుల సైన్యపతుల నా
యోధనసన్నధు లగుచు శ నుండఁ బనిచెన్. 6
- క. పనుపఁ జమూపతు లస్త్రము
లను గొని నతరాజసంకులం బయి తగుత
ద్దనతరసౌధాంగణ మం
దున నిలిచిరి తత్త్రిణంబ శ దోర్దర్పమునన్. 7
- క. తారకుఁ డవ్వేళం బఁచె
హోరులు సూపంగఁ గనెఁ గృతానతుల మహా
ధీరుల వీరుల ఘనదో
స్సారుల రణదుర్జయుల స్వశసైన్యాధిపులన్. 8
- క. పదపడి శోషితదిక్కరి
మదజలనేమిస్వనం బనమరబలభయదం
బుదధిమహీభృదవార్య
స్యద మగురథ మెక్కి దనుజుఁ శ డాజికి వెడలెన్. 9
- క. ప్రళయాంబుధిగతి నులియుచుఁ
జలితధ్వజమాల నినాంశుశచయములఁ జొర నీ
కలఘురజంబులఁ దపను ది
శలఁ గప్పుచు నసుర వెనుకశసైన్యము నడచెన్. 10
- క. సుర సేన కేదురుససురే
శ్వరు సేనం బాడముభూరజము పొందెను ది

- క్కరిదంతములఁ దెలుపు మద
భరితదిగిభకుంభములను శ బంకత్వంబున్. 11
- క. ధరణిధరగుహాస్ఫోటన
కరతదనుర సైన్యభేరిశాన్వనముల సా
గరములు పొంగి పొరలె ని
ర్రరవాహిని తత్తణంబ శ సంక్షోభించెన్. 12
- క. దుర్జయదానవస్సైనిక
గర్జానినదములఁ బొంగు శ ఖతరంగిణివి
స్ఫూర్జితమలోర్తి తితులు
నిర్జరపురమందిరమఃల శ నెరసెం బిడపన్. 13
- క. యానాభిముఖుం డగున
ద్దానవపతియెదుర నశుభశీద మగుశకునసం
తానము తదీయమరణా
ఖ్యానధురీణ మయి తోచె శ నతిభయదముగన్. 14
- క. రక్షోగణమాంసములం
భక్షించెద మింతలోన శ మన మని యెలమిం
బక్షితతు లాడె నమరవి
పక్షులసేనపయి నాతకపము సొర కుండన్. 15
- క. గొడుగులఁ బడగల విలుచుచు
బుడమిరజము జనులనయనశములఁ గ్రమ్మగఁ బె
ల్లడరిచి కరిరథహయములఁ
గడుఁ దూల్చుచు నసురసేన శ గొప్ప సెలంగెకే. 16
- క. సద్యోభిన్నాంజనలసి
తద్యుతులు భయంకరములు శ దర్శకరముల్
ప్రోద్యద్విపాక్కిఁ గ్రక్కుచు
మాద్యద్గతి నడచె మార్గమధ్యము నందున్. 17
- క. సురశత్రుం డగుతారకు

- మరణముఁ దెలుపఁగ నినుఁడు సకమత్సరుబలె భీ
కరదర్శకరభీషణ
పరివేషముఁ దాల్చె నపుడు శ్రీ భయదాకృతి యై. 18
- క. రక్కసులనల్ల దురమున
నక్కఱమై ద్రావ వచ్చు శ్రీ ననువేడుక నా
నక్కలు భాస్కరుఁ జూచుచు
నొక్కట గుమిఁ గూడి కూసె శ్రీ నుదృటభంగిన్. 19
- క. పట్టవగలు జలజల మని
నెట్టన పరిఁ దొరఁగుఋక్షరీచయముఁ గనుడుం
గట్టిడియసురకుఁ గాలము
తుట్టతుదయ యంచు నెడఁగ శ్రీ దోచె జనులకున్. 20
- క. కడు నడరెడునీపుల నలు
గడలును నింగియును వెలుఁగ శ్రీ ఘనములు వెలిగా
నెడఁద వగిలించునులివునఁ
బిడుగులు గగనంబు నుండి శ్రీ వెల్లుగఁ దొరఁగెన్. 21
- క. మండెడునిప్పులు మాంసపుఁ
గండలు నల్లయును బెల్లుగఁ గురిసె దిశా
మండలి ఖరగశరుచులన్
మెండుకొనురజస్సమృద్ధిమెయిఁ గడు మాసెన్. 22
- క. గిరిశృంగము లగల దిశాం
బరముల నిండుకొని చెవులఁ శ్రీ బగులుచుచు రుషో
ద్ధుగయమరాడరాభీ
కర మగునిరాతరవము శ్రీ కడు వడి నడరెన్. 23
- క. శరనిధిఁ గలఁచుచు శైలని
కరముల భేదించుధరణీకంపమునఁ బత
త్తురగము స్థలదిభము మిథః
పరిరబ్ధజనంబు నయ్యె శ్రీ బరబల మంతన్. 24

- క. ముట్టెల నెత్తుచు రవిపైఁ
గట్టినయూక్షణము లమరఁ శి గర్జంబులకున్
బెట్టదముగ నత్తారకు
కట్టెదురం గూడి యటచేఁ శి గౌలేయకముల్. 25
- క. పరిణామభయదముల న
య్యరిష్ఠములఁ దోస కనియు శి నాదైత్యకులే
శ్వరుఁడు ప్రయాణమువలన్
మరలఁడ దైవ్రాపహతి నశిమర్నోద్ధరుఁ డై. 26
- క. మతిమంతు లిడుమ యగు నను
మతి వారించినను నయ్యోమరిపువరుఁ డు
ద్ధతి ముందు నడచె నజ్ఞన
హితోపదేశంబు ఖలులశ్యెడ వమ్ము గదా. 27
- క. నుడిగాలితాఁకునన్ వడిఁ
బుడమిం బడునసురకనకశ్రవుంగొడు గవు డ
య్యెడ మృత్యుపారణార్థం
బిడువటకపాత్ర మనఁగ శి నెంతయు నొప్పెన్. 28
- క. భావిశిర శ్శేదనముం .
భావించి తదమర్మవైరిమాళి గళ స్తు
క్తావళి బాష్పంబుల శో
కావల మై యెడ్చు చుండ శి నన నొ ప్పారెన్. 29
- క. లనుచరులు సారె వారిం
చిననుం గ్రహించుకోర్కిచే బలె నట గృ
ధ్రనివహ మాడెం దితిజే
శునిమాళిఁ దదీయమరణసూచక మగుచున్. 30
- క. కాలాంజనసజ్యోతి వి
శాలఫణామణిగభ స్త్రీసంవాంతవిమా
భీలమహాఘాతకృతి యగు

- కాలాహిని దనుజుపడగఁ శ గాంచిరి జనముల్. 81
- క. స్ఫురదనలము దై త్యురథాం
తరమున డబ్బా అనఁగి రరథహయశ్రుతిచా
మరకేశశరశరాసన
శరధుల దహించె నపుడు శ చండతరం బై. 82
- క. ఏవంవిధబహుదుశ్శకు
నావలి దోచినను నతిమరదాంధుఁ డగుట నా
దేవారి మగుడ కున్న న
భావీధిని దివిజవాణి శ బోరనఁ జెలఁగెన్. 83
- క. ఓరి మదాంధా తారక
స్వారాజ్యఖదివిజవీరశసహితుం డగుకౌ
రీరమణిపతిసుతుతోఁ
బోరికి నూల్కానఁగఁ బోకు శ భుజగర్వమునన్. 84
- క. వడహోవయస్కుఁ డగుహరు
కొడు కాజికి వచ్చె నసురశోటులచేతం
జెడఁ డతఁడు తమంబుల హరి
వడువున నీ కేల రిత్తరవైరము మూర్ఖా. 85
- క. ప్రాంచత్కూటంబుల ది
క్సంచయమును నింగి నలము శ క్రాంచాద్రిని భే
దించెన్ వాలమునఁ దదు
దంచితబలు నాజి నెదురఁ శ దలమే నీకున్. 86
- చ. వెరవున నీశునొద్ద విలువేద్యను నేరిచి రాజకోటిఁ దా
నిరువదియొక్కసారి వధియించి తదస్రక్రతాభిషేకుఁ డై
పరఁగెడురాముఁ డేఘసునిశబాహుబలంబున కోహటించు నా
దొర జగదేశవీరు రణరదోహలి నూల్కొనె దేల దుర్తదా.
- క. త్వర విడువు మదము రణతే
త్పరుఁ డగుగుహుశక్తిసాలఁ శ బడకుప్పు వానిన్

- శరణము వేడుము నీ క
 క్కరుణాంబుధి బ్రతుకుత్రోవఁ శ గలిగించు ఖలా. 38
- క. అని వినఁబడుపలుకులు విని
 కనలి దనుజవిభుఁడు ముజ్జశగముల వణఁకఁ జే
 సినవాఁడ యయ్యుఁ దాఁ గం
 పన మొంది నభంబుఁ జూచి శ పలికెం బెలుచన్. 39
- క. శ్రామచరామరు లారా
 భీమాత్మజపక్ష మొంది శ పృథుగర్వముమై
 నే మని ప్రేలెదరు మదీ
 యామేయశరార్తి నక్కటా మఱచితిరే. 40
- క. వనమున నిశి మృగములలా
 గునఁ గార్తిక మందుఁ గ్రొవ్వునకుక్కలచందం
 బున నఱచెద రేలా ప
 డైనములబాలకునిబలిమి శ దేవత లారా. 41
- క. ధరఁ దస్కరుఁ గూడునత
 స్కరుబలె మిముఁ గూడి గుహుఁడు శ కటకట పొందున్
 మరణముఁ గావున మును మిముఁ
 బొరగొని యాపైఁ దదభవశ్రుత్రు వధింతున్. 42
- క. అని వెలుచం బలుకుచు నిజ
 ఘననిస్త్రింశంబు వెఱికి శ కవియుడు నన్యో
 న్యనివీడితజ్ఞానువు లై
 కనుకని దూరముగఁ బఱచె శ గ్రతుభుగ్గణముల్. 43
- క. పదపడి దనుజుఁడు గర్వో
 న్నదుఁ డై వికట మగునవ్వు శ నగి యసి చెంతం
 బదిలముగ నునిచి మఘువు నె
 యిద సారథి రథముఁ బోవ శ ని మ్మని పనిచెన్. 44
- క. నురవె రినియంత మనొ

తిరయంబుగఁ దేరు నడప శ దెసల నతిమి భీ

కర మగుసురసేనాసా

గరముం దత్త్వణమ చేరె శ గర్వోద్ధతిమై.

45

క. ముందు సుపర్వవరూఢిని

క్రందు విలోకించి సమరశకాతుకలీలా

స్పందితుఁ డై తారకుఁ డా

నందజపులకావలీననాథుం డయ్యెన్.

46

క. మానసవేగు లయినసుమ

నోనాథచమూచరులు విశనూతినరణలీ

లానూనరభసమున యో

ధానీకము నపుడు గొల్పి శ గాహవమునకున్.

47

క. పేరెలుఁ గెనఁగఁగఁ దమతమ

పేరులు చే యెత్తినుడివి శ పృథుదైత్యచమూ

చారులు నిర్జరసేనా

వారాశిం గడిసి రప్రశవార్వోద్ధతిమై.

48

క. సురలు పురోసురసేనా

శరనిధిఁ గని వెఱచి రధికశంఖోభమునన్

హరసుతుకనుగొనలనయిమి

డిరి రణదుర్ధర్ష లగుకశ్శిడిమగ లెల్లన్.

49

క. హరసుతుఁ డరితుభితని

ర్జరవాహిని నపుడు సుప్రసాదనుధానం

భరితేక్షణమూలఁ గనుఁగొని

దురమునకై నూలుకోలిపె శ దుర్జయలీలన్.

50

క. ఘను శక్తిధరునిఁ గనుఁగొని

జనితోత్సాహు లయి సురలు శ శక్రాదులు దా

రని నేన నేన గలిచెద

నని కడఁగిరి వీరునండు శ యల వైసఁగుఁ గదా.

51

క. సురభటు లాసురభటులు

దురగతి నాయుధము లెత్తి శ్రీ దురమున జయముం
బొరయఁగఁ గోరుచును బర

స్వరముం దలపడిరి వందిశసన్నతు లెనఁగన్. 52

ఉ. వేల నతిక్రమించి యని శ్రీ వేలయముం బొనరింపఁ జేర్చి ది
గ్జాలము లాక్రమించి లయశకాలసముద్భట మై సురాసురా
భీలచమూదధివ్యయము శ్రీ భీకరరావ నుజాండమున్ మహా
శైలతటీవిఘట్టనవిశంకట మై పగిలించె నత్తటిన్. 53

క. భీకరశస్త్రాస్త్రంబులఁ

జేకొని యొడ్డొంటిఁ దాకి శ్రీ చెండాడెడున

స్తోకాసుర సేనకును ది

వొక స్సేనకును ఘోరశ్రయ్యుద్ధం బయ్యెన్. 54

క. తురగస్థుఁడు తురగస్థిత

ద్విరదసమారోహకుండు శ్రీ ద్విరదస్థితఁ గా

ల్వరు కాల్వర రథి రథిన్

దురముం బొనరింపఁ గా నెదుర్కొని రంతన్. 55

క. పోరన్ ధీరత్వంబున

వైరి నెదుర్కొనెడువీరవద్యనకున్ సొం

పారెడువీరాంకంబులఁ

జేరుల వినరించు వందిశీబృందం బాజిన్. 56

క. భూరిపరాక్రమముల నొ

కారా యని పొగడుమాగశీఘ్రమునుమునన్

వీరు లెడ దవుల మగతిన

మూరన్ మనలుదురు సంప్రహారోత్సుకులై. 57

క. అత్తటి సంగరకుతుకా

యత్తు లగుచు మేనఁ బులక శ్రీ లలరారఁగ వీ

గోత్తము లుఱి కొండొరువుల

- క త్తశములు సిందికొనిరి శ గర్వోద్ధతు లై. 58
- క. ఆలోన మహాజ్ఞానకర
వాలచ్చితకవచసంభవదుపరివిలుర
త్తూలంబుల గగనదిశా
జాలంబులు ధవళకాంతీసంపద నెనగెన్. 59
- క. నెత్తుటఁ గడుఁ దోఁగి నుము
ద్యత్తరణిమరీచికాసరమంచితరుచు లై
యత్తటి శూరులు త్రిప్పెడు
కత్తులతళతళలు మెఱుపుగమి నటు ద్రోచెన్. 60
- క. భూరిక్రోధంబున నము
దారపరాక్రములు భటులు శ దాఁకి పఱపుదు
ర్వారశరపరంపరలు మ
హారగములవగిదిఁ జదల శ నొక్కట నలమెన్. 61
- క. ధానుష్కమహాశుగనం
తానంబు మిథోవపుర్విదారణదీప్తం
బై నల్లసోఁ కెఱుంగక
వే నిగుడుచు దవ్వులన్ భూవిన్ వెనఁ దూఱెన్. 62
- క. ఆలము సేత కలరునా
భీలమహాయోధచయము శ వెల్లెసినబా
ణాళి తొలుదొల్లఁ గరులం
గూలిచి యామీఁదఁ చామ శ కూలున్ నేలన్. 63
- క. భీమాటోపానలకీ
లామాలాప్రోజ్జ్వలత్కలంబచయంబుల్
ప్ర్యామముఁ గప్పఁగఁ బశ్య
ద్వైవమానికసంఘు నుపుడు శ వై శను పఱచెన్. 64
- క. హరివిక్రము లైనధను
ర్ధరులశరావళుల విదళితం బై నెత వి

- స్మిరకోలాహలముల నం
 బర మెంతయు మొట్టవెట్టురపగిదిం జెలగెన్ . 65
- క. ఊణి వడకఁ జెవి సోకఁగ
 బాణాననగుణముఁ దిగిచి ర భటు లేయున్నర
 ద్వాణావలి వడి నిగిజెన్
 శోణితముం గ్రోలఁ దివురుచు జనుమాడ్కిన్ . 66
- క. ఉఱ కొండొరువులపై మగ
 లొఱ వెఱకి కృపాణపాళి ర నొగి జలిపింపన్
 మెఱుంగుల నెపంబుమై న
 త్తఱి నాఖిష్ణములు నగువిధంబునఁ జెలగెన్ . 67
- క. నెత్తుటను దొప్పదోగుచుఁ
 గత్తులు వీరాళిరాణిరకంజాతములన్
 నృత్తము సేయుచు ఘనవి
 ద్యుత్తతులన్ నగె రజోఘనోగ్రరణమునన్ . 68
- క. అంత రణార్ధికోద్యత
 కుంతంబులు దీప్యమానరఘోరాకృతిఁ గ
 ల్పాంతసమున్నటుఁ డైనకృ
 తాంతుమహాజిహ్వాకలక్రియం దనరారెన్ . 69
- క. చక్రములఁ బ్రస్ఫుద్్రుచి
 చక్రంబులఁ దరణిబింబరసంకాశములం
 జక్రధరులు నిర్వక్రప
 రాక్రమమున వైచ సంబరము నవి గప్పెన్ . 70
- క. ముందఱ వీరాగ్రణులు న
 డిం దఱుముచు నార్పుడుం గరసింపకలంకం
 గొందఱు మూర్ఖుం జెందరి
 గొందఱు ధరణీతలమునఁ గ గూలిరి తోడ్పాన్ . 71
- క. నిలు నిలు నినుఁ గూల్చెద నని

వెలుచు దొడరువైరి గాంచి శ్రీ ప్రియ మొందుమహా
కలహగతు డొక్కడు తనతో

ల్లల కోర్వక పటవ గడు నేరదం దురపిల్లెన్. 72

క. కొందఱు బహువీరులతో

గ్రందునఁ బోరాడి యొడుకడకు నరుగుచు
ముం దెదురుకొనినయాభలు

లం దలపడి రందు రణక శ్రేణాలనులై. 73

క. పులకాంచిత బాహు లయి భ

టులు కొందఱు పోరుటకు గర్జన వడి దమ్ముం
దలపడఁ దివిరెడువీరుల

గలహమహోద్ధతుల నెదురఁ శ్రీ గని యలరి రెదన్. 74

క. సమదద్విపకుంభము ల

స్త్రములఁ బగుల ము త్రియములు శ్రీ ధరఁ బడి యెసఁగె
సమరక్షోణీకేదా

రమున నిశినకీర్తిబీజశ్రాజిఁ బోలెన్. 75

క. వీరులగర్జాధ్వనులను

తారణములు మావటీండ్లు శ్రీ వారించిన దు

ర్వారము లై యంకుశములఁ

జీరికే గొన కపుడు పఱచు శ్రీ జెల్లాచెద రై. 76

క. బాణంబులఁ బై యోధుల

ప్రాణంబులు పూన నొచ్చి శ్రీ పస చెడి సమర
క్షోణిని నేనికమూలకులు

శోణినిన్నగలలోను శ్రీ సొచ్చి మునింగెన్. 77

క. ధీరు లగురథికిముఖ్యు ల

సారాస్పృష్టుల డిందుశపడ రథములు హుం

కారంబులతోడ శరా

సారంబులఁ గురిసి రపుడు శ్రీ శత్రులమీఁదన్. 78

క. కరవాలంబులచేత

శిరములు దెగ ఘోటకములు శ్రీ కీ.తి నొఱగుచు వి
స్ఫురితాసివిదారిత మై
యరిసంతతి నేలఁ గూల శ్రీ నాపైఁ గూలున్.

79

క. ఘోరాస్త్రనికృత్తములగు

వీరాగ్రేసరులతలలు శ్రీ వెన డొల్లుచు న
చ్చోరదనపీఠితోష్ణము
లైరుషఁ బరుగిడును శాస్త్రవాభిముఖముగన్.

80

క. స్ఫురదర్థచంద్రవిదళిత

నరయోధశిరశ్చయము లశ్వనిఁ బడ కుండం
జగములఁ దన్నికొని యం
బరమున నవ్వేళ డేగరపాఁజులు పఱచెన్.

81

క. ఉఱక పదాతులు సాదులు

తఱిమి పయిం బడెడుకరులదంతంబులపై
కుటికి తదారోహకులను
నఱికి పడం ద్రోచి రపుడు శ్రీ నానాగతులన్.

82

క. శూలాదికవివిధాయుధ

జాలముల నిషాదివితతి శ్రీ సావం గజముల్
శాలానిలలోలము లగు
తైలంబులు వ్రాలెఁ దిరిగె శ్రీ సమరక్షోణిన్.

83

క. కరులం డీకొల్పుచు నొం

డొరులం దలకడచి వీరు శ్రీ లుగ్రోద్ధతి ను
దురశస్త్రాస్త్రంబుల సం
గరకేళిం గొనిరి శత్రుగణములయనువుల్.

84

క. ఆకరముల నొం డొంటిం

దాఁకుకరులదంతఘట్టనంబులచేత
వీఁకం బొడమెడుననలము

- కాఁకలు రిపునిహతవైరిగణము దహించెన్. 85
- క. శుండాంబులు కనలునఁ
దొండంబులు సాచి దివియఁ శ్రీ దొడరఁ బదాతుల్
చండ్కోద్రతి నయ్యేనిక
తండంబులఁ గూల్చి రుగ్రతరఖడ్గములన్. 86
- క. ద్విరదంబులు యోధుల నం
బరమునకుం దొండములను శ్రీ బట్టి విసర న్వః
పురి కరిగెం జీవంబులు
ధర కొఱగఁ గ భేదరములు శ్రీ తత్సమయమునన్. 87
- క. పాండురధారాలసదసి
ఖండితములఁ జేసి కరులకరములు పుడమిన్
మెండుగఁ గప్పియు వీరులు
నిండుముదం బంద రైరి శ్రీ నెమ్మనములలోన్. 88
- క. మాతంగంబులు దివికిఁ బ
దాతులఁ జేతులను బట్టి శ్రీ దండడి వైవం
భ్రీత లగుచు స్వారములు
చేతోముద మొదవ వారిఁ శ్రీ జేకొని రంతన్. 89
- క. తురగముల నెక్కి ధనువుల
ధరియించి చెలంగుయోధతతి శరదళిత
ద్విరదారోహులు మూర్ఛం
బారయఁ దెలిసి రాక కెదురు శ్రీ పొడగను చుండున్. 90
- క. కడుఁ గనలునఁ దనుఁ బొందువం
గడఁగెడునేనుంగుకరము శ్రీ కరపాలమునం
బొడి నేసి పదాతి యొక్కఁడు
వడిఁ దద్దంతములపై కరవారణ నుటికెన్. 91
- క. ఎదిరిబలములోనికి నడిఁ
గదియం జని ఖడ్గధారఁ శ్రీ గరిదంతములన్

- 'మొదలంట నటికి మఱియొక
పదాతి రయ మార మరలె శ బలగర్వమునన్. 92
- క. కోపన మగునొకయిభ మా
టోపంబునఁ బట్ట నొకభోటుఁడు వడినిఁ గృపా
ణాపగతప్రాణము గా
నాపడ్చిం గూల్చి పొల్పె శ నక్షతతనుఁ డై. 93
- క. తురగసుఁ డొకఁడు ప్రతిబల
తురగస్థిత మరము వగులఁ శ దోమరహతులం
బారిగొని యెడఁ దత్ప్రాసో
ద్ధురఘాత నెఱుంగఁ డయ్యెఁ శ దుష్టాత్మం డై. 94
- క. హరిపుష్పదృఢాననుఁ డై
కరమునఁ బ్రాసంబు గ్రాలఁగ నొకవీరుం
డరిహతుఁ డయ్యు సజీవుని
కరఃశిఁ ఘాటకముతోడఁ శ గలనం దిరిగెన్. 95
- క. పగవారిశ స్త్రములచే
విగతానుం డై నసాది శ వీక్షించి కడున్
వగ నొకయాజానేయము
మొగ మశ్రులఁ దోఁగ విడిచి శ పోవక యుండెన్. 96
- క. శితభల్లంబునఁ దన్నుం
బ్రతిపత్తుఁడు నొవ్వ నేయ శ బల మఱి సమర
క్షితిఁ బడు చొకసాది యసిన్
మృతి నొందింంగ వైరిరమిఁదికి నుఱికెన్. 97
- క. భీకరశ స్త్రమిఘోహతు
లై కడు వడి హరుల డిగ్గి శ యటఁ బోరిరి శై
ర్యాకరు లిద్వరు మగలు క
చాకచిగ భుజాభుజగ రుహరూషితు లై. 98
- క. బాణం బులరఘులు రఘుల

ప్రాణంబులు గొనఁగ వారు శి పాణితలములం
బాణాసనము లెనఁగ న

ప్రాణులక్రియఁ దోచి రపుడు శి రణరంగమునన్. 99

క. రథి నిజశరమూర్ఛితు నొక
రథికోత్తముఁ డేయు టుడిగి శి రణకాంక్ష సమి
త్పృథివిం దేఱువఱకుఁ ద
ద్రథముసమీపమునఁ దనదుశరథమున్ నిలిపెన్. 100

క. ఇరువును రథికోత్తము లొం
డొరువులతోఁ బోరి పోరి శి యునుఱు లెడల న్వః
పురి కరిగి యచట నొకయ
చ్చరన వలచి యుగ్రభంగిఁ శి జల్పిరి రణమున్. 101

క. చండార్ధచంద్రబాణవి
ఖండితశీర్షు లగురథులు శి ఖచరు లను ధరా
మండలమున నాడునిజో
ద్దండకబంధములఁ గనిరి శి తత్సమయమునన్. 102

క. శోణితపంకిలనమర
క్షోణిం బై శాచగణము శి సొక్కుచుఁ బాడన్
రాణన్ బహువిధతూర్య
శ్రేణు లులియ నట్ట లెల్ల శి నృత్యం బాడెన్. 103
హరిణీవృత్తము.

సురదనుజసేనల్ క్రం పై యిట్లు శి స్రుక్కక పోరఁగా
గరిఘటలు మున్నెం బోరక్తాపగతతి నంత దై
త్యరమణుడు రక్తాక్షుం డై నచ్చి శి తాంకె దిగిశుల్క
స్ఫురితవికటప్రభుంగోస్మందు శి పోరెడునేడుకన్. 104

వసంతతిలకవృత్తము.

ఆరాక్షసాధము మహాగణకౌశుకాఘ్నన్
ధీరుం దురాత్ముఁ గని శి నికృలిరాజి తాంకెం

ఘోరః మహోద్ధతిని శ భూరితరోగ్రబాణా
సారాంధకారితదీశాగగనంబు గాఁగన్.

10

వనమయూరవృత్తము.

లత్తటి నురారి సగి శ యానురలపై ను
ద్వృత్తి శరజాలముల శ నేసె వడి నంభో
భృత్తు జలధారలను శ బెల్లుగ మహాభూ
భృత్తిపయిం గురియురేపిరి దలపింపన్.

106

చంద్రరేఖావృత్తము.

ఞింద్రాద్యాశాధిపోస్తురక్షేమప్రజంబుల్ స్ఫురన్ని
స్తంద్రాదిత్యారిబాణాశసారంబు వేగం బెలర్పం
గం ద్రుంచె దత్సమిద్రంగం బందు మాద్యద్విహంగా
ధీంద్రాఘంబుల్ మహాగ్రాశ్రహిస్తోమముందున్తుమాడ్కిన్.

ప్రియకాంతావృత్తము.

నలు దెసలం గిప్పుచు నిజనామాంకములం బ్ర
జ్వలితశితాగ్రంబులఁ దగుశచండద్విశిఖాళిక
జ్వలనుఁడు ఘానంబుబలె నశవాశోద్ధతి రక్షః
కులపతి మా వెం దదమరశ్ఘోరాశుగపాళిన్.

108

క్షమావృత్తము.

పదపడి యతికోరపంబుమై దైత్యుఁ డు
న్మదుఁ డయి శరసంతాన మేయన్ భయ
ప్రదవిషధరరూపంబుఁ బ్రాపించి యా
త్రిదశగణము బూరించె నాబాణముల్.

109

అశ్వగతివృత్తము.

ఆసురనాయకుచే నురగ్రాశుగబద్ధము లై
యాసురసంఘము లత్తటినాజని నిల్వక ని
శ్వాససమాకులతక నిజశక్త్యము లొప్పటి గౌ
రీసుతుఁ జేరెను శౌర్యధురీణు విపత్తిహరున్.

110

నర్కుటవృత్తము.

హరనుతుచూడ్కిచేతన తరదాశుగబంధవిప
దృఢ మడఁగంగఁ బొంగు ప్రమదంబునఁ దేలి నురే
శ్వరముఖదేవతాగణమునన్నుతి చేయుచు నా
స్థరహరపుత్రునిం గదిసిసల్పెను సేవనముల్.

111

మేఘవిస్ఫూర్జితవృత్తము.

స్ఫురతోపొద్దీప్తుం డయి తడనురేశుండనున్ సూతుతోని
ర్జరేశాద్యాదిత్యుల్ హరినుతనిరీక్షావినిర్దుక్తులై రీ
సురాలిం జేరంగా వలదు శశిభృతూనువై కింకఁ దేరుం
ద్వరంబోనిమ్మావానిఁదునిమెదభూతంబులామోదమొందన్.

మానిసీవృత్తము.

తారకుఁ డీగతిఁ బంచినయంతర క్షేపమునుదోలుడు నయ్యది దు
ర్వారసమీరపరిత్యుభితక్షయశ్రవారిధరారవక్షేదుర మై
దారితనర్పవిపక్షచమూపిశితక్షతజాస్థిససారసవి [సఃగెన్.
స్ఫారభయంకరచంక్రమణక్రమశ్చక్రయుగం బయి యొప్పె
కుసుమితలతావేల్లితవృత్తము.

కల్పాంతానల్పశ్వసనహరసంఘట్టనాలోలభూభృ
త్కల్పం బై హాహారవక్రదమరొగ్రస్వసం బై నక్త్రాశ్వా
కల్పక్రవాదీశ్వరుని రథముంగొంచి నోళ్లెండ నాన్
వేల్పుల్సంక్షుభ్యాత్తులగుచుమనోరధ్వేగముంబొందరంతన్.
చంపక కేసరివృత్తము.

దనుజుండు సంక్షుభితరైవత సైన్యము సూచుచుం
గనదుగ్రబాహుధృతరకాద్భుతదండవహోగ్రుఁడై
యనలాక్షుసూనుని మహాహవకేళివిలోలుపా
త్తునిఁ జేరి యాఘనునితో నిటు నల్కెబ్రమత్తుఁడై. 115

శార్దూలవిక్రేడితవృత్తము.

ఓరోరీహరతాపసేంద్రనుత బాహూద్వృత్తి నామీదనా

యాశా చాలను జాలు నింక విడు దేవదాసకార్యాశ నీ
 ఘోరా స్త్రంబులు నీకు నేల చెవుమారకుత్తా తలంపక వృథా
 భారం బింతియ బాల్యపేళలభవద్యాస్వద్భుజాపాలికిన్. 116

మత్తకోకిలవృత్తిము.

అక్కటా గిరిజాగిరీశులకాత్మజుండ వైకండ వీ
 వుక్కునన్ నను దాకి మృత్యువునోంద నేమిటి కాలముం
 దక్కి పొమ్ము కడున్ నడిం దలీనండ్లు లంకతలంబుపై
 నెక్కునిం గని యూరడిల్ల గ్రీనీపుర బొందెడు మోదమున్.

పంచచామరము.

స్మరారిపుత్ర లెస్స మానససంబులు దలంచి యీ
 నురేకవిద్వంసు దెగంగఁగజూచు టొప్పు వేగ యీ
 దురాత్ముఁ డక్కటా యగాధతోయరాశిలోన తా
 తరిం బలెన్ వడిన్ మునుంగుఁదాను ముంచు నిన్నునున్.

మనవదర్పణవృత్తిము.

అంగజహరసూతి దైత్యువార్య మట్లు విన్నతో
 డం గడు వడకాడుకోమఁగోత్ర మెప్పు గాఁ గనుల్
 చెంగలువలపోలికం దనరేర్చి యెఱ్ఱవాఱి వి
 ల్లుం గనుచు స్వశక్తిఁ జూచి పోల్కు నాసురారితోన్. 119

గజవిలసితవృత్తిము.

గర్వము నొంది ప్రేలుకడు బెడిద మయినయీ
 దుర్వచనంబు నీకీతలులువ తిగు నిగను నీ
 దోర్విభవంబు సూతుఁడొడరుము గొను శరమున్
 మూర్ఖుని విలంబు గూర్పురమనము సడఁతు ననిలోన్. 120

మంజుభాషిణీవృత్తిము.

అన నక్కుమారు నమరారి వల్కె దం
 తనిపీడితోఁ ఘో డయిదారుణ క్రుధన్

ఘన మాభజాబలముగ్గలె నేని నీ
వనిలో మనీయవిశేఖాగ్ని సైచుమా.

121

సుగంధిస్తమము.

అంచ వైరిదుర్నిరీక్ష్యమైనవింట నారి సం
ధించి తార కానురుండురదీటుకొల్పె నమ్ములం
జంచదుగ్రసర్పతుల్యరచాప మెత్తి యుద్ధతిక్
మంచుకొండమన్నఁ దుగ్రరమార్గణాలి బూనఁగన్.

122

శాలినీవృత్తము.

ఆకర్ణాంతాకృష్టమాదై త్యువింట
భీకృద్బాణౌఘంబురవెల్లుప్పతిల్లె
లోకంబుల్ భీతిల్లిరలోఁగం బ్రభాఘా
ర్ణాకాశాశేషాశరమై యుగ్రభంగిన్.

123

ఇంద్రవజ్రస్తమము.

రక్షోధనుర్దుక్తశరంబులన్
న్యక్షోభ గాఢజీకటిరయావరించెం
జత్సుర్నిరోధం బయిరసారసేనా
ధృత్యుండు గానంబడఁడయ్యె నచ్చోన్.

124

తోటకస్తమము.

అని నారిని నాశ్రవణాంతము గాఢ
గొని యేయుశివాత్మజాఘోరధను
ర్జనితోగ్రవిజిత్వరసాయకముల్
దనుజేశ్వరుబాణములం దునిమెన్.

125

దోనకస్తమము.

సారచమూభయరసంజనకం బౌ
తారకబాణవిరతాన మడంగం
గౌరిసుతుం దురురకాంతియుతుం డై
సూరునిపోలికఁగజాడఁగ నొప్పెన్.

126

భుజంగ ప్రయాతవృత్తము.

మహాతేజః ధై యక్కురమారుం డనిం దు
స్సహస్సూర్తి దీపింపరసైః పంగ తే క
మహాదైత్యుః డత్యుగ్రమాయావరుం ధై
మహేశాత్తజం బిష్టు ర్మార్కో గడంగెన్.

127

స్రగ్ధరానా తము.

మంటః బోల్వీని సామాన్యశస్త్రాలి మా
ర్కొంట వ మ్మూచునరక్రోధుః ధై యాజగ
త్కంటకుం డప్పు వీరకన్ సమీరాస్త్రమున్
వింట సంధించె బృగ్ధీప్రకంపంబు గాన్.

128

ద్రుతవిలంబితవృత్తము.

అటు లతిం డనిరలాస్త్రముః బూన ది
క్తటములన్ లయరకాలమొ నా రజః
పటలి రేగి విభాకరుం గప్ప నొ
క్కటః జెలంగెనుగొడ్డు మహార్భటిక్.

129

జలధరవృత్తము.

ఆతత దేవవాహిని మహానిలని
ర్ధూతసితాతపత్రములురతోయధర
స్థితరజోంబరస్థలినిఁ బె ల్లెగ సెన్
శ్వేతగరుత్మదంబములవియ్యము లై.

130

తోడకవృత్తము.

కరువలిచేఁ బడరగల్ కడు ను గై
ధరం బడ క భ్రంపరంబున నాడెన్
సురితసితాంబరశోభ లెసంగన్
సురధునివీచులసొంపు చలిర్పన్.

131

స్వాగతవృత్తము.

గాలిః దూలి వజిరగా సురసేనన్

నేలపైఁ బడె నశనేకపపం కుల్
తై లభేదికులిరశక్షతి నేలం
గూలుభూమిధరకోటికి నీ డై.

132

మేదినివృత్తము.

రథములు గుఱ్ఱముల్ ద్విరదరరాజసంతతుల్ సా
రథితతు లంబరంబున స్ఫురతప్రమిరవేగో
న్మథితము లై నుపర్వప్రతనాలయంబు గాఁగం
బృథివినిఁ బెల్లు గా నొఱగె న బిట్టు తూలి కూలెన్.

133

ప్రియంవదావృత్తము.

గురుసమీరహతిరఘోరశస్త్రముల్
దొరగి గుఱ్ఱములతోడ నస్తు ని
ర్జరులపై న్యమున న సాదు లెల్లఁ ద్రె
ల్లిరి మహాస్త్రహతి న లేక యే మహిన్.

134

పద్మకవృత్తము.

గళితశస్త్రు లయి నిర్జరరకాంతునిసేనఁ బ
ద్మలు మహారనము మీఱఁగ న ఘోరమరుచ్చల
ద్దళము లట్లు కడుఁ దూలుచు న దండడి గా వియ
త్తలమునుండి భువిఁ ద్రెల్లిరి న తత్ప్రవనాహతిన్.

135

మణిమాలావృత్తము.

ఈరితినిఁ వదై న త్యేశాస్త్రకృతం బా
సారధ్వజినీనాశకంబుం గని తోడ్పొ
స్వారాజ్యరమానిరవాహోద్యతుఁ డౌమా
రారాతిసుతుం డున్ గ్రాస్త్రోద్ధతిఁ జూపెన్.

136

ప్రహరీణీవృత్తము.

అంతః వే తదనిల న మాఱ దేవసేనా
సంతానం బనికి వెనఁ గడంగెఁ దద్దు.

రాంతప్రోద్ధతిఁ గని శ తారకుండు క్రుద్ధ
స్వాంతుం డై వడిగ మహానలాస్త్ర మేసెన్. 137

తే. గీ. స్రావృషేణ్యాబ్ధరుచి నొక్కప్రక్కఁ ద్రోచి
విన్దుటేందీవరచ్చాయ శ వెన్న కొత్తి
బుగులుకొని యవ్వు డేచి కొంఠబాగలగుంపు
రోదసిం బర్వెఁ జతుర్విరోధకముగ. 138

ప్రభాతవృత్తము.

నలుదెసలం గడుసేనల్ల నై నచీఁక
ట్లలమఁగఁ గ్రొంబొగ శ లాకసంబునన్ మ
బ్బులఁ బురుడింపఁగఁ శ బొంద నెంచె రాయం
చలు వడి మానససారసాకరంబున్. 139

ప్రమితాక్షరవృత్తము.

సురసేన భీమ మగుశచుం బ్రళయౌ
ధురబర్హి నాఁ బాడమి శ తోడన వ
హ్ని రగుల్కొనెన్ శిఖిల శ నేచి దిశాం
బరముల్ పిశంగరుచి శ భాసిలఁ గాన్. 140

చంద్రవర్ణవృత్తము.

అమృహానల మురీద గ్రశిఖిల ప్రియా
మమ్మునం జెలఁగ శ మబ్బులగతి ధూ
మమ్ము లొప్ప నడుశమం దనరెఁ జదల్
గ్రామ్మిటుంగుగుమిఁ శ గూడుకొనెనొ నాన్. 141

కుసుమవిచిత్రవృత్తము.

స్ఫురదనలా ర్తిం శ బాడము వెఱన్ ఫే
చరతతు లాకాశమునను బాఱన్
సురపతిసేనల్ శ సుడివడుచున్ శం
కరమతుఁ జేరంశగఁ జనె నలంతన్. 142

నవనందినీవృత్తిము.

ఇటు లగ్ని నొచ్చినస్వరీశ్వరుపరిం ధూ
ర్జటిసూతి గన్గొని రురీమాకలుషితుం డై
స్ఫుటహాసచంద్రికల శ మోము దనరంగా
నట వారుణాస్త్రము శశరాసమునఁ గూర్చెన్. 143

సుకేశరవృత్తిము.

అలఘుతరాంధకారనిధ శ మై చెలంగుచుం
బ్రశయజభీమధూమములభాతి నేచి గ
ర్జల గిరికూటముల్ వగిలి శ రాలి కూల మ
బ్బులగమి యమ్మహాస్త్రమునఁ శ బుట్టె నత్తేకిన్. 144

మనోజ్ఞవృత్తిము.

నభమున ఘోరగభీరశనాదము పింగఁ
ప్రథలు దిశావలి యందుఁ శ బర్హి లయోగ్రకా
లభయదజిహ్వలు నాఁ జెలంగి లసత్ప్రేణ
ప్రథ లతిమేచక మేఘురరాజిని రాజితెన్. 145

మణిభూపణవృత్తిము.

ఘోరఘోషము లెసంగఁగఁ శ గ్రొమ్మెఱుంగుల్ విభా
స్తేరదిక్కులఁ గడున్ మిఱురమిట్లు గొనం గనుల్
నీర ముట్టిపడఁ గా నతిరీనీలరుచిచ్ఛటా
స్ఫారవారివహమాల నశభంబున భాసితెన్. 146

ఉపేంద్రవజ్రవృత్తిము.

హరిన్నభోవ్యాప్తము శ లై శ్ర శ్రౌదు
ర్భరోగ్రగర్జాధ్వనిఁ శ బర్హి ధారా
ధరంబు లంతం దదురేదగ్రసంయ
ధరిత్రి వర్షించె నురగారభంగిన్. 147

శ్వేనీవృత్తిము.

తారఘోషభీతశ్చంద్రి మై తమఁ

పూరితాభృ మూచుఁ శ బా త్వేసంగున
వ్వారుణాస్త్రజాతీవారివాహదు
ర్వారవృష్టిచేత శ నహ్ని రూపతెన్.

148

పుష్క తము.

సురారి యపు డుగ్రకోపుఁ డగుశీచుక్ మహాభీకర
క్షురప్రములఁ గార్దుక్కింబు చెవి శ సోకఁ గా లాగి యా
స్మరారిసుతుమీఁద నేసె బలశ్శౌర్యముల్ మీఱ ని
ర్జరేశ్వరునిసేన సాధ్వసభ శరంబునం బొఱఁగన్.

149

అలసగతివృత్తిము.

హరితనయుఁడుం బటుశరీరాసనముతోడఁ
శరముల మహాసురపురపత్కములఁ ద్రుంఛెన్
సరగున యమాదులను శ సంయమి మహాసం
సరణవిషయంబులను శ జక్కుడచుమాడ్కిన్.

150

రిభోధతవృత్తిము.

భూలతాస్ఫురణశీమోము భీను మై
క్రాలఁ దేరు డిగిరగాఢరోషు డ్దై
వాలుఁ గేలఁ గొని శ వచ్చి తాఁకె నా
శూలిసూతి దనుశసూనుఁ డత్తిఱిన్.

151

కలితాంతవృత్తిము.

శూరితినిఁ బైఁ బడు శ నిండ్రరిపుఁ
శారీప్రియసూనుఁడు శ గాంచి యుగాం
తోరుజ్వలనాకృతి శ నొప్పుచు దు
ర్వారం బగుశక్తిని శ వైచె నశిన్.

152

మాలినీవృత్తిము.

సురనయనజహర్షాశ్రుప్రపూరంబుతో నా
సురనయనజశోకాశ్రుప్రపూరంబుతో ని

స్ఫురదురుకిరణాలీ ర పూర్ణ దిగ్భోవ్యమ మై యా
శరువృదిః బడియేం దశచ్ఛక్తి రాద్రప్రయత్తిన్. 153

భూనుతవృత్తము.

అంతః బ్రాణములు పౌవ రశణావనివైః గ
ల్పాంతమారుతధుతాద్రిక్రియం బడురక్షః
కాంతునిం గగురుచా తెసఃగం గని యాజం
భాంత కాదినురసంఘముః ర హర్షము నౌంచెన్. 154

వంశస్థవృత్తము.

ధరాధ్రరాజాకృతి ర్భాత్రిః గూలుత
త్సురారివేః గొందునరభోవ్రజత్సుస్ఫు
ర్ధరిత్రి మ్రోచేత్ వినరతస్ఫటలి నా
సరీపుపాధీశుఃడు ర సప్రయత్నుః జై. 155

ఇంద్రనిజ్రవృత్తము.

మందాకినీశీకరరమంజుగంధలు
భేందిందిరాళీముఖరేష్టగంధ మా
మందారవర్షంబు కుశమారుపై నభం
బం దుండి వర్షించె సురభాస్పదంబుగన్. 156

సుందరీవృత్తము.

భూరిముదంబున దేహరీముల్ వెరుగఁగ ముఖాం
భోరుహపాలినిఁ గ్రొత్తిరపొల్పు చేలంగఁ గాఁ
దారకశాత్రపుశూరతం గొనియాడె నా
స్వారమణాదిక దేవరసంఘము లయ్యెడన్. 157

ఉత్సాహవృత్తము.

శ్రీసుమాస్త్రవైరిసుతుః శరశేషలోకశల్య మా
నాసురారి నటులు దురసురనందుఁ ద్రుంప వైభవై
ల్లాస మెసఁగ నాక రాజ్యరీలక్ష్మినిఁ వరించి య
వాసపుండు సెలఁగె దివిజరవందితాంఘ్రియుగ్గుః జై. 158

శా. దేవా కొండాక నాక చేకొనుము త్వరీద్దీవ్యత్కటాక్షేక్షణ
ప్రవిర్భూతకవిత్వవైభవము నీ శ కర్పించితిం దీనికి
నీ వేమిచ్చెదు మాటు పెద్దపదపుల్ శ నే గోర నీమాత్ర నా
కీవే త్వత్పదభక్తి భక్తసులభా శ పృథ్వీసుతానాయకా. 159

శా. విద్యత్సన్నుత వామలూరుజవచోవిఖ్యాతచారిత్ర పూ
తాదైవతాధ్వగతాధ్వనీనజనబోధ్యస్వీయయాథార్థ భా
స్వద్విద్యాప్రవణాంతరంగ కరుణానంపద్యతాపంగ గా
ఘోద్విగ్నభయదక్షదక్షిణక రామయద్యత్ప్రభావాకరా. 160

క సోహమ్ముఖవాక్యజ్ఞని
రీహాత్మాలోకసప్రహృష్యద్భుధసం
దోహవనదీతౌవై
దేహీకుచకుంకుమాంకరీదృఢతరవతౌ. 161

మాలిని. కమలభవముఖాద్యా శ గాఢభక్తిప్రసాద్యా
సమధికగుణహృద్యా శ సర్వవిద్యానవద్యా
ప్రముదితవిధిసోమా శ భానువంశాబ్ధిసోమా
సమదరిపువిరామా శ సర్వలోకాభిరామా. 162

గద్యము.

ఇది శ్రీమదేవంకటస్వామిరాత్నాత్ర తమ్రయరాట్కవీంద్రపుత్ర
విబుధవిధేయ వేంకటసూర్యప్రసాదరాయ ప్రణీతం
బై ననిర్వచనకుమారసంభవమహాకావ్యంబు
నందు షష్ఠాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

శుద్ధ పత్రము.

ప్రతుసంఖ్య	సంఖ్య	తపస్వ.	ఒప్ప.
4	4	నిగుడ్చె	నిగుడ్చె
5	25	క్షమియంచు	క్షమియించు
8	4	బుట్టుక కృతకృత్యత	బుట్టుకృత కృత్యత
9	15	నిగ్రహము	నిగ్రహము
„	16	బాతు	బాతు
10	28	క్షేమంకర	క్షేమంకర
13	„	నవభాగము	నవభాగము
15	27	దీపకు	దీపకు
17	8	శ్రమవ్యపునైట్టు	మవ్య శ్రమనైట్టు
„	25	విడినన్	నిడినన్
22	12	నీవ	నీవ
23	6	గుమి శ్రచందమునన్	శ్రగుమిచందమునన్
25	2	బోలెజెలుప	బోలిజెలుప
29	10	మించి శ్ర సకల	శ్రమించిసకల
„	21	చికురార్థు	చికురార్థు
33	16	నిగుడ్చె	నిగుడ్చె
„	28	శ్ర బరాజ్ఞుఖంబు	బరరాజ్ఞుఖంబు
34	17	పుంబిక	పుంబిక
35	22	శ్ర ములకుశకృ	ములకు శ్రశకృ
36	4	యాత్ర శ్ర	శ్రయాత్ర
„	10	శ్ర సున్నపుర	సున్న శ్రపుర
37	4	గ్రాచెడు	గ్రాచెడు
„	13	తే. మనసిజాహుత	క..మనసిజాహుత
„	24	యనగదనరి	యనగదనరి
38	21	శ్ర బ్రవేశపెట్టె	బ్ర శ్రవేశపెట్టె
39	28	శ్ర మదికలక	మది శ్రకలక
52	20	మోవిపై	మోవిపై
53	3	నటగూయు	నటగూయు
56	9	కర్పి	కర్పి
„	17	పూర్వాశ్రమా	పూర్వాశ్రమా
„	20	బాపడు	బాపడు
63	13	విండును	విండునును
65	1	64	65
66	21	64	164

సంఖ్య	శబ్దము	పద్యము
82	జాబగ	జాబగ
90	వేల ర మెప్పగ	వేల ర మెప్పగ
92	చీర	చీర
92	యాశాస్య	యాశాస్య
94	వీడె	వీడె
96	గరుజగురుల	గరుజగురుల
98	యెలుగించు	యెలుగించు
99	తొడ	తొడ
101	నడుగుట	నడగుట
103	కాభి	కాభి
106	కడక	కడక
107	ధరనుతా	ధరనుతా
107	వణకుచును	వణకుచును
109	సల్పుర బోయె	సల్పుర దుంజనె
110	వేడికొనన్	వేడికొనన్
111	నెలినడ	నెలినడ
113	యల తి	యలరతి
123	వేడ	వేడ
127	గవుగలింప	గవుగలింప
130	క్షోణి	క్షోణి
135	జాగి	జాగి
140	చాగి	చాగి
143	మునతారక	మునచారక
149	మూకలు	మూకలు
150	నలుదెసలును	నలుదెసలును
152	దులకింప	దులకింప
158	బొడగని	బొడగని
159	గ్రమ్మగ	గ్రమ్మగ
160	నెడదల ర దోచె	నెడదల ర దోచె
162	య్యరిష్టముల	య్యరిష్టముల
165	వేడుము	వేడుము
168	సము	సము
181	మోచెన్	మోచెన్

10881

